

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Filozofická fakulta

Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: informační studia a knihovnictví

Studijní obor: informační studia a knihovnictví

Diplomová práce

Bc. Veronika Doležalová

**Městská knihovna Odolena Voda jako informační
a kulturní centrum města : projekt**

**Municipal library in Odolena Voda as an information
and cultural centre : Project**

Praha 2011

vedoucí práce
PhDr. Anna Stöcklová

Autor práce: **Bc. Veronika Doležalová (roz. Straková)**

Vedoucí práce: **PhDr. Anna Stöcklová**

Oponent práce:

Datum obhajoby: **2011**

Hodnocení:

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí práce paní PhDr. Anně Stöcklové za trpělivost při konzultacích a vedení práce, vedoucí knihovnici Městské knihovny Odolena Voda paní Naděždě Střelbové za vstřícnost a svému manželovi a rodině za jejich podporu.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu. Současně dávám svolení k tomu, aby tato práce byla zpřístupněna v příslušné knihovně UK a prostřednictvím elektronické databáze vysokoškolských kvalifikačních prací v repozitáři Univerzity Karlovy a používána ke studijním účelům v souladu s autorským právem.

V Praze dne 19.8.2011

Bc. Veronika Doležalová

Bibliografický záznam

DOLEŽALOVÁ, Veronika. *Městská knihovna Odolena Voda jako informační a kulturní centrum města : projekt = Municipal library in Odolena Voda as an information and cultural centre : Project*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví, 2011. 89 s., 6 s. příloh. Diplomová práce (Mgr.) Vedoucí diplomové práce PhDr. Anna Stöcklová.

Abstrakt (česky)

Diplomová práce „Městská knihovna Odolena Voda jako informační a kulturní centrum města : projekt“ navrhuje možnosti změn a rozšíření služeb poskytovaných Městskou knihovnou Odolena Voda a návrh dalších jejích aktivit tak, aby se z ní v budoucnosti stalo moderní informační a kulturní centrum města Odolena Voda. Autorka v práci stručně popisuje historii a současný stav města Odolena Voda. Další část práce je zaměřena na analýzu současného stavu Městské knihovny Odolena Voda – popisuje její budovy, knihovní fond, charakterizuje uživatele a specifikuje služby, které knihovna nabízí a aktivity, na kterých se v současné době Městská knihovna Odolena Voda podílí. Autorka dále shrnuje jak českou legislativu související se službami veřejných knihoven, tak mezinárodní standardy a doporučení pro služby veřejných knihoven. Dále jsou v práci jako východiska pro návrhy nových služeb a aktivit Městské knihovny Odolena Voda uvedeny příklady a zkušenosti z jiných městských a obecních knihoven v ČR. V další části práce autorka mapuje možnosti dotační podpory pro veřejné knihovny podobné Městské knihovně Odolena Voda – dotační programy Krajského úřadu Středočeského kraje, dotační programy Ministerstva kultury ČR (Knihovna 21. století, Česká knihovna, VISK) a Ministerstva pro místní rozvoj ČR a dále možnosti čerpání dotací ze Strukturálních fondů Evropské unie. Poslední část práce obsahuje návrh Multifunkčního sálu při Městské knihovně Odolena Voda a vlastní návrhy nových služeb poskytovaných knihovnou (doplňkové služby pro seniory, děti a mládež) a kulturní aktivity, které by MK Odolena Voda mohla do budoucna sama realizovat.

Abstract (in English)

Diploma thesis „Municipal library in Odolena Voda as an information a cultural centre : Project“ suggests possibilities of changes and expansion of library services

provided by the Municipal library in Odolena Voda and suggests other activities so that it becomes in the future a modern information and cultural centre of Odolena Voda . The author briefly describes the history and current status of Odolena Voda. Another part is focused on analysis of current conditions of the Municipal Library in Odolena Voda - describes its building, the library collections, users and specifies currently offered library services and activities in which is currently the library involved. The author also summarizes the Czech legislation related to the services of public libraries, and international standards and recommendations for public library services. Furthermore, in work as a basis for designing new services and activities of the Municipal in Library Odolena Voda gives an examples and experiences from other municipal libraries in the country. In the next part of the work the author charts the subsidy opportunities for public libraries- grant programs of the Regional Office of the Central Region, subsidy programs of the Ministry of Culture (Library of the 21st century, the Czech library, VISK) and the Ministry for Regional Development and grants the possibility of drawing the EU Structural Funds. The last part of the work contains plans of Multifunctional hall of Municipal Library in Odolena Voda and proposals for new library services (additional services for seniors and children and young people) and cultural activities that the Municipal Library in Odolena Voda could realize itself in the future.

Klíčová slova

veřejné knihovny, kulturní centrum, informační centrum, služby knihoven, funkce knihoven, modernizace knihoven, knihovnické systémy, informační gramotnost, mezinárodní doporučení, knihovnická legislativa, online katalogy, dětský čtenář, dotace, granty, Městská knihovna Odolena Voda

Keywords

public libraries, cultural centre, information centre, library services, library functions, library modernisation, library systems, information literacy, international recommendations, library law, online catalogues, child-reader, subsidies, Municipal library in Odolena Voda

Obsah

PŘEDMLUVA.....	10
1 MĚSTO ODOLENA VODA	12
1.1 HISTORIE ODOLENY VODY.....	12
1.2 ODOLENA VODA V SOUČASNOSTI.....	14
1.3 KULTURNÍ ŽIVOT V ODOLENĚ VODĚ	15
2 SOUČASNÝ STAV MĚSTSKÉ KNIHOVNY ODOLENA VODA	17
2.1 BUDOVY A POBOČKY.....	17
2.1.1 Městská knihovna Odolena Voda	17
2.1.2 Pobočka Dolínek.....	20
2.2 ZŘIZOVATEL, PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ A ROZPOČET	20
2.3 KNIŽNÍ FOND.....	21
2.3.1 Složení, velikost a uložení fondu.....	21
2.3.2 Akvizice.....	21
2.3.3 Zpracování dokumentů	22
2.3.4 Knihovnický systém CLAVIUS.....	22
2.4 UŽIVATELÉ KNIHOVNY A VÝPŮJČKY	26
2.5 SLUŽBY KNIHOVNY	27
2.5.1 Výpůjční doba	27
2.5.2 Tradiční knihovnické služby.....	27
2.5.3 Internetové stránky knihovny.....	28
2.5.4 Kurzy pro děti a mládež.....	29
2.5.5 Další aktivity knihovny	30
3 STANDARDY A DOPORUČENÍ PRO FUNKCE VEŘEJNÉ KNIHOVNY.....	31
3.1 ČESKÁ LEGISLATIVA	31
3.2 MEZINÁRODNÍ STANDARDY A DOPORUČENÍ	32
3.2.1 Manifest UNESCO o veřejných knihovnách.....	32
3.2.2 Kodaňská deklarace.....	34
3.2.3 Služby veřejných knihoven - Směrnice IFLA/UNESCO pro rozvoj.....	35
3.2.4 Multikulturní knihovna	36
4 ZKUŠENOSTI Z JINÝCH KNIHOVEN.....	37
4.1 MĚSTSKÁ KNIHOVNA BOHUMÍN	37
4.1.1 Charakteristika knihovny.....	37
4.1.2 Zajímavé aktivity knihovny	38
4.2 MĚSTSKÁ KNIHOVNA DAČICE	39
4.2.1 Charakteristika knihovny.....	39
4.2.2 Zajímavé aktivity knihovny	39
4.3 MĚSTSKÁ KNIHOVNA DOBŘÍŠ	40
4.3.1 Charakteristika knihovny.....	40
4.3.2 Zajímavé aktivity knihovny	40
4.4 MĚSTSKÁ KNIHOVNA HUSTOPEČE.....	41
4.4.1 Charakteristika knihovny.....	41
4.4.2 Zajímavé aktivity knihovny	41
4.5 MĚSTSKÁ KNIHOVNA CHRUDIM	42
4.5.1 Charakteristika knihovny.....	42
4.5.2 Zajímavé aktivity knihovny	42
4.6 MĚSTSKÁ KNIHOVNA KOJETÍN	43
4.6.1 Charakteristika knihovny.....	43
4.6.2 Zajímavé aktivity knihovny	44
4.7 MĚSTSKÁ KNIHOVNA POLICE NAD METUJÍ.....	44
4.7.1 Charakteristika knihovny.....	44
4.7.2 Zajímavé aktivity knihovny	44
4.8 MĚSTSKÁ KNIHOVNA VÍTKOV	45

4.8.1 Charakteristika knihovny.....	45
4.8.2 Zajímavé aktivity knihovny	45
4.9 MĚSTSKÁ KNIHOVNA ŽDÍREC NAD DOUBRAVOU	46
4.9.1 Charakteristika knihovny.....	46
4.9.2 Zajímavé aktivity knihovny	46
5 MOŽNOSTI GRANTOVÉ PODPORY	47
5.1 FINANČNÍ ZDROJE NA ÚROVNI MĚST (OBCÍ)	47
5.2 FINANČNÍ ZDROJE NA ÚROVNI KRAJŮ	48
5.2.1 Cíle podpory	48
5.2.2 Podmínky podpory.....	49
5.2.3 Přidělení a kontrola využití dotace	50
5.2.4 Příklady dotací přidělených v roce 2011	51
5.3 FINANČNÍ ZDROJE NA ÚROVNI STÁTU	51
5.3.1 Knihovna 21. století – K21	52
5.3.2 Česká knihovna.....	53
5.3.3 Ministerstvo pro místní rozvoj	54
5.3.4 Program VISK	55
5.4 STRUKTURÁLNÍ FONDY EU	58
6 MĚSTSKÁ KNIHOVNA JAKO INFORMAČNÍ A KULTURNÍ CENTRUM MĚSTA	60
6.1 ROZŠÍŘENÍ STÁVAJÍCÍCH SLUŽEB	61
6.1.1 Služby pro seniory.....	62
6.1.2 Služby pro děti a mládež.....	64
6.2 NOVÉ KULTURNÍ AKTIVITY KNIHOVNY VE STÁVAJÍCÍCH PROSTORECH MĚSTSKÉ KNIHOVNY ODOLENA VODA	65
6.2.1 Spolupráce s Dětským centrem Sluníčko	65
6.2.2 Noc s Andersenem.....	66
6.2.3 Celé Česko čte dětem.....	67
6.2.4 Spolupráce s Denním stacionářem pro seniory a Klubem seniorů.....	68
6.3 MULTIFUNKČNÍ SÁL V RODNÉM DOMKU VÍTĚZSLAVA HÁLKA	69
6.3.1 Rozvržení Multifunkčního sálu.....	71
6.3.2 Nábytek.....	73
6.3.3 Technické vybavení.....	73
6.3.4 Příruční knihovna	74
6.3.5 Další vybavení	74
6.4. KULTURNÍ AKTIVITY V NOVÉM MULTIFUNKČNÍM SÁLE V RODNÉM DOMKU VÍTĚZSLAVA HÁLKA V DOLÍNKU.....	75
6.4.1 Spolupráce s nakladatelstvím Šuplík	75
6.4.2 Spolupráce s Kulturní komisí při Radě města Odolena Voda.....	75
6.5 KNIHOVNA JAKO TURISTICKÉ INFOCENTRUM	76
6.6 FINANČNÍ ROZVAHA	77
6.7 ZDROJE FINANCOVÁNÍ.....	78
6.7.1 Zdroje financování Multifunkčního sálu.....	78
6.7.2 Zdroje financování kulturních akcí.....	79
6.7.3 Shrnutí zdrojů financování.....	79
6.8 HARMONOGRAM REALIZACE.....	80
ZÁVĚR.....	81
POUŽITÉ ZDROJE.....	83
SEZNAM VYOBRAZENÍ A TABULEK	88
PŘÍLOHY	89

Motto

*„Veřejná knihovna je místní branou do světa vědomostí a základním předpokladem
celoživotního vzdělávání, nezávislého rozhodování
a kulturního rozvoje jednotlivců i společenských skupin.“*

(Manifest IFLA/UNESCO o veřejných knihovnách, 1994)

PŘEDMLUVA

Cílem této diplomové práce je postihnout současný stav Městské knihovny v Odoleně Vodě a na základě obecných standardů a doporučení pro veřejné knihovny a zkušeností z jiných knihoven nastínit další možný rozvoj Městské knihovny Odolena Voda tak, aby se v budoucnosti přeměnila z knihovny poskytující výhradně knihovnické služby na moderní informační a kulturní centrum města Odolena Voda. Toto téma jsem si vybrala proto, že v Odoleně Vodě jsem strávila podstatnou část svého života, po většinu této doby jsem byla čtenářkou Městské knihovny Odolena Voda stejně jako návštěvnicí kulturních akcí, které se v Odoleně Vodě pořádaly a pořádají a do jisté míry i pomocnou silou při jejich organizaci. Vypracováním této diplomové práce bych tak ráda přispěla k dalšímu rozvoji aktivit Městské knihovny Odolena Voda.

Vzhledem k rychle se měnící situaci (zejména ekonomické) a také vzhledem k nedávno proběhlé rekonstrukci je v současné době naprosto nereálné plánovat větší investiční projekty, jako je výstavba nové budovy knihovny nebo přesun do větších prostor. Práce je proto zaměřena na návrh takových služeb a aktivit, které by Městskou knihovnu přeměnily na moderní informační a kulturní centrum města Odolena Voda, avšak respektovaly současný stav, personální a finanční možnosti knihovny a jejího zřizovatele (tedy Města Odolena Voda) a dále jej finančně příliš nezatěžovaly. Návrh těchto služeb vychází z analýzy národní legislativy, mezinárodních standardů a doporučení pro služby veřejných knihoven a zkušeností z jiných knihoven v České republice.

Práce je rozdělena do šesti kapitol.

V kapitole 1 je stručně uvedena historie města Odolena Voda a charakterizován jeho současný vzhled a stav. Kapitola se rovněž věnuje současnému stavu kulturního života v Odoleně Vodě.

Kapitola 2 obsahuje analýzu současného stavu Městské knihovny Odolena Voda – popisuje prostory, stav knihovního fondu, standardní knihovnické a další služby poskytované čtenářům i dalším uživatelům z řad široké veřejnosti a mapuje i ostatní aktivity knihovny.

Kapitola 3 obsahuje shrnutí jak českých, tak mezinárodních norem, standardů a doporučení pro veřejné knihovny, které se zaměřují na ty jejich funkce a služby,

které z knihoven jako půjčoven knih dělají informační a kulturní centra svých obcí a měst.

Kapitola 4 uvádí příklady z jiných městských či obecních knihoven, které jsou porovnatelné velikosti jako je Městská knihovna Odolena Voda nebo jsou inspirativní pro přeměnu Městské knihovny Odolena Voda na informační a kulturní centrum města Odolena Voda.

Kapitola 5 obsahuje shrnutí možností dotačních zdrojů pro knihovny jako je Městská knihovna v Odoleně Vodě od úrovně obecní, přes krajskou (vzhledem k tomu, že Odolena Voda se nachází ve Středočeském kraji, v kapitole jsou popsány podpory, které veřejným knihovnám nabízí právě Krajský úřad Středočeského kraje) a dotační programy státu až po úroveň financování ze Strukturálních fondů Evropské unie.

V kapitole 6 je uveden návrh nového Multifunkčního sálu v objektu Rodného domku Vítězslava Háška v Dolínku, kde sídlí pobočka Městské knihovny Odolena Voda a jsou zde uvedeny návrhy nových služeb a aktivit knihovny, které by z něj do budoucna měly vytvořit moderní kulturní a informační centrum.

V práci je citováno podle norem ISO 690 a 690-2 – citování pomocí podle číselných záznamů.

1 MĚSTO ODOLENA VODA

Obr. 1 Znak a vlajka města [1]

1.1 Historie Odoleny Vody

Odolena Voda je menší město 15 km severně od Prahy, ve Středočeském kraji, v bývalém okrese Praha-východ nedaleko Kralup nad Vltavou a Neratovic. Město Odolena Voda se skládá ze tří částí - Odoleny Vody, Dolínku a Čenkova. Zároveň je pověřeným městským úřadem pro okolních 14 obcí. [1]

První písemná zmínka o **Odoleně Vodě** pochází z roku 1352. Do počátku husitských válek byla v majetku kapituly při kostele svatého Víta na Pražském hradě, pak připadla Starému Městu Pražskému. Roku 1547 byla staroměstským měšťanům zkonfiskována a krátce na to byla odprodána bratřím Janovi a Benešovi a jejich strýci Fabiánovi, členům šlechtického rodu Sekerků ze Sedčic. Při dělení celého rodového majetku v roce 1556 připadla Janovi, který z ní vytvořil centrum svého drobného panství a mezi léty 1556–1563 vybudoval na severovýchodním okraji návsi renesanční tvrz. I Sekerkům ze Sedčic byla odolenovodské panství zkonfiskováno a v roce 1623 prodáno paní Polyxeně z Lobkovic, rozené z Pernštejna. Roku 1671 došlo ke směně, při které Polyxenin syn Václav postoupil Odolenu Vodu jezuitské koleji při kostele svatého Klimenta na Starém Městě Pražském náhradou za Ctiněves, ležící blíž jeho roudnického panství. Krátce po svém příchodu noví majitelé obnovili faru, opravili bývalou renesanční tvrz stojící v areálu poplužního dvora a na počátku druhé poloviny 18. století ji přestavěli na útulnější trojkřídlou barokní rezidenci určenou pro pobyt členů řádu a jako obydlí správce statku. V letech 1733–1735 vybudovali na místě staršího, zbořeného kostelíka nový barokní chrám, jehož architektem se stal Kilián Ignác Dientzenhofer. Pražské jezuitské koleji náležela Odolena Voda až do zrušení řádu v roce 1773, kdy byla zprvu převedena na tzv. studijní fond, v roce 1811 pak připadla spolu se statkem Panenské Břežany náboženskému fondu. Roku 1828 kupuje odolenovodsko-

břežanský komplex Matyáš Friedrich z Riese. V roce 1844 vyrostl v areálu hospodářského dvora cukrovar, k němuž byla roku 1882 prodloužena železniční vlečka z Úžic. Kvůli neutěšené finanční situaci rodu Riese-Stallburgů převzala celý komplex Hospodářská a úvěrní banka pro Čechy, která ho od roku 1909 začala rozprodávat. Tehdy statek Odolena Voda-Panenské Břežany získal Ferdinand Bloch-Bauer a držel jej až do roku 1941, kdy mu byl zabrán německým státem. [2]

Novodobý rozvoj Odoleny Vody je spojen s vybudováním letecké továrny Aero Vodochody, která zahájila provoz 28. dubna 1953. V návaznosti na rozšiřování výroby začalo od roku 1956 vyrůstat jižně nad dosavadní vsí nové sídliště. V několika etapách v něm do počátku 80. let 20. století bylo předáno do užívání celkem 1 066 bytů. Nové pracovní příležitosti podpořily také výstavbu rodinných domků v severozápadní části Odoleny Vody. [2]

5. října 1998 získala Odolena Voda statut města, městský znak a vlajku. Tehdy v ní vyrostlo kromě řady rodinných domků dalších 88 bytů včetně domu s pečovatelskou službou. [2]

V září roku 2004 bylo dokončeno 373 bytových jednotek postavených v tzv. sídlišti Cukrovar. [2] V souvislosti s dokončením tohoto sídliště i do Odoleny Vody dorazila vlna nových obyvatel původem zejména z Prahy a až do současné doby se díky intenzivní výstavbě rodinných domků v okrajových částech město výrazně co do počtu obyvatel rozrůstá.

Nejstarší dochovaná zpráva o **Dolínku** je z 17. prosince 1300. Toho dne byla uzavřena smlouva mezi klášteřem svatého Jiří na Pražském hradě a Markétou a její dcerou Anežkou o přenechání řádového majetku v Dolínku k doživotnímu užívání náhradou za statky v Dončicích a Zálezlicích. Svatojiřský klášter držel část Dolínku a Panenské Břežany, pod které Dolínek spadal, takřka nepřetržitě až do svého zrušení v roce 1782, kdy připadly náboženskému fondu. Roku 1828 přešel Dolínek spolu s Panenskými Břežany a Odolnou Vodou na Matyáše Friedricha z Riese. 5. dubna 1835 se v domku s číslem popisným 3 narodil významný český spisovatel Vítězslav Hálek. Po zavedení obecního zřízení v polovině 19. století se Dolínek stal osadou tehdejší obce Vodolka, roku 1923 došlo k jeho osamostatnění, které trvalo až do roku 1960, kdy bylo rozhodnuto o opětovném sloučení s Odolnou Vodou. Na podzim roku 1963 byl slavnostně otevřen zrekonstruovaný Památník Vítězslava Hálova. I v Dolínku v současné době probíhá intenzivní výstavba nových rodinných domků. [3]

Osada **Čenkov** je historickými prameny zmíněna poprvé v roce 1227. Stejně jako Dolínek již tehdy patřila ke statku Panenské Břežany ženského kláštera u kostela svatého Jiří na Pražském hradě a zůstala v jeho majetku pravděpodobně až do zrušení řádu na konci 18. století. Krátce poté připadla náboženskému fondu a od roku 1828 k panství Panenské Břežany-Odolena Voda. V době provozu odolenovodského cukrovaru sloužila soustava čenkovských rybníků jako nezbytná zásobárna vody. Po zániku vrchnostenské správy v polovině 19. století náležel Čenkov k Veliké Vsi. V roce 1959 byl přičleněn k Dolínku a o rok později se spolu s ním stává součástí Odoleny Vody. [4]

1.2 Odolena Voda v současnosti

V současné době (poslední dostupný údaj je z 15. prosince 2010) žije v Odoleně Vodě 5 438 obyvatel, z toho je 918 dětí, a 1 057 důchodců. Z toho v městské části Dolínek je hlášeno 819 obyvatel. [5]

V Odoleně Vodě je základní škola s kapacitou 600 žáků, jejíž součástí jsou i třídy pro žáky se speciálními potřebami, mateřská škola (v současné době se uvažuje o výstavbě další) a rovněž Střední škola letecké a výpočetní techniky (která však není přímo ve městě, ale je součástí areálu Aera Vodochody). Při základní škole také funguje pobočka Základní umělecké školy Klecany.

Blízkost a dobrá dopravní dostupnost hlavního města je samozřejmě pro obyvatele Odoleny Vody výhodou, na druhou stranu je však potřeba říci, že v jistých ohledech tato blízkost nedovoluje efektivní rozvoj některých aktivit či dostupnost služeb přímo na místě. Zejména pro mladší obyvatele je i vzhledem k tomu, že většina ekonomicky aktivních obyvatel dojíždí za prací právě do Prahy, pohodlnější realizovat své potřeby (a to i kulturní, na jejichž realizaci je právě v Praze příležitostí více než dost) právě tam a jejich bydliště slouží pouze jako místo, kde tráví noc, nikoliv kde aktivně tráví volný čas.

Odolena Voda rovněž není turistickým cílem v klasickém slova smyslu. Jsou zde sice některé významné památky (barokní kostel sv. Klimenta či rodný domek básníka Vítězslava Háška a židovský hřbitov), nicméně Odolena Voda bude vždy spíše „zastávka na cestě“ než místo trávení dovolené (tomu odpovídá i nepřítomnost ubytovacích kapacit).

1.3 Kulturní život v Odoleně Vodě

O kulturní život se v současné době v Odoleně Vodě stará několik organizací a spolků.

V první řadě je to **Kulturní komise při Radě města Odolena Voda**, která pořádá řadu již tradičních akcí (zájezdy do pražských divadel, Vánoční koncerty v kostele sv. Klimenta, zpívání u vánočního stromečku, historickou bitvu, tzv. Přednášky v podvečer, Vánoce u Háleků, Muzejní noc v rodném domku Vítězslava Háška apod.) a další jednorázové akce (koncerty, malá divadelní vystoupení). Protože je Odolena Voda členem svazku obcí Dolní Povltaví, spolupořádá také jednou ročně putovní slavnosti Sousedé se spolu dobře baví v Dolním Povltaví.

Na většině z výše jmenovaných akcí konaných přímo v Odoleně Vodě s Kulturní komisí úzce spolupracuje **Vlastivědný kroužek Vítězslava Háška**. Byl založen roku 1976 a jeho činnost je zaměřena na poznávání historie a kultury našich zemí formou návštěv významných památek, divadel, přednášek a účastí na dalších kulturních akcích a v poznávání republiky formou turistických výletů. S Vlastivědným kroužkem je zejména personálně úzce spojen další spolek, který již dlouhodobě v Odoleně Vodě působí - **Obec baráčnická**, která pořádá kromě pravidelných krojovaných setkání svých „strýčků“ a „tetiček“ i Staročeské máje. Dlouhodobě v Odoleně Vodě působí také **Klub seniorů**, který pro své členy pořádá zejména poznávací zájezdy.

Relativně novým sdružením je **Dětské centrum Sluníčko**, provozované od roku 1999 občanským sdružením Sluníčko. Celý jeho provoz zajišťují dobrovolnickou formou rodiče. Centrum je určeno dětem od batolat do předškolního věku v doprovodu rodičů. K dispozici je herna, prostor pro výtvarné aktivity, kuchyňský koutek. Sluníčko pořádá kroužky a různé akce pro děti – pravidelně každý týden např. výtvarné a pohybové hry, angličtinu pro nejmenší, lampiónovou výpravu za pokladem, mikulášskou a vánoční besídku, karneval a sportovní odpoledne. Další významnou činností je organizace přednášek pro rodiče, často to bývají přednášky dětských lékařů zaměřené na problematiku dětských nemocí. [6]

Nejnovějším přírůstkem do kulturního života Odoleny Vody je **Minigalerie Pavla Novotného** - odolenovodského fotografa, která vznikla jako součást jeho

fotoateliéru. První výstava zde byla v roce 2006 a galerie je otevřena každý čtvrtek odpoledne.

V Odoleně Vodě působí rovněž ochotnický divadelní soubor Pegas a amatérský loutkový soubor.

Soukromými subjekty s podporou města jsou pak pořádány další akce jako například Dětský den, Jarní roztančení apod.

Co se týče prostorů pro konání kulturních akcí, je v Odoleně Vodě několik možností. **Závodní klub Aero** je poměrně velká budova se společenským sálem s malým divadelním podiem a několika menšími klubovny. Prostor je vhodný pro přednášky s větší účastí a malá divadelní představení. Pro koncerty je ale sál kvůli špatné akustice nevhodný. V **Rodném domku Vítězslava Hálka**, v hlavní místnosti s expozicí, se konávají menší akce, zejména ty související s básnickým životem. Pořádají se zde ovšem i některé výstavy uměleckých děl. Koncerty vážné hudby se většinou konají v **barokním kostele sv. Klimenta**.

Z dosavadních zkušeností je patrný poměrně velký rozpor mezi tím, jak občané Odolenu Vody kulturní život ve svém městě vnímají a jak se jej skutečně účastní. Zejména noví obyvatelé si často stěžují, že se v Odoleně Vodě „nic neděje“ (což je samozřejmě v porovnání s možnostmi v Praze pravda - ale porovnává se neporovnatelné), na druhou stranu jejich účast na tradičně pořádaných akcích je poměrně velmi malá v porovnání se „starousedlíky“. Odolenu Vodu tak čeká ještě dlouhý proces integrace velkého množství nových obyvatel do života celého města a do podílu na organizaci kulturního života podle jejich představ. I městská knihovna by v tomto procesu mohla a měla hrát aktivní integrační roli.

2 SOUČASNÝ STAV MĚSTSKÉ KNIHOVNY ODOLENA VODA

2.1 Budovy a pobočky

2.1.1 Městská knihovna Odolena Voda

Městská knihovna Odolena Voda sídlí v přízemí (sklepních prostorech) panelového domu v ulici Československé armády č.p. 362 v horní části města, tzv. „novém sídlišti“. Prostory knihovny jsou v majetku Města Odolena Voda.

Původní prostory byly pro knihovnu dalo by se říci až nedůstojné, v podstatě šlo opravdu o sklepní prostory panelového domu bez větších úprav, ve kterých byl stůl pro knihovnice a regály s knihami. O studijních místech či kvalitním osvětlení se příliš mluvit nedalo. Knihovna byla v nezměněném stavu od svého vzniku, tedy od 80. let 20. století.

V roce 2008 proběhla rozsáhlá rekonstrukce knihovny, kdy bylo z původního sklepního prostoru vytvořeno příjemné moderní prostředí. Rekonstrukce trvala dva měsíce a Město Odolena Voda do knihovny investovalo 1, 5 milionu Kč, zároveň se podařilo získat dotace 70 tisíc Kč od Krajského úřadu Středočeského kraje a 50 tisíc Kč od Ministerstva kultury ČR na počítačové a programové vybavení. [7] Rekonstrukce neznamenal jen modernizaci stávajícího prostoru, ale zároveň rozšíření knihovny do dalších původně sklepních prostorů domu a nyní tak celková plocha knihovny pro uživatele činí 142 m². Vzhledem k tomu, že se knihovna nachází v prostorech obytného domu, vstup je pouze po zazvonění a signálu knihovnice.

Obr. 2 Vchod do knihovny [67]

Knihovna je s asistencí (otevírání dveří apod.) bezbariérová, nicméně v současné době není žádný uživatel knihovny, který by byl takto pohybově handicapován.

Knihovna je funkčně rozdělena na několik částí, jde však o jeden propojený prostor, kde má knihovník přehled o všem, co se v knihovně děje:

- výpůjční pult
- oddělení pro dospělé
- dětské oddělení
- studijní koutek
- oddělení odborné literatury
- počítačové oddělení
- příruční sklad

Dle Metodického pokynu Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky je doporučený počet studijních míst pro velikostní kategorii Odolena Voda 20 až 28 [8, str. 4], což Městská knihovna Odolena Voda bohužel nesplňuje, nicméně vzhledem k tomu, že skutečně odborné literatury a prezenčního fondu je v knihovně minimum, současný stav je postačující, ačkoliv ne ideální.

Obr. 3 Výpůjční pult [67]

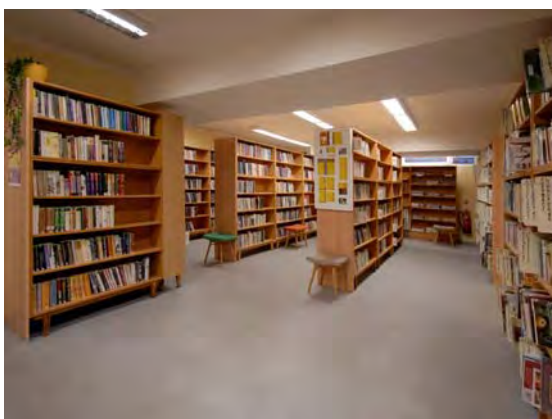
Obr. 4 Dětské oddělení [67]

Centrem dětského oddělení je podium, na kterém děti mohou sedět, polehávat a prohlížet si knihy a časopisy. Studijní koutek je v klidném rohu knihovny u oddělení odborné literatury a jsou v něm 2 studijní místa. Počítačové oddělení

je umístěno v blízkosti výpůjčního pultu a jsou v něm čtenářům k dispozici 3 počítače. Knihovna by ráda tento počet v dohledné době zdvojnásobila.

Dle Metodického pokynu Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky je doporučený počet stanic pro veřejný přístup na Internet pro velikostní kategorii Odoleny Vody 5 až 7 [8, str. 5], což Městská knihovna Odolena Voda momentálně nesplňuje, nicméně jak již bylo zmíněno výše, ráda by se tomuto stavu brzy přiblížila.

Knihovna je v původních sklepních prostorech, není v ní tedy dostatek denního světla, v rámci rekonstrukce bylo však nainstalováno kvalitní osvětlení.

Obr. 5 Oddělení pro dospělé [67]

Obr. 6 Počítačové centrum [67]

Obr. 7 Studijní koutek [67]

2.1.2 Pobočka Dolínka

V městské části Dolínku, v tamním centru, v rodném domku Vítězslava Háška, sídlí pobočka městské knihovny.

Rodný domek Vítězslava Háška je přízemní dům asi z první poloviny 19. století, kde se básník 5. dubna 1835 narodil a prožil první čtyři roky svého života. Pamětní deska na čelním štítě domku pochází z roku 1878, kdy ji sem umístili členové Umělecké besedy, ve které básník dlouhá léta předsedal literárnímu odboru. V roce 1900 byl domek zakoupen Čtenářsko-zábavním spolkem Hálek z Prahy a zůstal v jeho majetku až do nedobrovolného zániku spolku v roce 1951. Na počátku 60. let minulého století prošel Háškův domek stavebními úpravami, po jejichž dokončení byl 10. listopadu 1963 slavnostně otevřen Památník Vítězslava Háška. Součástí expozice se tehdy stal také soubor dokumentů a obrazových materiálů, seznamující s básnickovým životem a dílem. Budova je v majetku Města Odolena Voda. [1]

Pobočka Městské knihovny Odolena Voda je malý nerekonstruovaný prostor o výměře cca 10 m². Není zde žádné studijní místo ani výpočetní technika. V podstatě jsou zde pouze regály s knihami ve volném výběru a stolek pro knihovnici. Pobočka je ale otevřena pouze pár hodin týdně, je určena pro obyvatele Dolínku, kteří nechtějí chodit až do hlavní knihovny a pro tyto potřeby je tento stav dostačující, i když samozřejmě nikoliv ideální.

2.2 Zřizovatel, personální zajištění a rozpočet

Zřizovatelem knihovny je Město Odolena Voda, které ji financuje ze svého rozpočtu. Na rok 2011 je na provoz knihovny vyčleněno v rozpočtu 685 tis. Kč (z toho 466 tis. Kč jsou mzdové prostředky) a počítá se s provozními příjmy (zápisné, placené služby knihovny) ve výši 40 tis. Kč. [9]

Partnery knihovny jsou společnosti Egmont a Mladá fronta, od kterých formou sponzorských darů rovněž získává přírůstky do svého fondu a také dárky pro dětské čtenáře.

V knihovně pracují tři knihovnice. Hlavní knihovnice na plný úvazek a ostatní dvě na částečný (důchodkyně). Knihovnice se v knihovně střídají. Vedoucí knihovny je v současné době paní Naděžda Střelbová, dlouholetá pracovnice odolenovodské knihovny.

2.3 Knižní fond

2.3.1 Složení, velikost a uložení fondu

Knihovní fond obsahuje cca 13 tisíc jednotek a obsahuje beletrii, naučnou literaturu a periodika. K 31.12.2010 bylo složení knihovního fondu následující:

- 7 727 svazků beletrie
- 3 479 svazků naučné a populárně naučné literatury
- knihovna pravidelně odebírá 40 titulů časopisů

Ke konci července 2011 bylo v katalogu knihovny 12 185 titulů a 12 366 svazků knih a 62 titulů a 1 366 svazků periodik. [10]

Chráněný fond je umístěn u výpůjčního pultu.

Všechny svazky jsou ve volném výběru v otevřených regálech. Naučná literatura je na regálech řazena podle témat, beletrie abecedně podle jména autora. Dětská literatura je rozdělena na literaturu pro děti a pro mládež a zároveň tématicky (dobrodružné knihy, literatura pro dívky, pohádky, knížky o zvířátkách). Odbornou literaturu ve fondu knihovny zastupuje zejména populárně naučná literatura. Městská knihovna Odolena Voda totiž tradičně tvoří spíše knihovnu, kam si lidé chodí pro beletrii, či lehčí literaturu faktu a kvůli absenci školní knihovny v základní škole i žáci pro povinnou školní četbu. Vysoce odborná literatura se v těchto typech knihoven tradičně vyskytuje ve velmi malé míře.

Řazení dokumentů odpovídá zvyklostem v knihovně, vzhledem k tomu, že knihovna má spíše věrné čtenáře, rozložení knih se ani po rekonstrukci výrazně nezměnilo.

2.3.2 Akvizice

Ročně přibude do fondu cca tisíc dokumentů, z toho 450 až 500 knih. Část z nich knihovna nakupuje (výběr provádí knihovnice na základě dostupných informací o nově vydaných knihách). Knihovna rovněž využívá výměnný fond knihovny v Mladé Boleslavi, ze které má každý rok zapůjčeno 100 titulů odborné literatury.

O nových knihách každý měsíc knihovna informuje jak na svých internetových stránkách, tak v měsíčníku Odolen¹. Zároveň mají nové knihy v knihovně vlastní regál, aby pravidelní čtenáři, kteří si chodí v podstatě už jen pro nové čtení, k nim měli snadný přístup.

Výběr nových knih knihovna provádí samozřejmě s ohledem na své čtenáře - přibývají proto zejména knihy pro děti a beletrie.

Například na prázdniny 2011 byly jako zajímavé přírůstky knihovny zveřejněny tyto tituly pro děti: Koumáci ze Stokorcového lesa, Královští šampioni, (pohádky) Cecily von Ziegesarová: Bezstarostná (román pro dívky), Cabotová: Allie Finklová: Holčičí pravidla a tyto tituly pro dospělé: Zdenka Procházková: Chut' na lásku, Jarmila Pospíšilová: Kosa a kámen, Michal Viewegh: Další báječný rok, Irena Obermannová: Deník šílené milenky, Ivan Kraus: Vedlejší nebe atd. [10]

2.3.3 Zpracování dokumentů

Katalog knihovny je poměrně nově v elektronické podobě a to v systému CLAVIUS. Záznamy byly do katalogu vkládány postupně 4 roky. Knihovna zčásti záznamy přebírá, částečně si je sama upravuje tak, aby jí vyhovovaly (často bývají neúplné nebo nepřesné).

2.3.4 Knihovnický systém CLAVIUS

Systém CLAVIUS je integrovaný knihovnický systém od táborské firmy LANius vyvíjený od roku 1998. Systém umožňuje ukládání všech druhů dokumentů do jedné databáze a plně podporuje hlavní knihovnické standardy (UNIMARC, MARC 21, AACR2, ISBD a umožňuje připojení národních autorit z Národní knihovny ČR; pro Internet podporuje IP, HTTP, HTML, Z39.50 server v. 2 a integrovaný klient v. 3., OAI protokol, Exportní soubory: ISO 2709, HTML, XML). Pro veškerou manipulaci s dokumenty používá technologii čárových kódů. Umožňuje jak prezentaci katalogu na Internetu (případně Intranetu), tak například automatickou elektronickou komunikaci se čtenáři. [11]

Modul Akvizice je volitelná část systému Clavius a umožňuje efektivní správu doplňování knihovního fondu. Tento modul však Městská knihovna Odolena

¹ Odolen je oficiální zpravodaj města Odolena Voda vydávaný od roku 1990 přímo Městem Odolena Voda. V současné době je vedoucí knihovny paní Naděžda Střelbová jeho šéfredaktorkou.

Voda nepoužívá - jeho užitečnost se plně projeví v případě větších knihoven s velkými přírůstky. [11]

Modul Katalogizace je základ celého systému. Standardně jsou k dispozici režimy pro katalogizaci monografií, AV médií, hudebnin, periodik, analytického popisu článků periodik, atp. Pro jednotlivé dokumenty jsou připraveny dobře ovladatelné vstupní formuláře. Vlastní katalogizace je v souladu s poli UNIMARC/MARC21 a zejména s katalogizačními pravidly AACR2. Každé pole obsahuje odbornou nápovědu včetně příkladů. Standardně obsahuje kompletní definici formátu UNIMARC nebo MARC21 pro dokumenty i autority. Je navíc možné nadefinovat i nová pole, která mohou být například multimediálního typu (obrázek, zvuk, video, HTTP odkaz na síti Internet apod. - Městská knihovna Odolena Voda například využívá náhledy obálek knih). Kdykoli během katalogizace lze zobrazit bibliografický zápis ISBD ve formě katalogizačního lístku. Při ukládání titulu systém kontroluje vyplnění povinných polí tak, jak jsou definována v konfigurační databázi. Dále systém ukládá svazkové údaje, které lze pro větší množství exemplářů snadno kopírovat. Každý exemplář může být vybaven svým čárovým kódem pro automatizovaný výpůjční protokol a ostatní manipulace s dokumentem. Klasickou variantou tištěného výstupu je přírůstkový seznam, popř. katalogizační lístek. Ve všech režimech lze definovat další sestavy dle potřeb uživatele. Jednotlivé exempláře lze vyřadit pomocí režimu úbytky. Práci s modulem akvizice a katalogizace zastřešuje režim nastavení a definice uživatelů a jejich práv, úrovní - šablon, druhů dokumentů atd. Je podporována katalogizace z více stanic v síti současně. [11]

Modul Evidence periodik - správa seriálů je integrován v modulu katalogizace stejně jako ostatní druhy dokumentů. [11]

Modul Audiovizuální média (AV) a elektronické zdroje (EZ) je rozšířením modulů katalogizace, vyhledávání a výpůjční protokol a umožňuje správu těchto druhů dokumentů. Tento modul Městská knihovna Odolena Voda ovšem nepoužívá, neboť v jejím fondu se tyto speciální druhy dokumentů nevyskytují. [11]

Modul vyhledávání (OPAC) je určen zejména pracovníkům knihovny k rychlému a efektivnímu provádění dotazů nad celou databází dokumentů. Výsledky vyhledávání lze tisknout pomocí uživatelsky definovaných přehledových sestav, nebo je exportovat do různých druhů souborů HTM, ISO, XML. Snadnější

vyhledávání dokumentů v elektronickém katalogu (OPAC) umožňuje čtenářům modul WWW katalog. Toto tzv. Intranet řešení OPAC je výhodné s ohledem na ochranu dat v síti. Většina uživatelů se rychleji orientuje ve standardním prostředí prohlížeče sítě Internet a v případě rozsáhlejší firemní sítě je výhodou nulová správa pracovních stanic a nízké nároky na přenosovou kapacitu sítě. [11]

Modul WWW katalog je primárně určen pro on-line vystavení databáze dokumentů knihovny na Internetu. Je možné modul nastavit tak, aby umožnil uživateli (čtenáři nebo knihovně, po jednoznačné identifikaci) např. provést rezervaci dokumentu, podívat se na své uživatelské konto, prodloužit si výpůjčky, mazat své rezervace apod. [11]

Modul Výpůjční protokol řeší evidenci čtenářů, výpůjček a poplatků. Samozřejmostí je plné využití technologie čárového kódu. Pomocí rozsáhlých možností nastavení jsou konfigurovány výpočty částek za registrace a další poplatky čtenářů. Dále lze využít kategorizace čtenářů a dokumentů a závislostí jejich kombinací pro výpočet prolongací a upomínek. Vlastní režim výpůjčního protokolu provádí evidenci absenčních i prezenčních výpůjček, prolongace, rezervace na titul i exemplář, tisk upomínek a oznámenek rezervací s možností využití elektronické pošty. Integrovány jsou i režimy na evidenci MVS. Díky informačním režimům lze zjistit na neomezeně dlouhou dobu zpět, kdo měl kdy určitý dokument půjčen, nebo naopak, které dokumenty měl půjčeny určitý čtenář. Toto tzv. uživatelské konto obsahuje i záznamy o datech vrácení dokumentů, poplatky, upomínky a rezervace. Součástí modulu je i komplexní statistický pohled na prováděnou evidenci výpůjček, který mimo jiné zahrnuje statistický výkaz, deník a žebříček nejžádanějších dokumentů. Propracované tiskové výstupy lze kromě tisku exportovat např. do textového editoru, nebo posílat E-mailem. [11]

Modul Dětský ONLINE katalog usnadňuje práci s počítačem dětem školního věku i těm, kteří ještě do školy nechodí. Formou symbolů - obrázků nabízí seznam nejžádanějších žánrů dětské beletrie a oborů lidské činnosti či vědy a kultury. Zároveň dovoluje plnohodnotné vyhledání záznamů pro starší děti, zkušené uživatele, podle jména autora, názvu a klíčových slov. Obrázková část pro nejmenší čtenáře je volně nastavitelná podle užívaných klíčových slov a zvyklostí knihovny. Celým katalogem děti provází animovaná postavička housenky. [11] Tento modul však není v Městské knihovně Odolena Voda používán.

Modul Dispečink studovny usnadňuje evidenci přístupu čtenářů k síti Internet. Díky tomuto programu má obsluha ve studovně či informačním oddělení neustálý přehled o využití počítačů pro přístup na Internet. [11] Tento modul rovněž není v Městské knihovně Odolena Voda používán.

Modul Revize fondu je určen pro knihovny, které mají zpracován celý fond daného oddělení a používají nejméně 1/2 roku výpůjční protokol. Pomocí tohoto modulu je možno udělat fyzickou revizi celého oddělení. [11]

Modul Sdílená katalogizace zajišťuje výměnu katalogizačních záznamů mezi knihovnami připojenými na mezinárodní síť Internet. [11] Městská knihovna Odolena Voda sdílenou katalogizaci používá, nicméně záznamy si ve velké míře upravuje a přizpůsobuje svým potřebám.

Modul Výměnné soubory je určen pro veřejné knihovny, které cirkulují část fondu na malých podřízených knihovnách ve svém okolí. Modul umožňuje snadnou a přesnou evidenci výměnných souborů všech druhů dokumentů. [11]

Modul EMVS (E-maily MVS a čtenářům) umožňuje posílání MVS, upomínek a oznámení o rezervaci E-mailem. Tento modul spolupracuje s evidencí žádanek MVS a s výpůjčním protokolem. [11]

Další moduly: Z39.50 client umožňuje vyhledávání ve vzdálených Z39.50 serverech (tuzemských i zahraničních knihoven) pomocí klienta, který je integrovaný do katalogizace. Z39.50 server zajišťuje vystavení fondu Vaší knihovny pomocí celosvětově používaného komunikačního protokolu. OAI provider (poskytovatel) slouží k posílání dat vzdálenému sklízeči (harvester). OAI harvester (sklízeč) je aktivní část komunikace, neboť řídí a provádí stahování (sklizení) záznamů ze vzdálených OAI providerů (libovolného původu, nejen ze systému Clavius) a slouží např. ke vzniku regionálního katalogu knihoven v určité oblasti nebo určitého odborného zaměření majících své lokální WWW katalogy. [11]

Přechod na správu knihovny pomocí knihovnického systému CLAVIUS byl pro Městskou knihovnu Odolena Voda jistě velmi pozitivním krokem a ačkoliv trval v podstatě čtyři roky, posunul Městskou knihovnu Odolena Voda o velký krok kupředu a zpříjemnil a zjednodušil práci jak pracovnícům knihovny, tak především zvýšil komfort uživatelů a čtenářů knihovny.

2.4 Uživatelé knihovny a výpůjčky

K 31.12.2010 bylo v knihovně registrováno 520 čtenářů, z toho 96 byly děti mladší 15 let. Jde tedy přibližně o 10 % obyvatel města. Větší část dospělých čtenářů je však vyšší věkové kategorie. [10]

Počty výpůjček v roce 2010 [10]:

- CELKEM bylo uskutečněno 48 554 výpůjček (tj. cca 8 výpůjček na osobu a měsíc)
 - z toho bylo 9 576 časopisů
- DOSPĚLÍ čtenáři si vypůjčili celkem 24 777 knih
 - z toho 15 413 titulů beletrie a 9 364 naučné a populárně naučné literatury
- DĚTI do 15 let si celkem vypůjčili 14 201 knih
 - z toho 9 265 titulů beletrie a 4 936 naučné a populárně naučné literatury

Z výše uvedené statistiky výpůjček je vidět velký nepoměr mezi počtem čtenářů dospělých a dětských (18 % dětských čtenářů) a počtem jejich výpůjček (36 % dětských výpůjček).

Dalšími uživateli knihovny, ačkoliv nikoliv registrovanými čtenáři, jsou návštěvníci veřejného přístupu na Internet, který je v knihovně k dispozici pro širokou veřejnost (pro děti a mládež do 15 let pouze v doprovodu dospělé osoby).

V souvislosti s přechodem na systém CLAVIUS přešla Městská knihovna Odolena Voda z tradičního "kartičkového" výpůjčního systému, kdy měl každý čtenář svou obálku, do které se vkládaly lístky jednotlivých vypůjčených titulů a ve čtenářské legitimaci měl pouze údaj o počtu vypůjčených dokumentů, na elektronickou evidenci. Každý čtenář obdržel při registraci do nového roku elektronickou legitimaci obsahující číslo průkazu, jméno, rok narození a čárový kód. Čtenáři tak mají možnost sledovat stav svého čtenářského konta z domova, prodlužovat si výpůjčky a rezervovat tituly z on-line katalogu.

Přihlášení čtenáře do systému se provádí přes on-line katalog knihovny, odkaz INFORMACE O ČTENÁŘI a přístupovými údaji jsou číslo průkazky a heslem datum narození ve formátu DDMMRR. [12]

Knihovna by do budoucna ráda vyčlenila jeden z počítačů pouze na vyhledávání v on-line katalogu knihovny - v současné době to není možné, pokud jsou všechny počítače obsazeny pro přístup na Internet.

2.5 Služby knihovny

2.5.1 Výpůjční doba

			Pobočka Dolínek
Pondělí	9-12	13-18	zavřeno
Úterý	9-12	13-15	zavřeno
Středa	zavřeno		zavřeno
Čtvrtek	9-12	13-18	zavřeno
Pátek	9-12		zavřeno
Sobota	8-12		10-13
Neděle	zavřeno		zavřeno

Tab. 1 Výpůjční doba knihovny

Výpůjční doba není moc pravidelná, nicméně odpovídá dlouholetým zvyklostem a je přizpůsobena čtenářům - tedy zejména dětem a seniorům.

Celková délka výpůjční doby je tedy v hlavním sídle Městské knihovny Odolena Voda 27 hodin v týdnu. Dle Metodického pokynu Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky je doporučená otevírací doba pro velikostní kategorii Odolena Voda 25 až 30 hodin týdně [8, str. 3], což Městská knihovna Odolena Voda splňuje.

2.5.2 Tradiční knihovnické služby

Bezplatně jsou poskytovány tyto tradiční knihovnické služby [13]:

- výpůjční služby
- rezervační služby
- meziknihovní výpůjční služby
- přístup na Internet (místa je potřeba vzhledem k vysokému zájmu rezervovat a základní doba je 30 minut, pokud počítač není dále obsazen, doba může být prodloužena)
- bibliografické informační služby
 - informace o katalozích, fondech a využívání knihovny

- ústní informace bibliografického a faktografického charakteru (informace o městě, občanské vybavenosti, úřadech, firmách, službách)

Zpoplatněno je použití tiskárny a kopírovací služby.

Čtenářský poplatek činí 80 Kč pro dospělé za osobu a rok a 40 Kč pro děti a důchodce za osobu a rok. Poplatek za pozdní vrácení výpůjček činí 10 Kč za titul a měsíc prodlení.

2.5.3 Internetové stránky knihovny

Internetové stránky Městské knihovny Odolena Voda <http://knihovnaodolenavoda.wz.cz/> jsou členěny na 8 záložek:

Úvod – Záložka obsahuje základní údaje o knihovně jako adresa, jména knihovnic, důležité aktuality (například změny v otevírací době) a základní navigaci na další záložky.

O knihovně - Záložka obsahuje základní charakteristiky knihovny (počet jednotek ve fondu, čtenářů apod.) a také informace o lekcích informační gramotnosti pro žáky MŠ a ZŠ v Odoleně Vodě pořádané knihovnou.

Služby - Záložka obsahuje informace o otevírací době knihovny, seznam a ceník služeb knihovny a také výběr nových knih.

Akce - Záložka by měla obsahovat pozvánky na aktuálně pořádané akce, v současné době je zde pouze informace o otevření knihovny po rekonstrukci.

Odkazy - Záložka obsahuje odkazy na další Internetové stránky, v současné době jsou zde odkazy na Portál o knihovnách www.knihovny.cz, [www Národní knihovny ČR](http://www.NarodniKnihovnyCR.cz), Města Odolena Voda a on-line katalog Městské knihovny Odolena Voda.

Vzkazy - Záložka obsahuje webový formulář pro odeslání e-mailu knihovně.

Galerie - Obsahuje fotogalerii knihovny.

Kontakty – Záložka obsahuje základní kontaktní informace (adresu, e-mail a odkaz na on-line katalog knihovny).

2.5.4 Kurzy pro děti a mládež

Městská knihovna Odolena Voda ve spolupráci se ZŠ Odolena Voda (která svou školní knihovnu nemá) a také MŠ Odolena Voda pravidelně kurzy informační gramotnosti „Cesta k informacím“ pro žáky jednotlivých tříd. Jde o program začínající v předškolní třídě MŠ a pokračuje průběžně každý rok až do 6. třídy ZŠ. Jejich cílem je děti seznámit jak s knihovnou, tak s knihami jako takovými. Pro školáky délka jedné lekce odpovídá jedné vyučovací hodině (knihovna sídlí v těsné blízkosti školy, takže přesuny žáků na lekce je možné bez problémů realizovat v době vyučování). Na závěr vždy děti obdrží drobné upomínkové předměty jako diplomy, záložky či dětské časopisy.

PŘEDŠKOLÁCI – Lekce jsou zaměřeny na seznámení s knihami, termíny jako knihkupectví či ilustrátor. Vše je děláno zábavnou formou hádanek, čtení apod.

1. TŘÍDA – Děti se seznamují se základními pojmy jako řazení knih, beletrie, naučná literatura, literatura pro děti a zároveň si povídají na téma „Písmo - vznik a vývoj“.

2. TŘÍDA – Děti se učí orientovat v knihovně a povídají si na téma „Psací materiály – historie a současnost“.

3. TŘÍDA – Děti opakují předchozí lekce a tématem je „Kniha - vývoj a uspořádání“.

4. TŘÍDA – Děti se učí o řazení knih beletrie a naučné literatury, orientaci v knihovně a v knihách a povídají si na téma „Ilustrace – od počátků po dnešek“.

5. TŘÍDA – Děti se učí o řazení knih, základních pojmech, MDT – mezinárodní desetinné třídění a orientace v odborné literatuře a povídají si na téma „Knihovna – historie a současnost“.

6. TŘÍDA – Děti se učí o orientaci v knihovně, knize, internetu, elektronickém katalogu a povídají si na téma „Knihovna 21. století – hlavní funkce novodobé knihovny“.

Témata jsou orientační a vždy záleží na konkrétní skupině dětí a na tom, co je zajímavá a co by se chtěli dozvědět. Celkem tyto kurzy absolvovalo již 374 dětí.

Zároveň knihovna pořádá pro děti vánoční programy zaměřené na adventní a vánoční zvyky, děti se dozví něco o Vánocích v jiných zemích a povídají si o dětské literatuře s vánoční tematikou. [10]

2.5.5 *Další aktivity knihovny*

Městská knihovna Odolena Voda rovněž spolupracuje s nakladatelstvím Šuplík. Nakladatelství Šuplík je „virtuální vydavatelství určené pro setkání čtenářů s výtvary spisovatelů a básníků, kteří nikdy nenašli odvahu využít své snahy a talentu ke komerčním účelům“. [14] Jde o občanské sdružení se sídlem v Odoleně Vodě a ve spolupráci s Městskou knihovnou Odolena Voda pořádají v jejích prostorách například výstavy či setkání s autory. V minulosti tak proběhla v dětském oddělení knihovny například výstava Galerie na kolíčku, kde byly k vidění kresby dětí na motivy knihy Básničky pro dětičky vydané nakladatelstvím Šuplík.

Městská knihovna Odolena Voda i její pobočka v Dolínku rovněž fungují jako prodejní místa upomínkových předmětů města Odolena Voda (publikace, pohlednice a turistická známka) a zároveň se zde (tradičně) dají zakoupit jízdní řády autobusové dopravy.

Plné znění Knihovního řádu Městské knihovny Odolena Voda je uvedeno v Příloze č. 1.

3 STANDARDY A DOPORUČENÍ PRO FUNKCE VEŘEJNÉ KNIHOVNY

Kapitola obsahuje shrnutí jak českých, tak mezinárodních norem, standardů a doporučení pro veřejné knihovny, které se zaměřují na ty jejich funkce a služby, které z knihoven jako půjčoven knih dělají informační a kulturní centra svých obcí a měst.

3.1 Česká legislativa

Základními legislativními dokumenty, kterými se upravuje činnost veřejných knihoven v České republice jsou **Zákon 257 ze dne 29. června 2001 o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon)** a **341/2006 Zákon, kterým se mění zákon a. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění zákona č. 1/2005 Sb. s návaznou vyhláškou Vyhláška 88/2002 Sb. Ministerstva kultury k provedení zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon).**

Knihovní zákon v §4 definuje veřejné knihovnické služby, které jsou knihovny povinny poskytovat svým uživatelům [15]:

(1) Veřejné knihovnické a informační služby spočívají

- ve zpřístupňování knihovních dokumentů z knihovního fondu knihovny nebo prostřednictvím meziknihovních služeb z knihovního fondu jiné knihovny,
- v poskytování ústních bibliografických, referenčních a faktografických informací a řešerší,
- ve zprostředkování informací z vnějších informačních zdrojů, zejména informací ze státní správy a samosprávy,
- v umožnění přístupu k informacím na internetu, ke kterým má knihovna bezplatný přístup

(2) Veřejné knihovnické a informační služby, uvedené v odstavci 1, je provozovatel knihovny povinen poskytovat bezplatně, s výjimkou

- zpřístupňování knihovních dokumentů z knihovního fondu knihovny, které mají povahu rozmnoženin zvukového či zvukově obrazového záznamu

- zpřístupňování knihovních dokumentů z knihovních fondů jiných knihoven zprostředkováním jejich rozmnoženin v rámci meziknihovních reprografických služeb,
- zpřístupňování knihovních dokumentů z knihovních fondů knihoven v rámci mezinárodních meziknihovních služeb.

(3) Provozovatel knihovny může poskytovat další služby spočívající zejména

- v umožnění přístupu k placeným informacím na internetu
- ve vydávání tematických publikací,
- v poskytování reprografických služeb,
- v poskytování písemných bibliografických, referenčních a faktografických informací a řešerší,
- v kulturní, výchovné a vzdělávací činnosti.

3.2 Mezinárodní standardy a doporučení

V následující části je uvedeno shrnutí významných mezinárodních doporučení a standardů pro veřejné knihovny. Všechny tyto dokumenty nabádají knihovny k aktivnímu přístupu nejen ke svým registrovaným čtenářům, ale také ostatním obyvatelům v místě působnosti.

3.2.1 Manifest UNESCO o veřejných knihovnách

V Manifestu se hovoří mimo jiné o tom, že veřejná knihovna je živoucím nástrojem vzdělávání, kultury a informační činnosti a nezbytným prostředkem podpory míru a duchovního rozvoje lidstva a definují se zde poslání veřejné knihovny [16]:

Jádrem služeb veřejné knihovny by měly být následující klíčové činnosti vztahující se k informacím, gramotnosti, vzdělávání a kultuře:

- vytváření a posilování čtenářských návyků od raného dětství
- podpora samostatného sebevzdělávání i všech stupňů školského vzdělávání
- poskytování příležitosti pro osobní tvůrčí rozvoj
- povzbuzování imaginace a kreativity dětí a mládeže
- podpora uvědomělého přístupu ke kulturnímu dědictví a k hodnotám umění a pokroku vědy

- zajišťování přístupu ke všem kulturním formám prezentace reprodukčního umění
- podpora dialogu mezi kulturami a kulturní rozmanitosti
- podpora tradice lidové slovesnosti
- zpřístupňování všech druhů obecních informací
- poskytování informačních služeb místním podnikům, sdružením a zájmovým skupinám
- podpora rozvoje informační a počítačové gramotnosti
- podpora a podíl na všech akcích a programech zabývajících se odstraňováním negramotnosti, resp. - je-li to třeba - podněcování takových aktivit.

Sekce veřejných knihoven IFLA později zpracovala některá další doporučení jako doplňky k Manifestu veřejných knihoven, tak aby veřejné knihovny mohly poskytovat v 21. století služby s využitím moderních technologií, které jsou dostupné od roku 1994 pod názvem **10 doporučení k postupu při realizaci činnosti veřejné knihovny / Aktualizujte vaše knihovny** [17]:

1. Rozvíjejte výstavbu knihoven s důrazem na komunitní/kulturní prostory a ne jen jako fyzická skladiště poznatků
2. Rozšiřujte služby s využitím Web 2.0 a se zřetelem k Web 3.0 a 4.0
3. Spojte se s obcemi a vzdělávejte a školte občany. Knihovníci a informatici mohou vystupovat jako pedagogové či osobní poradci v oblasti poznatků a nejen jako majitelé klíčů nebo „hlídači“ internetu
4. Rozvíjejte "celosvětovou moudrost" - celosvětové poznání a porozumění vytvářením mezinárodních kulturních cest na WWW.
5. Spolupracujte v mezinárodním měřítku na odstraňování bariér a cenzury při respektování všech kulturních specifik
6. Podporujte celoživotní vzdělávání a školení personálu a stimulujte jej k aktivitě
7. Rozvíjejte naše digitalizované služby a znalosti, vědomosti, vzdělávání a informace rozmanitými formami - budujte hybridní knihovny
8. Zlepšujte dostupnost katalogů a databází zvláště se zřetelem ke zrakově postiženým uživatelům
9. Vytvářejte národní a mezinárodní standardy vztahující se k prostředí internetu

10. Propagujte knihovny jako „živá prostředí“, a ve spolupráci s archivy, muzei a ostatními knihovnami budujte kombinovaná zařízení: „kombinované knihovny“.

3.2.2 Kodaňská deklarace

V této deklaraci přijaté na konferenci v Kodani 14. a 15. října 1999, která hodnotila podstatnou úlohu veřejných knihoven při utváření informační společnosti se mimo jiné zdůrazňují tyto funkce veřejných knihoven [18]:

- Demokracie a občanství - veřejné knihovny mají strategickou příležitost ovlivnit růst kvality života a demokratických možností občanů informační společnosti tím, že zajišťují svobodný a rovnoprávný přístup k vysoce kvalitním informacím
- Hospodářský a společenský vývoj - veřejné knihovny podporují rozvoj obcí prostřednictvím informačních služeb vytvořených pro uspokojování místních potřeb. Jsou důležitými nástroji zmírňování nerovnosti mezi informačně bohatými a informačně chudými obcemi Evropy
- Celoživotní vzdělávání - veřejné knihovny díky svému rozšíření po celé Evropě poskytují efektivní infrastrukturu pro celoživotní vzdělávání a snadný přístup k obsahu informačních sítí. Podporují také studenty na všech úrovních formálního vzdělávání
- Kulturní a jazyková různorodost- veřejné knihovny jsou kulturními institucemi, které mají v souladu s kulturní dimenzí Smlouvy o Evropském společenství mimořádnou odpovědnost za kulturní dědictví, písemnictví a vzdělanost

Zároveň deklarace vyzývá veřejné knihovny k [18]:

- přípravě na přehodnocení funkcí i zdrojů a na rekonstrukci služeb, aby odpovídaly změnám společenských potřeb
- úsilí o dlouhodobou kooperaci a partnerství s jinými sbírkovými institucemi a o jejich propojení s občanskou výchovou a vzděláváním
- zajištění (zefektivněním marketingu a propagací služeb) toho, aby si občané uvědomovali existenci všech zdrojů sítě veřejných knihoven a byli schopni je plně využívat.

3.2.3 Služby veřejných knihoven - Směrnice IFLA/UNESCO pro rozvoj

Tento významný dokument, který byl schválen v roce 2001 Výborem sekce IFLA pro veřejné knihovny systematicky shrnuje směrnice pro veřejné knihovny tak, aby na základě Manifestu IFLA a UNESCO pro veřejné knihovny „pomáhaly knihovníkům rozvíjet za každé situace účinné knihovnické služby, odpovídající požadavkům veřejnosti v místě jejich působení“. [19]

Kromě jiného jsou v tomto dokumentu definovány jednotlivé cíle veřejných knihoven jakožto významných činitelů vzdělávacího, volnočasového a demokratizujícího procesu společnosti [19]:

- **Vzdělávání** – cílem veřejných knihoven je zajistit přístup k poznatkům v jakékoliv podobě a zároveň uživatelům pomoci tyto poznatky najít a efektivně ke svému studiu (ať již formálnímu nebo neformálnímu) použít.
- **Informace** – základním posláním veřejných knihoven je shromažďování, organizování a využívání informací a zajištění přístupu k jejich zdrojům. V dnešní době rychle se rozrůstajícího digitálního světa pak i pomoc veřejnosti s orientací v tomto ne vždy přehledném oceánu digitálních informací.
- **Osobní rozvoj** – veřejné knihovny jakožto místo, kde lze shromažďovat a zpřístupňovat rovněž fondy uměleckých a tvůrčích děl tak mají přispívat k rozvoji osobnosti a tvůrčích schopností uživatelů.
- **Děti a mládež** – „Probudí-li se v dětech již od raného věku zájem o vzrušující svět poznání a umění, je pravděpodobné, že budou těžit z těchto důležitých zdrojů osobního rozvoje po celý život, který bude bohatší a společnosti prospěšnější“.
- **Kulturní rozvoj** – veřejné knihovny mají ve spolupráci s dalšími subjekty v místě působnosti fungovat jako centra rozvoje kultury a umění a přispět tak svým dílem k formování a upevňování kulturní identity veřejnosti. Fond veřejných knihoven by měl odrážet kulturní zájmy obyvatel.
- **Sociální role** – knihovna jako místo setkávání zejména v místech, kde je jiných příležitostí pomálu. Veřejná knihovna tak může jako vedlejší efekt k získávání informací podporovat i navazování nových a udržování stávajících sociálních kontaktů mezi obyvateli místa působnosti.

3.2.4 Multikulturní knihovna

V tomto manifestu IFLA „4 Multikulturní knihovna - brána ke kulturně rozmanité společnosti v dialogu“ je řešena role knihoven v dnešní měnící se společnosti, která je čím dál více kulturně rozmanitá. Je však pravdou, že zdaleka ne ve všech obcích a městech v České republice je tak výrazná kulturní diverzita, aby bylo potřeba speciální opatření přijímat. Knihovny by však měly být připraveny své služby měnit a aktualizovat podle měnících se podmínek v místě jejich působnosti.

Manifest definuje úkoly specifických knihovních služeb týkající se znalostí, gramotnosti, vzdělání a kultury [20, str.2]:

- prosazovat chápání pozitivní hodnoty kulturní rozmanitosti a podporovat kulturní dialog
- podporovat jazykovou různorodost a úctu k mateřskému jazyku
- usnadnit harmonické soužití několika jazyků, včetně výuky více jazyků od útlého věku
- chránit jazykové a kulturní dědictví a podporovat vyjadřování, tvorbu a šíření ve všech příslušných jazycích
- podporovat uchování ústní tradice a nehmotného kulturního dědictví
- podporovat zařazení a účast osob a skupin pocházejících ze všech různých kulturních prostředí
- podněcovat informační gramotnost v digitální době a zvládnutí informačních a komunikačních technologií
- podporovat jazykovou rozmanitost v prostředí internetu
- podporovat všeobecný přístup k internetu
- podporovat výměnu znalostí a nejlepších zkušeností v souvislosti s kulturní pluralitou.

4 ZKUŠENOSTI Z JINÝCH KNIHOVEN

V této kapitole jsou uvedeny příklady z jiných městských či obecních knihoven, které jsou porovnatelné velikosti jako je Městská knihovna Odolena Voda nebo jsou inspirativní pro přeměnu Městské knihovny Odolena Voda na informační a kulturní centrum města Odolena Voda. Jednotlivé knihovny jsou v této kapitole řazeny abecedně.

4.1 Městská knihovna Bohumín

4.1.1 Charakteristika knihovny

Město Bohumín je sice podstatně větší než Odolena Voda, počet jeho obyvatel je přibližně 23 tisíc, nicméně jeho knihovna zde uvedena pro své zajímavé začlenění do kulturních aktivit města.

Městská knihovna Bohumín je od roku 2007 součástí příspěvkové organizace města „K3 Bohumín“, což symbolizuje Kino, Knihovnu a Kulturu ve městě. K3 pořádá rozličné kulturní a společenské akce jako plesy, vyhlášení osobnosti roku a Miss Bohumína, festivaly, koncerty, velikonoční a vánoční trhy, městské slavnosti, výstavy, akce pro děti, divadelní přestavení - jak vlastních ochotnických divadel Boban a Timboj, tak hostujících divadel ochotnických i profesionálních a další. Součástí organizace je také kamenné kino a amfiteátr letního kina v parku Petra Bezruče. Středisko knihovny kromě svých běžných služeb také nabízí pravidelné besedy a přednášky na různá témata, výstavy, vzdělávací kurzy pro dospělé (fotokurz, angličtina, kurzy počítačových programů), knihovnické lekce pro žáky místních škol i školek a akce pro děti jak během provozu oddělení, tak akce typu nocování v knihovně či celorepublikovou Noc s Andersenem. V pokladně K3 se uskutečňuje předprodej vstupenek jak na naše filmová a divadelní představení a další akce, tak předprodej vstupenek v sítích Ticketpro a Ticketportal a vstupenek na divadelní představení Národního divadla Moravskoslezského v Ostravě. K3 Bohumín také nabízí pronájmy svých prostorů (sál kina, amfiteátr, přednášková místnost knihovny) pro soukromé akce. [21]

Městská knihovna Bohumín svým čtenářům nabízí nejen knihy, noviny a časopisy, ale také zvukové nosiče (od LP až po CD), CD ROM s encyklopediemi i zábavnými vzdělávacími programy pro děti, veřejný přístup na internet. Knihovna

rovněž poskytuje informace regionálního charakteru – „Kam v Bohumíně“ nebo databází „Region-info“ obsahující základní informace o organizacích, institucích a firmách na území města. V tomto směru knihovna úzce spolupracuje s městskými médii – E-info, novinami OKO a T.I.K. (Televizní informační kanál). [21]

V roce 2009 prošlo rekonstrukcí dětské oddělení knihovny a vytvořena byla nová čítárna a herna pro nejmenší děti, která také slouží jako přednášková místnost pro nejmenší v rámci knihovnických lekcí pro děti. V květnu 2010 prošlo rekonstrukcí také oddělení knihovny pro dospělé čtenáře. [22]

4.1.2 Zajímavé aktivity knihovny

K3 Bohumín pořádá 13 **kurzů** pro veřejnost. Výuka probíhá v přednáškové místnosti. Místnost je pro potřeby výuky vybavena moderními notebooky a dataprojektorem. Kurzy pro rok 2011/2012 jsou jazykové kurzy (anglická konverzace pro maturanty a středně pokročilé), psychologické kurzy (sociální psychologie, psychologické hry a hlavolamy, outdoorový psychokurz v Jablunkově) a počítačové kurzy (základy počítačů pro začátečníky, MS Office 2010, úpravy videa a hudby, úpravy digitálních fotografií). [23]

Městská knihovna Bohumín pořádá řadu akcí pro děti, například dlouhodobou soutěž „**Detektiv Knihomol pátrá**“ pro děti z 6-8. tříd a odpovídajících ročníků gymnázia, která prověřuje jak jejich znalost pohádek a pohádkových příběhů, tak webových stránek knihovny – každý měsíc děti řeší zadaný úkol; dále pravidelné **celoměsíční tematické programy** (například v době letních prázdnin 2011 soutěž „Trošečník na pustém ostrově“) a vydává časopis **Knihomilník**, do kterého přispívají dětská čtenářka. [24]

Vzhledem k tomu, že je Městská knihovna Bohumín součástí větší organizace, většina kulturních akcí je organizována ne přímo knihovnou, ale celou skupinou „K3 Bohumín“ – například výstavy, besedy a přednášky či divadelní představení.

4.2 Městská knihovna Dačice

4.2.1 Charakteristika knihovny

Město Dačice je sice větší než Odolena Voda, počet jeho obyvatel je 7 735, nicméně jeho knihovna zde uvedena pro své četné aktivity a úspěchy.

Městská knihovna Dačice měla v roce 2010 1 328 registrovaných čtenářů, z toho bylo 476 dětí do 15 let. V knihovním fondu bylo k 31.12.2009 celkem 39 053 knihovních jednotek. Knihovna stejně jako Městská knihovna Odolena Voda používá knihovnický systém Clavius. [25]

Budova Městské knihovny v Dačicích prošla v roce 2003 zásadní rekonstrukcí – kromě generálních oprav proběhla instalace nové počítačové sítě, modernějšího výpůjčního systému, nového vybavení, proměnou prošlo i oddělení pro dospělé se studovnou a čítárnou. V současné době se plánuje přístavba knihovny, aby byl zajištěn větší prostor pro všechna její oddělení. [25]

Knihovna sama sebe definuje jako „oázu služeb“: „Čtenář či jakýkoliv uživatel služby poskytované knihovnou bude spokojen, bude-li SPLNĚNO JEHO OČEKÁVÁNÍ a on dostane kvalitní službu. Naším hlavním zájmem je SPOKOJENOST uživatele s tím, že každý uživatel, když navštívuje knihovnu, má jedinečné potřeby, požadavky a očekávání. Potřeby uživatelů se v průběhu času mění a proto je nutné se těmito měnícím podmínkám přizpůsobit, resp. je INOVOVAT (mít dobře vedené webové stránky, cesta k získání konkurenční výhody vede přes odlišení nabízených služeb poskytováním nebo přidáním některých speciálních služeb, např. poradenské služby, školení, kurzy, programy pro děti, vytvořit klub přátel knihovny apod....). Loajální a dobře školení zaměstnanci jsou konkurenční výhodou firmy, každý pracovník knihovny si má být vědom, že přispívá ke spokojenosti uživatele a jsou zapojeni všichni. Další vzdělávání zaměstnanců je alfou a omegou úspěšnosti služeb!“ [26]

4.2.2 Zajímavé aktivity knihovny

Knihovna pořádá řadu akcí jak pro děti a mládež, tak pro seniory. Mezi nejzajímavější projekty pro seniory patří pravidelné kurzy práce s počítačem (jedná se o 3 tříhodinové lekce), od roku 2004 spolupracuje Městská knihovna Dačice s Domem s pečovatelskou službou v Dačicích (setkání s regionálními autory, základy

práce na počítači, literární témata) a v neposlední řadě knihovna od roku 2008 nabízí pro zrakově postižené čtenáře **půjčování audioknih** (služba je bezplatná - uživatel vyplní přihlášku, kterou obdrží v knihovně a tuto přihlášku nechá potvrdit lékařem, případně se prokáže průkazem ZTP-P). [27]

Pro děti pořádá knihovna **soutěže, výtvarné dílny a navazující výstavy**, čtenářské dny a zapojuje se do řady celostátních knihovnických aktivit zaměřených na práci s dětmi mládeží (Noc a Andersenem, Kamarádka knihovna, Celé Česko čte dětem, Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka apod.). Knihovna rovněž pořádá lekce informační gramotnosti pro žáky základních škol (pokrývá všech 9 ročníků ZŠ) a dále nabízí školám besedy jakožto podporu kritického myšlení a multikulturní a enviromentální výchovy. [27]

4.3 Městská knihovna Dobříš

4.3.1 Charakteristika knihovny

Město Dobříš je sice větší než Odolena Voda, počet jeho obyvatel je 8 573, nicméně jeho knihovna zde uvedena pro své četné aktivity. [28]

Městská knihovna Dobříš měla v roce 2010 1 675 čtenářů, z toho bylo 793 dětí. V knihovním fondu bylo k 31.12.2010 celkem 58 466 svazků. Knihovna stejně jako Městská knihovna Odolena Voda používá knihovnický systém Clavius. [29]

V roce 2010 Městská knihovna Dobříš obdržela dotaci od Krajského úřadu Středočeského kraje ve výši 98 tisíc Kč na vybavení novým nábytkem v oddělení pro dospělé. [29]

Slovy knihovny samotné je Městská knihovna Dobříš v současnosti „technologicky vyspělou a moderní vzdělávací institucí, která poskytuje výpůjční a informační služby, prostor pro studium, příležitost ke vzdělání a zajišťuje přístup k nejrozmanitějším volně přístupným zdrojům“. [29]

4.3.2 Zajímavé aktivity knihovny

Dlouhodobý pokles počtu výpůjček dětských titulů se knihovna snaží kompenzovat **navyšováním počtu kulturních akcí a pořadů pro veřejnost** a podporovat tak dětské čtenářství a motivovat děti jak k četbě, tak k návštěvám knihovny. [29]

Pro školy, družiny a dobříšský dětský domov knihovna nabízí **bezplatné půjčování knih na tzv. kolektivní průkazky**. [29]

Pro seniory a nemocné občany nabízí knihovna bezplatnou **donáškovou službu** knih domů. [29]

V roce 2010 knihovna uspořádala celkem 252 **akcí pro školy a veřejnost**, které navštívilo celkem 4 709 účastníků. Knihovna aktivně pracuje jak s dětmi (akce pro prvňáčky, soutěže, besedy, Noc s Andersenem, Celé Česko čte dětem), tak se seniory (pravidelné čtvrtetní besedy nad knihami, umělecké akce) a pořádá nejrůznější výstavy knih, křestů knih, autorská čtení či soutěže nejen pro děti (vědomostní zaměřené na nějaké literární téma, soutěž „Knihy na netu“ ve využívání systému Clavius). [29]

4.4 Městská knihovna Hustopeče

4.4.1 Charakteristika knihovny

Město Hustopeče je přibližně stejně velké jako Odolena Voda, počet jeho obyvatel byl k 1.1.2011 5 898. [30]

Městská knihovna Hustopeče je součástí Centra celoživotního vzdělávání Hustopeče, které je jedním ze středisek Centra volného času. Toto začlenění do širší organizační struktury kulturních, společenských a vzdělávacích aktivit umožňuje Městské knihovně Hustopeče snazší aktivnější účast na těchto aktivitách. V Centru celoživotního vzdělávání jsou obyvatelům k dispozici ještě jazykové a počítačové kurzy, besedy a přednášky, Mateřské centrum Cipísek, Akademie třetího věku a Klub historie a vlastivědy Hustopečska. [31]

Knihovna sídlí v nově zrekonstruované bezbariérové budově. Knihovní fond čítá cca 30 tisíc jednotek včetně hudebních CD a v knihovně je registrováno 890 čtenářů. Knihovna rovněž používá knihovnický systém Clavius. [31]

4.4.2 Zajímavé aktivity knihovny

Knihovna pravidelně pořádá výstavy a besedy, rovněž k knihovně probíhá pravidelné **Pasování prvňáčků na čtenáře**. Pravidelně se pořádají **Literární kavárny** - besedy se spisovateli či jinými zajímavými lidmi. Knihovna rovněž pořádá **Cyklovýlety s knihovnou** po blízkém okolí. Každoročně probíhá literární

soutěž **Hustopečské brko**, výtvarná soutěž pro děti **Čtení mě baví** nebo čtenářská burza **Čtenáři čtenářům**. [31]

4.5 Městská knihovna Chrudim

4.5.1 Charakteristika knihovny

Město Police nad Metují je sice mnohem větší než Odolena Voda, počet jeho obyvatel je 23 173, nicméně jeho knihovna je zde uvedena pro svou širokou škálu služeb a aktivit. [32]

Na podzim roku 1995 dostala Městská knihovna Chrudim plně zrekonstruovanou budovu v centru města. Knihovna je tvořena dvěma budovami; vstup, půjčovny a sociální zařízení jsou bezbariérové a přístupné i tělesně postiženým a starším čtenářům. Retrokonverze katalogů byla dokončena v roce 1994 původně v systému MAKS a knihovna je plně automatizovaná v systému T-series již od roku 1995. V současné době má knihovna oddělení pro děti a mládež a oddělení pro dospělé čtenáře, letní čítárnu a klubovnu pro práci s dětmi v podkroví budovy a nově pracoviště sloučeného hudebního a informačního oddělení. V Chrudimi pracují ještě dvě pobočky na sídlištích a dvě pobočky v místních částech. [33]

4.5.2 Zajímavé aktivity knihovny

Pro dětské čtenáře je určen **dětský koutek**, kde jsou dětem k dispozici čtyři multimediální počítače s bezplatným přístupem na internet. Tato služba je určena především k návštěvě internetových stránek věnovaných dětem. Kromě internetu mohou děti využívat i velké množství zábavných i naučných CD ROMů, elektronických slovníků a encyklopedií, které mohou využít pro přípravu do školy. Městská knihovna Chrudim rovněž nabízí **besedy pro děti** ze základních škol i středoškolskou mládež (například Knihovnicko-informační lekce - poprvé v knihovně, Jiří Žáček dětem nebo Lidové zvyky) – všechny besedy jsou zdarma. Knihovna dále pořádá řadu **tvořivých dílen** („Pacičkování“ pro nejmenší, „Dobrodružství s Foglarem“, „Dívčí klub“), karnevaly, soutěže, hry, tematické pořady (Velikonoce, Vánoce) a rovněž se účastní celostátních akcí jako Noc s Andersenem, Celé Česko čte dětem či pasování prvňáčků na čtenáře knihovny. [33]

Další významnou aktivitou chrudimské knihovny je literární klub Psahlavci, který je určen pro lidi literárně či jinak umělecky činné starší 15 let. Vydává

měsíčník PSAhlaVCI, pořádá autorská čtení, zhruba jednou za měsíc se konají schůzky členů klubu, účastní se literárních soutěží a setkání. Momentálně má klub kolem třiceti členů – někteří se podílejí na chodu klubu přímo, jiní s námi spolupracují korespondenčně. [33]

4.6 Městská knihovna Kojetín

4.6.1 Charakteristika knihovny

Město Kojetín je přibližně stejně velké jako Odolena Voda, počet jeho obyvatel je 6 534. [34] Počet čtenářů v knihovně je přibližně 800. [35]

Městská knihovna Kojetín je příkladem knihovny začleněné do širšího organizačního celku, v tomto případě je to Městské kulturní středisko Kojetín, další součástí je Vzdělávací a informační centrum. [35]

Kulturní středisko zajišťuje koncerty, divadelní představení, komorní pořady, pořady pro děti a mládež, divadelní představení pro děti ve volné dny, provoz knihovny, provoz informačního centra, krajskou divadelní přehlídku, Kojetínské hody a Hudební léto, kurzy jazykové, jógy, taneční a společenské výchovy, pohybové, praktické, přednášky a přednáškové cykly, výstavy, expozice muzea a pronájmy společenských prostor. [35]

Činnost Vzdělávacího informačního centra spočívá ve výstavnictví, provozu muzea a poskytování dopravních informací, informací o aktuálních adresách úřadů a firem, informací o kulturních a společenských akcích ve městě a okolí, informací o programech kin, divadel, koncertů, festivalů, informací o ubytování, stravování, kulturním a sportovním vyžití, informací o historii a památkách města a informací o kulturních památkách a přírodních zajímavostech okresu. Zároveň zajišťuje prodej vstupenek na akce pořádané ve městě a prodej propagačních materiálů města Kojetín. [36]

V roce 2002 proběhla celková rekonstrukce budovy a 7. dubna 2003 zahájila provoz v nově zrekonstruované budově (nyní Regionální vzdělávací a informační centrum) s novým vybavením ve všech svých prostorách. [34]

4.6.2 Zajímavé aktivity knihovny

Městská knihovna Kojetín pravidelně pořádá besedy se spisovateli a besedy o knihách a soutěže pro děti. V rámci Března - měsíce čtenářů bývají vyhlášeni a odměněni nejaktivnější dětské čtenáři. V dubnu 2011 proběhla ve spolupráci s Centrem denních služeb pro seniory **navštěva v oddělení pro dospělé čtenáře** a seznámení s knihovnou a rovněž ve spolupráci s Centrem sociálních služeb v Kojetíně jako součást projektu „Obec přátelská rodině - Kojetín, šťastný domov“ akce „**Pohádková babička**“ - program plný pohádek, básniček, hádanek a soutěží pro děti a jejich prarodiče a rodiče. Knihovna rovněž pořádá kurzy knihovnického minima pro předškoláky. [35]

4.7 Městská knihovna Police nad Metují

4.7.1 Charakteristika knihovny

Město Police nad Metují je přibližně stejně velké jako Odolena Voda, počet jeho obyvatel je 4 257. [37]

Městská knihovna Police nad Metují měla v roce 2010 820 čtenářů. V knihovním fondu bylo k 31.12.2010 celkem 36 363 svazků. Knihovna stejně jako Městská knihovna Odolena Voda používá knihovnický systém Clavius. [37]

4.7.2 Zajímavé aktivity knihovny

Městská knihovna police nad Metují pořádá pravidelně řadu kulturních akcí – v roce 2010 jich bylo 118, z toho 95 pro děti a navštívilo je celkem přes 2 tisíce účastníků. Pro dospělé knihovna pravidelně pořádá besedy nad zajímavými tématy pod názvem "Černá hodinka", výtvarné dílny, výstavy či veřejná čtení. Děti se mohou zúčastnit výstav, soutěží ale i pravidelných knihovnických čtvrtků pro děti, kde od 16 hodin probíhá čtení pro předškoláky. Každý rok také probíhá v knihovně prázdninový týden pro děti - děti se vždy zaměří na nějaké téma a k němu je vybrána kniha, která je celým týdnem provází, kromě čtení a turistiky děti kreslí, píší a hrají různé hry. Zároveň knihovna pořádá kurzy informační gramotnosti pro žáky a také na vyžádání učitelek MŠ a ZŠ besedy na variabilní témata. [37]

4.8 Městská knihovna Vítkov

4.8.1 Charakteristika knihovny

Město Vítkov je o málo větší než Odolena Voda, počet jeho obyvatel je 6 254. [38]

Městská knihovna Vítkov měla v roce 2010 793 čtenářů, z toho bylo 239 dětí do 15 let. V knihovním fondu bylo k 31.12.2010 celkem 27 484 svazků, z toho 20 460 svazků beletrie. Celkový přírůstek knihovního fondu činil v roce 2010 1 830 svazků. Knihovna odebírá 62 titulů periodik. Knihovna stejně jako Městská knihovna Odolena Voda používá knihovnický systém Clavius. [39]

V roce 2006 byl za podpory fondů Evropské unie v Městské knihovně Vítkov realizován projekt „Rozšíření služeb celoživotního vzdělávání regionální knihovny ve Vítkově“, jehož výsledkem byla kompletní rekonstrukce budovy knihovny včetně vybudování multifunkčního sálu a knihovna tak v současné době funguje jako centrum celoživotního vzdělávání, sociální integrace a informační společnosti a v jejích prostorách probíhají nyní nové vzdělávací, zájmové a kulturní aktivity, které doplnily nabídku služeb poskytovaných městskou knihovnou před rekonstrukcí. [40]

4.8.2 Zajímavé aktivity knihovny

V Městské knihovně Vítkov v současné době působí dva kluby: **Čtenářský klub pro dospělé** (členové se scházejí během zimních měsíců každé druhé úterý v měsíci, jedna část je zaměřena tematicky – na přání čtenářů a ve druhé části jsou čtenáři seznamováni se zajímavými knižními novinkami) a **Klub Ema** (čtenářky na mateřské dovolené a jejich děti se scházejí každé úterý dopoledne v upravených prostorách dětského oddělení knihovny, účelem klubu je umožnit čtenářkám s malými dětmi výběr knih v době, kdy si jejich děti společně hrají a děti mají možnost setkání s vrstevníky a zapojení se do kolektivu, učí se nové písničky a hry, zvykají si na prostředí knihovny a na kontakt s knihou). [39]

4.9 Městská knihovna Ždírec nad Doubravou

4.9.1 Charakteristika knihovny

Město Ždírec nad Doubravou mělo k 1.1.2010 3 114 obyvatel [40]. Městská knihovna ve Ždírci má 375 čtenářů a její knihovní fond je do 20 tisíc svazků. [41]

I v takto malém městě je knihovna součástí většího organizačního celku - Kulturního zařízení města Ždírec nad Doubravou, které připravuje kulturní a výchovně kulturní akce a zabývá se propagací kulturních akcí města a blízkého okolí. Podílí se na vydávání měsíčníku občanů Ždírci nad Doubravou *Naše noviny*. Součástí organizační složky kulturního zařízení jsou: městská knihovna, informační centrum, městské kino a galerie Doubravka. [41]

4.9.2 Zajímavé aktivity knihovny

Pořádání kulturních akcí, na kterých knihovna participuje, se děje v podhlavičkou celého Kulturního zařízení města Ždírec nad Sázavou. Ze zajímavých akcí jmenujme **Zábavné čtení pro malé děti aneb Výuka anglického jazyka hrou** (probíhá pravidelně v čítárně MK). [41]

5 MOŽNOSTI GRANTOVÉ PODPORY

Možností získání finančních prostředků veřejnými knihovnami je poměrně hodně a dá se říci, že záleží na konkrétní knihovně, jak bude tyto možnosti sledovat a snažit se je využít, neboť i když některé programy jsou poměrně dlouhodobé, je možné, že se budou objevovat nové stejně jako ty již existující končit.

Inspirujícími zdroji informací o různých dotačních programech jsou jistě internetové stránky Národní knihovny určené pro knihovny a knihovníky <http://knihovnam.nkp.cz>. Dále je jistě velmi užitečné sledovat dění na příslušném krajském úřadě, který kromě vypisování svých vlastních dotačních titulů poskytuje i informace o regionálních programech financovaných z prostředků Evropské unie. V neposlední řadě jsou zde i programy vypisované na úrovni ministerstev. Financování ze Strukturálních fondů EU je v současné době velmi aktuálním zdrojem peněz, nicméně je třeba si uvědomit, že k získání evropských dotací je potřeba vynaložit jisté úsilí, které je z pochopitelných důvodů větší než například úsilí, které je nutné vynaložit na získání dotace z malého programu vypsaného krajským úřadem.

5.1 Finanční zdroje na úrovni měst (obcí)

Obecní a městské veřejné knihovny bývají zpravidla zřizovány přímo obcemi a městy a jsou tedy financovány z jejich rozpočtu. Náklady na mimořádné akce týkající se knihovny (jako například rekonstrukce apod.) jsou pak schvalovány samosprávnými orgány měst a obcí.

V některých obcích a městech již dnes fungují různé formy grantových programů na podporu různých oblastí veřejného života v těchto sídlech. Z obecních rozpočtů se vyčlení určité částky, které jsou pak přidělovány na konkrétní projekty, které se do grantového řízení přihlásily. V těchto případech knihovny ovšem naráží na to, že pokud jsou přímo zřizovány a tedy financovány obcí, o tyto granty žádat nemohou.

Konkrétně v případě Odoleny Vody mohou o granty žádat kulturní, sportovní a společenské organizace, spolky, profesní a občanská sdružení, zájmové nadace, veřejné prospěšné společnosti, právnické a podnikající fyzické osoby, nikoliv však organizace zřízené městem a organizace přímo napojené na rozpočet města. [42]

5.2 Finanční zdroje na úrovni krajů

Na obecné úrovni je financování veřejných knihoven z krajských rozpočtů řešeno zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Vzhledem k tomu, že Odolena Voda se nachází ve středních Čechách, pozornost je zaměřena na finanční prostředky poskytované Krajským úřadem Středočeského kraje.

Ve Středočeském kraji je celkem 68 městských a 780 obecních knihoven a celkem je v nich uloženo téměř 6 milionů dokumentů. Většina z nich je již připojena k internetu. [43]

Zastupitelstvo Středočeského kraje schválilo na svém zasedání dne 12. října 2009 svým usnesením č. 82-6/2009/ZK transformaci svých dotačních fondů. Byl vytvořen **Fond kultury a obnovy památek**, kdy jedna z oblastí podpory je **Podpora obecních knihoven**. [43]

Základním dokumentem pro poskytování finančních prostředků veřejným knihovnám ze Středočeského kraje jsou Pravidla pro poskytování účelových dotací v rámci Středočeského Fondu kultury a obnovy památek (schválilo Zastupitelstvo Středočeského kraje svým usnesením č. 82-6/2009/ZK ze dne 12.10.2009) [44] a Tematické zadání Středočeského fondu kultury a obnovy památek [45].

V rámci jednoho fondu lze požádat pouze o jednu dotaci. V případě žádosti např. o dotaci z Podpory obnovy kulturních památek již nelze pro daný rok podat žádost z dalších oblastí podpory téhož fondu. V tomto případě tedy již nelze v daném roce požádat souběžně o dotaci z podpory obecních knihoven, podpory obnovy kulturních památek, podpory drobných památek nebo podpory divadla. Současně platí, že i v rámci jedné oblasti podpory (tj. kultury, historických akcí a slavností) může jeden žadatel podat pouze jednu žádost. [43]

5.2.1 Cíle podpory

Dotace se poskytuje na neinvestiční výdaje, zejména na zlepšení prostřední obecních knihoven, v němž dochází k poskytování veřejných služeb a k celkovému zkvalitnění technických podmínek pro tuto činnost, tedy především na:

- vybavení knihovny mobiliářem

- pořízení PC a softwaru
- pořízení dalšího technického vybavení

Dotaci lze poskytnout i na ucelené knihovnické projekty, zaměřené na rozvoj knihoven jako multikulturních center obcí, které jsou výrazným přínosem nejen ke kulturnímu životu obce, ale i širšího regionu.

Minimální výše dotace je 10 000 Kč a maximální výše je 50 000 Kč s minimálně 5% spoluúčastí žadatele. [45]

5.2.2 Podmínky podpory

Knihovna, která chce žádat o tyto dotace musí splnit několik podmínek:

- musí být evidována podle zákona č. 257/2001 Sb., knihovního zákona
- nesmí být zřizována Středočeským krajem
- nesmí být pověřena Středočeskou vědeckou knihovnou výkonem regionálních funkcí, ale musí být jejich příjemcem
- musí mít zaveden registrační poplatek a vybranou částku musí používat pro sebe.
- Žadatelem může být obec nebo obcí zřízená či založená knihovna.
- Projekt nesmí být ke dni podání žádosti již zrealizovaný, ukončený či profinancovaný. Realizace projektu může být zahájena. Z dotace však nelze hradit faktury vystavené před podáním žádosti o dotaci.
- Ceny se uvádějí včetně DPH. Pro příjemce dotace, který je plátcem DPH a má nárok na odpočet DPH na vstupu podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, platí, že DPH není uznatelným výdajem. V tomto případě budou náklady uváděny bez DPH. [45]

Dalšími důležitými podmínkami pro získání dotace (kromě samozřejmého doručení žádosti ve stanoveném termínu na podatelnu Středočeského kraje – tento termín je stanoven vždy na poslední listopadový den kalendářního roku předcházejícího rozpočtovému roku) jsou, že přidělené finanční prostředky mohou být využity pouze v určeném rozpočtovém roce a pouze na projekt, na který byly žádány. Zároveň v kalkulaci nákladů, které jsou součástí žádosti o dotaci, nesmí být kalkulován zisk a z dotace nesmí být financováno občerstvení a dary. Právnická

osoba žádající o dotaci nesmí mít ke dni podání žádosti splatné závazky ve vztahu ke státnímu rozpočtu a rozpočtu kraje a splatné závazky pojistného na veřejné zdravotní pojištění a pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. [44]

Žádost o dotaci je nutné podat zároveň v elektronické podobě prostřednictvím internetové aplikace a souběžně v písemné podobě na formuláři vygenerovaném aplikací a doplněný úředně ověřeným podpisem žadatele. Žádost musí být na Krajský úřad Středočeského kraje doručena v termínech vždy určených pro daný rok jak v písemné podobě, tak v elektronické podobě musí být odeslána ke zpracování (elektronicky podána). [46]

5.2.3 Přidělení a kontrola využití dotace

O poskytnutí dotace z rozpočtu Středočeského kraje rozhoduje v rozsahu pravomocí daných zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, Zastupitelstvo kraje na základě návrhu Rady kraje. Pro jednání Rady kraje připravuje návrh věcně příslušný odbor Krajského úřadu na základě výsledků jednání hodnotící Komise Rady kraje. Obálky s žádostmi o dotaci na podporu knihoven jsou otevírány při zasedání hodnotící Komise, která zkontroluje jejich formální náležitosti (je možné stanovit i termín pro opravu těchto formálních nedostatků) a tato komise také žádosti posuzuje a vybírá ty, které dotaci dostanou. Pokud je dotace přidělena, kraj uzavře s žadatelem smlouvu o poskytnutí dotace. [44]

V závěrečné zprávě, jejímž cílem je vypořádání dotovaného projektu, je uveden popis realizace projektu a jeho zhodnocení. Dále je potřeba dotaci vyúčtovat a toto závěrečné vyúčtování musí obsahovat přehled skutečně vynaložených nákladů, všech zdrojů financování projektu, rozpis jednotlivých nákladových položek hrazených z dotace a případnou výši nevyužité dotace s odůvodněním nevyužití. [44]

Krajský úřad může průběžně kontrolovat využití dotace a pokud shledá nedostatky nebo porušení smlouvy o poskytnuté dotace, je oprávněn odebrat část nebo celou dotaci. [44]

5.2.4 Příklady dotací přidělených v roce 2011

V roce 2011 byla dotace z Fondu kultury a obnovy památek, programu Podpory obecních knihoven přidělena 32 knihovnám a to v celkové výši 1 409 294 Kč. [47]

Většina dotací byla poskytnuta na modernizaci zařízení a výpočetní techniky (například MK Lány, Kácov, Kolín). Řada dotací však byla poskytnuta i na akce podporující činnosti knihovny jako informačních a kulturních center svých měst - například "Knihovna – zdroj získávání informací pro děti a širokou veřejnost" v Městské knihovně v Dobříši, „Knihovna – naše kulturní zázemí“ v Městské knihovně v Mělníku nebo „Vzdělávací a publicistické přednášky pro veřejnost“ v Městské knihovně v Přílepech. [47]

5.3 Finanční zdroje na úrovni státu

Stát podporuje veřejné knihovny mnoha způsoby zejména formou několika velkých projektů. „Nadstandardní“ financování knihoven se děje přes rozpočty několika ministerstev: ministerstva kultury, školství, pro místní rozvoj a v minulosti bylo možné získat prostředky i z rozpočtu ministerstva informatiky.

Základním právním dokumentem pro poskytování dotací od Ministerstva kultury ČR je Nařízení vlády, kterým se stanoví pravidla poskytování dotací na podporu knihoven, ve znění nařízení vlády č. 235/2005 Sb, č. 288/2002 Sb.

Přímo v Knihovním zákoně (ZÁKON 257 ze dne 29. června 2001 o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb) jsou v §15 Podpora knihoven definovány možnosti podpory knihoven [15]:

(1) Provozovateli knihovny mohou být z peněžních prostředků státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuty podle zvláštního zákona účelově určené dotace zejména na

- projekty vědy a výzkumu,
- zavádění nových technologií v oblasti zajištění veřejných knihovnických a informačních služeb,
- podporu propojení knihoven v síti,
- zpracování informačních pramenů do elektronické podoby a jejich zpřístupnění,
- doplnění knihovního fondu,

- ochranu knihovního fondu před nepříznivými vlivy prostředí,
- zpřístupnění knihovních fondů pro občany se zdravotním postižením,
- projekty v oblasti kulturní, výchovné a vzdělávací činnosti,
- zajištění výkonu regionálních funkcí,
- zabezpečení dalšího odborného vzdělávání pracovníků knihoven,
- výstavbu nebo rekonstrukci objektu knihovny,
- vybavení objektu knihovny zabezpečovacími a protipožárními systémy.

5.3.1 Knihovna 21. století – K21

Toto dotační řízení je vypisováno Odborem umění a knihoven MK ČR. Program je rozdělen do čtyř okruhů a lze pomocí něj financovat různorodé aktivity knihoven [48]:

- Okruh 1 **Podpora práce s národnostními menšinami a integrace cizinců** (výstavy, besedy, nákup knihovního fondu)
- Okruh 2 **Podpora všeobecné dostupnosti knihovnických služeb pro občany se zdravotním postižením** (nákup knihovního fondu pro nevidomé a slabozraké a nákup technického zařízení pro zpřístupnění knihovního fondu nevidomým, slabozrakým a sluchově postiženým)
- Okruh 3 **Kulturní, výchovná a vzdělávací činnost** (rozvoj čtenářství a celoživotního vzdělávání, přednášky a besedy, vydávání publikací, podpora komunitní činnosti knihoven)
- Okruh 4 **Ochrana knihovního fondu před nepříznivými vlivy prostředí** (restaurování historických a vzácných fondů, prevence plísní a ochrana před nepříznivými vlivy životního prostředí)

O dotaci nemusí žádat pouze knihovna (registrovaná podle zákona 257/2001 Sb.), ale rovněž občanské sdružení (podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů), jehož hlavním účelem je knihovnická a informační činnost či jejich podpora. [48]

Je nutná alespoň 50% spoluúčast žadatele na projektu (ten je pak povinen doložit při závěrečném vyúčtování i ostatní zdroje) a dotace ani spoluúčast nesmí být použita na mzdy, renovaci nebo modernizaci místnosti, pokud to přímo nepovoluje rozhodnutí o přidělení dotace. Minimální výše požadované dotace je 5 000 Kč. [48]

V roce 2011 byly pro okruhy 1 až 3 uděleny dotace 188 projektům v celkové výši 2 255 000 Kč, z toho 1 880 000 bylo přiděleno do okruhu číslo 3. [49]

Mezi největší přidělené dotace tohoto programu pro rok 2011 patří například příspěvky na vydávání časopisu Čtenář, Bulletin SKIP či činnost SKIP v IFLA. Většina podpořených projektů se však pohybuje ve finančním rozmezí 5 000 – 20 000 Kč a jde o projekty knihoven například na nákup knih pro jazykové menšiny, pomůcek pro handicapované čtenáře a programy na podporu čtenářství a vztahu čtenář-knihovna. [49]

5.3.2 Česká knihovna

Česká knihovna je projekt organizačně zajištěný Moravskou zemskou knihovnou v Brně z pověření Odboru umění a knihoven MK ČR. Je určen na podporu nákupu nekomerčních titulů uměleckých děl české literatury a děl literární vědy a kritiky do veřejných knihoven. [50]

Knihovna, která se chce projektu účastnit, musí splňovat následující podmínky [50]:

- buď musí být profesionální veřejnou knihovnou (tj. obecní/místní, městská a krajská a navíc knihovník musí mít pracovní úvazek více než 15 hodin týdně)
- nebo se musí jednat o knihovnu vysoké školy s literárním zaměřením přístupnou veřejnosti
- nesmí se jednat pouze o pobočku či oddělení knihovny
- nesmí jít o knihovnu s neprofesionálními pracovníky
- knihovna musí být registrována podle zákona č. 257/2001 Sb.

Do projektu se knihovna zapojí tak, že vyplní dokument Žádost o poskytnutí dotace z projektu Česká knihovna (pokud knihovna nemá právní subjektivitu, žádost vyplňuje její zřizovatel nebo instituce, jejíž je knihovna součástí). Součástí žádosti je i výběr konkrétních titulů z nabídkového seznamu, který se každý rok obměňuje (vybírá jej Literární rada MZK). Oba formuláře jsou dostupné na adrese (<http://www.mzk.cz/ceska-knihovna>). Na rok 2011 je v tomto seznamu 123 titulů od 35 nakladatelů. V tomto seznamu knihovna vybere tituly v celkové hodnotě maximálně 3 400 Kč, na konci seznamu uvede počet objednaných svazků, celkovou finanční částku a razítko nebo adresu knihovny. V objednávkovém seznamu

je rovněž rubrika Rezerva, kde je možné uvést další tituly, o které by měla knihovna zájem v případě, že by se podařilo do projektu získat více peněz. [50]

Žádost i seznam s objednanými knihami se odesílá v papírové podobě zpravidla do konce dubna na adresu Technického ústředí knihoven Moravské zemské knihovny v Brně. [50]

Povinností knihovny je zaslat MZK zpět potvrzené výdejky s přírůstkovými čísly, pod kterými knihovna knihy zapsala. Pokud tak knihovna dva roky za sebou neučiní, bude z projektu vyřazena. [50]

5.3.3 *Ministerstvo pro místní rozvoj*

Ministerstvo pro místní rozvoj vypisuje dotační program Podpora obnovy a rozvoje venkova. Cílem tohoto programu je podpořit obnovu a rozvoj venkova podle Usnesení vlády ČR ze dne 11. listopadu 1998 č. 730. Tento program předpokládá spolupráci obyvatel venkova a občanských spolků a sdružení při obnově jejich obce v souladu s místními tradicemi. [51]

Dotační tituly č. 1 Podpora vítězů soutěže Vesnice roku, č. 2 Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci, č. 4 Podpora obnovy drobných sakrálních staveb v obci a č. 5 Podpora zapojení romské komunity do života obce a společnosti jsou pro potřeby veřejné knihovny nevyužitelné (pokud knihovna není v obci, která se stala Vesnicí roku), titul č. 3 Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova lze však považovat za možný zdroj dotací pro veřejné knihovny.[51]

Dotační titul **Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života** je zaměřen na podporu akcí s výstupy sloužícími převážně dětem (s horním limitem 18 let), na jejichž výběru a přípravě se děti a mládež prokazatelně podílely (resp. bude podílet) a jsou zaměřené na [52]:

- obnovu a údržbu venkovské zástavby a občanské vybavenosti (např. školy, předškolní zařízení, kulturní zařízení, drobné sakrální stavby a památky)
- a další projekty, které však nesouvisí s veřejnými knihovnami.

Účastníkem programu obec do 3 000 obyvatel nebo registrovaný svazek obcí pokud akce zasahuje do katastru více obcí. Dotace je poskytována až do výše 70 % celkové výše skutečně vynaložených přímých nákladů akce. Dolní limit dotace na jednu akci činí 50 tis. Kč. a horní limit dotace na jednu akci činí 400 tis. Kč.

Dotaci nelze použít na zaplacení projektové dokumentace, inženýrské činnosti a odměny manažerů. [52]

Rozhodující při posuzování žádostí je zejména splnění základního cíle tohoto programu, tj. zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci. Může jít například o akce iniciované, navržené nebo rozpracované, vybírané a připravované dětmi nebo jejich zájmovými kroužky nebo akce, na jejichž realizaci se děti tvůrčím způsobem podílejí. [52]

Formulář žádosti i přehled všech dokumentů potřebných k podání žádosti je možné najít na internetových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj (<http://www.mmr.cz>). Žádosti na daný rok se podávají zpravidla do konce března toho roku. [51]

5.3.4 Program VISK

Program VISK (Veřejné informační služby knihoven) má za cíl inovaci veřejných informačních služeb na bázi ICT. Základními dokumenty pro tento dotační program jsou Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2004-2011, Státní informační a komunikační politika, Koncepce Projektu internetizace knihoven, Projekt internetizace knihoven a Strategie účinnější státní podpory kultury. [53]

Dílčími programy VISK jsou [53]:

- Napojením veřejných knihoven na Internet a jejich vybavením ICT umožnit, aby přibližně 90% občanů ČR mělo v místě svého bydliště přístup k Internetu prostřednictvím veřejné knihovny.
- Zpřístupněním katalogů knihoven v prostředí Internetu rozšířit a zkvalitnit přístup místních i vzdálených uživatelů ke knihovním fondům a informačním zdrojům v knihovnách ČR bez ohledu na místo jejich uložení.
- Zajistit pohotové a efektivní vyhledávání informací o dostupnosti knihovních fondů v knihovnách a informačních institucích na území ČR, zrychlit a zkvalitnit meziknihovní výpůjční služby a služby dodávání dokumentů v knihovnách ČR
- Rozšířit nabídku informačních služeb a zdrojů poskytovaných na bázi ICT včetně rozšíření možností přístupu k placeným informačním zdrojům doma i v zahraničí pro potřeby vzdělávání, podnikatelů a další činnosti.

- Vybudovat a zprovoznit digitální knihovnu a archiv, které budou zajišťovat uchování a zpřístupnění vzácných dokumentů knihoven specializovaným skupinám uživatelů i nejširší veřejnosti.
- Metodou digitalizace zajistit ochranu a široké zpřístupnění vzácných dokumentů knihoven a dalších sbírek ohrožených ohrožena rozpadem tvořících důležitou součást národního kulturního dědictví.
- Podílet se na digitalizačním programu UNESCO Paměť světa, programu států G7 Bibliotheca Universalis a realizovat jedny z nosných aktivit právě probíhajícího 5. rámcového programu EU v oblasti digitální ochrany a zpřístupnění kulturního dědictví.
- Vyškolit pracovníky všech typů knihoven v dovednostech práce s ICT tak, aby mohli poskytovat kvalifikovanou pomoc všem uživatelům knihoven při využívání informačních zdrojů a sítí.
- Zlepšit vzájemnou kooperaci knihoven v oblasti získávání, zpracování a sdílení informačních zdrojů
- Racionalizovat zpracování knihovních fondů v knihovnách ČR poskytováním služeb sdílené katalogizace a redukovat celkový objem primární katalogizace při retrospektivním i souběžném zpracování knihovních fondů.

Program VISK je rozdělen na devět podprogramů [53]:

- VISK1 - Koordinační centrum programu VISK
- VISK2 - Mimoškolní vzdělávání knihovníků
- VISK3 - Program vytváření informačních center veřejných knihoven
- VISK4 - Digitální knihovna a archiv pro informační služby knihoven
- VISK5 - RETROKON
- VISK6 - Memoriae Mundi Series Bohemica
- VISK7 - Kramerius
- VISK8A - Informační zdroje
- VISK8B - Jednotná informační brána
- VISK9 - CASLIN.

Projekt je financován ze státního rozpočtu a rozpočtu Ministerstva kultury a proto se částky určené tomuto projektu na jednotlivé roky (neboť jde o projekt

dlouhodobějšího charakteru) mohou měnit oproti původním předpokladům v závislosti na možnostech rozpočtu. Plánované financování programu na roky 2008-2011 [53]:

		2008	2009	2010
Státní rozpočet	Investice	17.430	18.500	19.000
	Neinvestice	70.312	72.000	73.000
	CELKEM	87.742	90.500	92.000
<hr/>				
Vklad příjemce dotace		26.323	27.150	27.600
CELKEM		114.065	117.650	119.600

Tab. 2 Financování VISK 2008-2010 [53]

Dále budou detailněji popsány pouze ty podprogramy VISK, které lze považovat za přímo využitelné pro malé veřejné knihovny.

VISK 2 – Mimoškolní vzdělávání knihovníků

Cílem tohoto programu je proškolit alespoň jednoho pracovníka každé veřejné knihovny v práci s ICT na úrovni evropského standardu tak, aby mohl poskytovat odbornou pomoc uživatelům a zároveň školit své kolegy. Dále vyškolit pracovníky dalších typů veřejných a veřejně přístupných knihoven opět na úrovni evropského standardu tak, aby mohli poskytovat služby speciálním skupinám obyvatel podle svého poslání. Třetím cílem je expertně školit specialisty v oblasti trendů ve využívání ICT ve veřejných informačních službách knihoven a podpořit tak rozvoj nových knihovních služeb. [54]

Program je určen všem pracovníkům knihoven, kteří poskytují veřejné informační služby s tím, že přednost mají knihovníci menších měst a obcí a projekty navazující na VISK3. Základní kurz je poskytován bezplatně, na pokročilejších je nutná spoluúčast účastníků. [54]

VISK 3 – Informační centra veřejných knihoven - ICEKNI

Hlavním cílem tohoto programu je systematická podpora šíření a poskytování informací občanům prostřednictvím knihoven s využitím informačních technologií, zejména prostřednictvím veřejně přístupné informační sítě. Smyslem je poskytovat

zákonem stanovené služby knihoven jako zpřístupnění informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, služby pro oblast celoživotního vzdělávání atd. [55]

Zejména jde o projekty startující automatizaci obecních a městských knihoven, umožnění a zkvalitnění přístupu k elektronickým informačním zdrojům, rozšíření služeb pomocí ICT, zlepšení přístupu k informacím z oblasti veřejné správy a zlepšení kooperace knihoven. [55]

5.4 Strukturální fondy EU

V současné době je Česká republika ve fázi čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti Evropské unie v letech 2007-2013. Základními dokumenty jsou Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013 a Usnesení vlády ČR k evropským zdrojům v letech 2007-2013. [56]

Program, který je využitelný pro veřejné knihovny je **Integrovaný operační program 2007-2013** řízený Ministerstvem pro místní rozvoj ČR, který je zaměřen na [57]:

- zlepšování atraktivity státu a jeho regionů prostřednictvím rozvoje a zkvalitňování infrastruktury,
- podporu podnikání, inovací a znalostní ekonomiky posilováním výzkumných kapacit, technologického rozvoje, vzdělávacích aktivit, infrastruktury pro podnikání a inovačních sítí včetně využívání nových informačních technologií,
- tvorbu a zkvalitňování pracovních míst prostřednictvím investic do vzniku nových aktivit a rozvoje lidských zdrojů,
- dlouhodobě udržitelný rozvoj ve všech třech dimenzích, tj. environmentální, ekonomické a sociální,
- zvýšení ekonomické výkonnosti cestovního ruchu využitím a dalším rozvojem dostupného potenciálu.

Cílem programu je rozvoj informačních technologií ve veřejné správě, služby v oblastech sociální integrace, veřejného zdraví a zaměstnanosti, národní podpora cestovního ruchu a využití kulturního bohatství. [57]

Finanční prostředky lze žádat mimo jiné na zvýšení kvality veřejných služeb, mezi které služby veřejných knihoven bezpochyby patří. Značná část prostředků má být sice použita na zlepšování situace v oblasti zdravotnických služeb, bezpečnostní

oblasti či na podporu projektů motivujících ke zdravému životnímu stylu, nicméně uvedené typové aktivity jsou spíše informativního charakteru a nemusí uvádět všechny možnosti financování. [57]

Konkrétními částmi Integrovaného operačního programu , kde lze vidět potenciál veřejných knihoven jsou:

- 2.1 Služby v oblasti sociální integrace
- 3.2 Národní podpora využití potenciálu kulturního bohatství

Žadateli o tyto nevratné dotace mohou být organizační složky státu a jimi zřizované příspěvkové organizace; kraje, obce (svazky obcí) a jimi zřizované organizace; Policie ČR; nestátní neziskové organizace; podnikatelé, vlastníci domů. Míra spolufinancování se vypočítává z celkových způsobilých veřejných výdajů. [57]

Mezi další programy potenciálně využitelné veřejnými knihovnami patří Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost či některé regionální programy (například v příhraničních regionech zaměřené na spolupráci sousedících regionů). [57]

Další a podrobné informace k dotacím ze strukturálních fondů Evropské unie jsou k nalezení přes internet na adrese <http://www.strukturalni-fondy.cz>.

6 MĚSTSKÁ KNIHOVNA JAKO INFORMAČNÍ A KULTURNÍ CENTRUM MĚSTA

Následující kapitola se zabývá možnostmi rozvoje služeb a aktivit Městské knihovny Odolena Voda zaměřených na to, aby se s z ní v budoucnosti stalo plnohodnotné informační a kulturní centrum města Odolena Voda, popřípadě i nejbližšího okolí. Kapitola využívá zkušenosti z jiných knihoven uvedené v Kapitole 4, opírá se o standardy a doporučení uvedené v Kapitole 3 a dotační možnosti uvedené v kapitole 5.

Na začátku je potřeba poznamenat, že od doby zadání diplomové práce se situace v Městské knihovně Odolena Voda v mnoha ohledech proměnila. Došlo k přechodu na elektronický katalog a elektronickou správu výpůjček, což přineslo čtenářům a dalším uživatelům knihovny větší komfort. Zejména však došlo k rekonstrukci prostor knihovny včetně vybavení výpočetní technikou a připojení na síť Internet. Tato rekonstrukce sice na jednu stranu výrazně zlepšila prostředí knihovny, které do té doby bylo značně nevyhovující a umožnila rozšíření jejích služeb, na druhou stranu však v podstatě pohřbila myšlenky na výstavbu kompletně nové budovy městské knihovny nebo alespoň její přesun do ještě důstojnějších a lépe vyhovujících podmínek.

Myšlenka přesunu knihovny z přízemních sklepních prostor panelového domu v ulici Československé armády do jiné již existující nebo dokonce úplně nové budovy v Odolně Vodě nějakou dobu visela ve vzduchu, nicméně nakonec vzhledem k nedostatku finančních prostředků (který zdá se bude stále aktuálnější a palčivější) bylo nakonec rozhodnuto tyto na poměry tohoto malého města poměrně ambiciózní plány opustit, knihovnu ponechat tam, kde je, ale její vzhled zmodernizovat.

Pobočka v Dolínku dosud žádnou rekonstrukcí ani dovybavením neprošla (ačkoliv výstavní prostory rodného domku Vítězslava Háška již byly upraveny a byla instalována zbrusu nová expozice).

Projekt „Městská knihovna jako informační a kulturní centrum města“ je zaměřen na oblast rozvoje služeb knihovny tak, aby kromě standardních knihovnických služeb poskytovala obyvatelům Odoleny Vody i prostor pro rozvoj

jejich kulturních potřeb. Aby mohl být cíl projektu naplněn a byly rozšířeny služby odolenovodské knihovny, bude nutné vybudovat vedle nově zrekonstruovaných prostor knihovny ještě zázemí pro tyto kulturní a vzdělávací aktivity. Jak již bylo řečeno výše, město Odolena Voda prozatím nemá vlastní odpovídající prostory a ani po rekonstrukci Městské knihovny Odolena Voda v ulici Československé armády tyto prostory nevznikly, nicméně v majetku města je objekt Rodného domku Vítězslava Háška, kde je kromě stávající místnosti expozice věnované básníkovi a pobočky Městské knihovny Odolena Voda rovněž zrekonstruovaná, avšak nevybavená půda. S tímto prostorem se do budoucna počítá právě pro konání kulturních akcí menšího rozsahu.

Projekt „Městská knihovna Odolena Voda jako informační a kulturní centrum města“ je rozdělen do pěti částí:

- 1) rozšíření stávajících služeb knihovny (zejména se zaměřením na seniory)
- 2) nové kulturní aktivity v prostorech Městské knihovny Odolena Voda v ulici Československé armády
- 3) vybavení půdy Rodného domku Vítězslava Háška a její přeměna na kulturní a konferenční zázemí (Multifunkční sál) jak Městské knihovny Odolena Voda, tak celého města
- 4) návrhy konkrétních kulturních akcí pořádaných v novém multifunkčním sále Městské knihovny Odolena Voda
- 5) Městská knihovna Odolena Voda jako turistické infocentrum.

6.1 Rozšíření stávajících služeb

Dále uvedené návrhy nových služeb nejsou nijak zásadně finančně náročné, jejich náročnost spočívá pouze v nasazení lidského faktoru a aktivní účasti na nich. Je samozřejmé, že v dnešní celosvětově ekonomicky ne zcela příznivé situaci není dost dobře možné zejména v malých městech jako je Odolena Voda plánovat zásadnější přeměny materiálního charakteru, nicméně knihovny jsou instituce zaměřující se na intelektuální rozvoj společnosti a mnoho aktivit lze realizovat s minimem nákladů, ovšem s maximem zájmu o uživatele a nasazení a zejména s využitím spolupráce s ostatními subjekty, které se kulturně-společenským aktivitám v daném místě působnosti věnují.

6.1.1 Služby pro seniory

Jak již bylo uvedeno v analýze současného stavu služeb Městské knihovny Odolena Voda, knihovna se poměrně hodně věnuje práci s dětmi a mládeží. Co však v knihovně chybí, je aktivnější přístup k hlavní skupině jejích uživatelů, tj. seniorů.

Řada knihoven poskytuje svým jak dlouhodobě tak krátkodobě imobilním čtenářům **donáškovou službu knih** domů. Některé knihovny rovněž nabízejí zdarma **kolektivní legitimace** pro vybrané organizace, na které lze půjčovat knihy pro celé skupiny čtenářů hromadně (školy, dětské domovy apod.).

V Odoleně Vodě není domov pro seniory, byl však postaven dům s pečovatelskou službou pro občany, kteří již nejsou schopni sami zvládnout základní životní potřeby a navíc je u nich žádoucí i další péče. Dům s pečovatelskou službou je v majetku města a sídlí v něm pobočka Farní charity Neratovice, která poskytuje zdravotní a pečovatelské služby nejen pro jeho obyvatele, ale i pro ostatní potřebné obyvatele města. Na podzim roku 2011 by měla začít výstavba Denního stacionáře pro seniory v budově Domu s pečovatelskou službou, kde by měl být pro klienty připraven celodenní program zahrnující jak péči zdravotní a tělesnou, tak intelektuální aktivity.

DONÁŠKOVOU SLUŽBU vybraných titulů až do domu čtenáře se sníženými možnostmi pohybu lze realizovat se spoluprací s pečovatelskou službou Farní charity Neratovice a její pobočky v Odoleně Vodě, která formou pochůzek vyřizuje svým klientům i jiné záležitosti (nákupy, lékárna apod.).

Čtenáři – každý čtenář má svou vlastní čtenářskou legitimaci se řádně zaplaceným čtenářským poplatkem a řídí se Knihovním řádem Městské knihovny Odolena Voda. S pracovníci pečovatelské služby se čtenář domluví, že v rámci jiných pochůzek bude vyřízeno i vyzvednutí, popřípadě vrácení knih do knihovny a za tímto účelem čtenář zapůjčuje pracovním pečovatelské služby svou čtenářskou legitimaci.

Výběr titulů čtenář provádějí buď výběrem přes on-line katalog a předáním seznamu žádaných titulů pověřené pracovníci nebo telefonickou domluvou s knihovnicí, popřípadě nechá výběr přímo na knihovnici (v knihovně velikosti Městské knihovny Odolena Voda lze poměrně dobře předpokládat, že knihovnice své

čtenáře dobře znají a je jim tak možné například automaticky půjčovat novinky v určitém literárním žánru).

Náklady – služba jako taková nepředstavuje pro knihovnu žádné další náklady, protože čtenáři jsou řádně registrováni a ani samotná donáška není realizována zaměstnanci knihovny.

KOLEKTIVNÍ ČTENÁŘSKÁ LEGITIMACE PRO KLIENTY DOMU S PEČOVATELSKOU SLUŽBOU. I tuto službu lze realizovat ve spolupráci se službou Farní charity Neratovice, která přímo v Domě s pečovatelskou službou sídlí. Její výhodou je půjčování celé skupiny titulů pro klienty Domu s pečovatelskou službou na jednu legitimaci.

Čtenáři – skupina klientů Domu s pečovatelskou službou, kteří by měli o tuto službu zájem v zastoupení pověřenou pečovatelkou. Zápis této kolektivní průkazky může být domluven buď řádně, tj. se zaplacením čtenářského poplatku (v tomto případě by se čtenářský poplatek rovnoměrně rozdělil mezi zúčastněné klienty), popřípadě bezplatně. Jednotliví zúčastnění klienti se řídí Knihovním řádem Městské knihovny Odolena Voda

Výběr titulů si jednotliví klienti provádějí obdobným způsobem jako při službě donášky titulů domů. Jejich výpůjčku a vracení bude zajišťovat pečovatelská služba v rámci svých pochůzek.

Náklady – ani tato služba nepředstavuje pro Knihovnu žádné další náklady, pokud bude registrace kolektivní čtenářské legitimace standardně zpoplatněna. Pokud by se knihovna rozhodla kolektivní legitimaci nezpлатňovat, byla by potřeba změna knihovního řádu, v příloze Ceník služeb a poplatků ve smyslu zavedení Kolektivní bezplatné čtenářské legitimace pro speciální skupiny občanů.

KOLEKTIVNÍ LEGITIMACE PRO KLIENTY DENNÍHO STACIONÁŘE PRO SENIORY. Vzhledem k tomu, že na podzim roku 2011 vznikne v Domě s pečovatelskou službou rovněž Denní stacionář pro seniory, i pro tuto skupinu navrhuji zřídit kolektivní legitimaci. Tituly zapůjčené na tuto legitimaci by neměly sloužit primárně pro jednotlivé klienty, ale pro činnost stacionáře jako celku.

Čtenáři – skupina klientů Denního stacionáře pro seniory zastoupená personálem stacionáře. Zápis této kolektivní průkazky může být domluven buď

řádně, tj. se zaplacením čtenářského poplatku (v tomto případě by se čtenářský poplatek hradil z rozpočtu stacionáře), popřípadě bezplatně. Jednotliví zúčastnění klienti se řídí Knihovním řádem Městské knihovny Odolena Voda

Výběr titulů provádí buď personál Denního stacionáře pro seniory v návaznosti na aktuální program (například tituly s vánoční tematikou v adventním období, různé tematické týdny), popřípadě na základě konzultace k knihovnicí či jejího doporučení. Výpůjčky a vracení provádí personál Denního stacionáře.

Náklady – ani tato služba nepředstavuje pro Knihovnu žádné další náklady, pokud bude registrace kolektivní čtenářské legitimace standardně zpoplatněna. Pokud by se knihovna rozhodla kolektivní legitimaci nezaplatňovat, byla by potřeba změna knihovního řádu, v příloze Ceník služeb a poplatků ve smyslu zavedení Kolektivní bezplatné čtenářské legitimace pro speciální skupiny občanů.

KURZY INFORMAČNÍ GRAMOTNOSTI A EXKURZE PO KNIHOVNĚ PRO SENIORY. Výuce informační gramotnosti dětí a mládeže věnuje Městská knihovna Odolena Voda systematickou pozornost a pořádá pro ně pravidelné lekce od mateřské školky až po šestou třídu základní školy. Nicméně i seniorům by se podobné seznámení zejména s novými technologiemi jistě hodilo.

Tématem lekcí by mělo být zejména

- seznámení s on-line katalogem knihovny a možnostmi vyhledávání
- obsluha čtenářského konta on-line
- základní informace o vyhledávání informací v prostředí sítě Internet.

Lekce lze realizovat rovněž ve spolupráci s Klubem seniorů, který v Odoleně Vodě působí.

Všechny výše uvedené služby by měly posloužit k tomu, aby se čtenáři, kteří byli celý život zvyklí do knihovny chodit a zdravotní důvody jim to již nyní neumožňují, nemuseli s knihovnou kvůli těmto okolnostem rozloučit natrvalo.

6.1.2 Služby pro děti a mládež

Žákům mateřské a základní školy se knihovna co se týče výuky informační gramotnosti věnuje. Jak však plyne ze statistiky knihovny, dětských čtenářů je v knihovně v současné době jen okolo stovky. Pokud toto číslo porovnáme jak s počtem dětí v Odoleně Vodě celkem (cca 900), tak těch, které navštěvují zdejší

základní školu (cca 500), procento není vysoké. Zčásti je to způsobeno samozřejmě tím, že na jedné straně je velká skupina dětí, která jezdí do školy do větších měst v okolí, zejména do Prahy, kde je síť Městské knihovny velmi hustá a vzhledem k tomu, že jedna legitimace platí již prakticky na všech pobočkách, řada z nich využívá služby knihovny právě tam. Na druhé straně jsou žáci, kteří naopak do Odoleny Vody do školy dojíždějí a z těch se také noví čtenáři Městské knihovny Odolena Voda obvykle nestávají. Bylo by proto dobré, zaměřit se i na děti a mládež, kteří nejsou podchyceni lekcemi pořádanými pro školní třídy.

LEKCE „CESTA K INFORMACÍM PRO VEŘEJNOST“

Obsah - lekce by měly obsahově vycházet z pravidelných kurzů pro žáky MŠ a ZŠ, samozřejmě s přihlédnutím ke konkrétní skupině dětí, která by se na lekci sešla. Větší důraz by měl být kladen na soutěže a případné odměny a dárky pro děti.

Čas konání – tyto lekce pro dětskou veřejnost by se měly konat minimálně jedenkrát za rok, ideálně o víkendu mimo dobu prázdnin a neměly by se překrývat s jinou akcí pořádanou ve městě zaměřenou na děti. Lze tedy využít buď sobotní standardní otevírací dobu knihovny, nebo sobotní odpoledne. Délka lekce by neměla přesáhnout 2 hodiny.

6.2 Nové kulturní aktivity knihovny ve stávajících prostorech Městské knihovny Odolena Voda

6.2.1 Spolupráce s Dětským centrem Sluníčko

Dětské centrum Sluníčko je iniciativa občanského sdružení zaměřená na rodiče s malými dětmi. Poskytuje jim jak prostor, kde si děti mohou hrát a rodiče si odpočinout, zároveň pro ně pořádá i různé akce. I zde platí, že zdaleka ne všechny děti v těsně předškolním věku, pro které již Městská knihovna Odolena Voda pořádá své lekce o knihovně, do MŠ Odolena Voda chodí a tyto kurzy tedy navštíví. Bylo by proto možné ve spolupráci s Dětským centrem Sluníčko (které by zajistilo zejména propagaci akce mezi rodiči) pravidelně organizovat návštěvu knihovny pro tyto menší děti ve věku 4 až 5 let a samozřejmě jejich rodiče. Vedlejším pozitivním efektem by mohlo být zvýšení počtu dospělých čtenářů - rodičů dětských návštěvníků.

V současné době Dětské centrum Sluníčko shání finanční prostředky na zřízení vlastní knihovny. Cílem je mít přímo v centru jak dětskou literaturu, tak odbornou literaturu pro rodiče.

Každé první pondělí v měsíci bylo minulý rok místo programu výtvarných hrátek Čtení pro děti. I v tomto ohledu by mohla být spolupráce s Městskou knihovnou pro Dětské centrum Sluníčko přínosem – tato aktivita by mohla pokračovat ve vzájemné spolupráci a Městská knihovna by se mohla podílet právě na přípravě těchto „čtecích“ pondělků.

NÁVŠTĚVA KNIHOVNY PRO NEJMENŠÍ

Obsah - lekce by měly obsahově vycházet z pravidelných kurzů pro žáky MŠ, samozřejmě s přihlédnutím ke konkrétní skupině dětí, která by se na lekci sešla. Větší důraz by měl být kladen na soutěže a případné odměny a dárky pro děti.

Čas konání – tyto lekce pro dětskou veřejnost by se měly konat minimálně jedenkrát za rok a neměly by se překrývat s jinou aktivitou Dětského centra Sluníčko ani jinou akcí v Odoleně Vodě. Lze tedy využít buď standardní otevírací dobu knihovny, nebo sobotní odpoledne. Délka lekce by neměla přesáhnout 1 hodinu.

6.2.2 Noc s Andersenem

Noc s Andersenem je jednou celonárodní akce zaměřená na podporu zájmu dětí o knihy a čtenářství pomocí předčítání a osobního kontaktu dětí, knih, knihoven a knihovníků. Akci zaštiťuje Svaz knihovníků a informačních pracovníků a v roce 2011 se k ní připojilo 1 065 knihoven, škol a dalších institucí a celkem se jí zúčastnilo 40.957 dětí a 12.200 organizátorů. [58] Městská knihovna Odolena Voda mezi nimi však nebyla. Vzhledem k podpoře, kterou akce má jak ze strany organizátorů, tak veřejnosti, která o akci již ví a vnímá ji kladně, by bylo dobré zařadit i Noc s Andersenem na program kulturních akcí v Odoleně Vodě pro rok 2012 a s podporou Kulturní komise při Radě města Odolena Voda a jistě i vedení města jako takového by mohla v Odoleně Vodě vzniknout další tradice, která nejenže by byla užitečná, ale děti i rodiče by ji jistě ocenili.

6.2.3 Celé Česko čte dětem

Projekt Celé Česko čte dětem je další celonárodní projekt, do kterého by se Městská knihovna Odolena Voda jakožto nositel informačního a kulturního dědictví v Odoleně Vodě mohl zapojit.

Projekt vznikl proto, aby si společnost uvědomila, jak ohromný význam má pravidelné čtení dítěti pro jeho emocionální vývoj a pro formování návyku číst si v dospělosti. Vědci a praktikové shodně tvrdí, že pravidelné hlasité předčítání učí dítě jazyku a myšlení, rozvíjí jeho paměť a obrazotvornost, obohacuje ho o vědomosti a vzorce morálního chování, posiluje jeho sebevědomí. Právě proto je společné čtení vítanou formou moudrého kontaktu s dítětem a vynikající výchovnou metodou. Pravidelné předčítání v přátelské atmosféře je spolehlivý a účinný způsob, jak se může čtení stát pro dítě stejně přitažlivým, či dokonce ještě přitažlivějším než televize. Právě to je ta správná cesta, jak dát dítěti pocítit jeho důležitost, projevit mu svou lásku, nenásilně rozvíjet jeho jazykové dovednosti a všeobecné vědomosti a formovat jeho vlastní návyk a potřebu číst si s chutí rovněž v dospělosti. [59]

V roce 2011, konkrétně v týdnu od 1. do 7. června 2011 v České republice v rámci projektu proběhl **1. Mezinárodní týden čtení dětem**, který by měl být zahájením trvalé mezinárodní spolupráce organizací, které svými činnostmi a aktivitami vychovávají k lásce k literatuře a prostřednictvím společného čtení budují pevné vazby v rodině – tedy škol a knihoven.

V Odoleně Vodě se do projektu Celé Česko čte dětem zapojila Základní škola - škola se zapojila do nabízené aktivity Celé Česko čte dětem právě při příležitosti Mezinárodního týdne čtení dětem. ZŠ Odolena Voda ho pojala jako svátek dětí a literatury. Koncipovala jsme hodiny českého jazyka tak, aby dětem ukázala, že čtení je vlastně radost, potěšení a boj proti nudě. Na druhém stupni si žáci vzájemně představili knihy, které právě četli a hráli si hry Křeslo pro čtenáře a Poslední slovo mám já. Vypisovali jsme si různé zajímavé úryvky a zdůvodňovali, proč právě tyto zde před ostatními veřejně čteme. Posluchači se ale také stávali hádankáři. Museli se zaposlouchat do čteného a hádat, proč si čtenář vybral právě ji. Hodiny českého jazyka začínaly čtením paní učitelky pro své žáky. Ti pak hádali názvy pohádek, či čítankové úryvky. Vyvrcholením svátku čtení pro děti se stala pozvánka pro pana Antonína Kočího, který pracuje s knihami denně a čtení se stalo

jeho povoláním i koníčkem zároveň. Překvapující určitě bylo, že čtrnáctiletí žáci dali přednost delšímu poslouchání před vysvětlováním, jak se knížky vyrábějí. Čtecí hodinky nám velice rychle utíkaly a v jejich závěru byl dán prostor i pro zvědavé otázky žáků. Zajímalo je nejen, jak se knihy vyrábějí, ale také jak dlouho to trvá, co je na práci obtížné a náročné, které knížky náš host rád čte, kdy a kde čte a co mu čtení dává. Na závěr si děti mohly prohlédnout a vybrat knížku, které jim jako dárky pan A. Kočí přinesl, a s nimi se také rozloučil. I na 1. stupni si žáci vzájemně představovali své přečtené knížky. Ve druhém ročníku pracovali s rozstříhanými úryvky z pohádek a skládali je dohromady. Ukázky si pak vzájemně četli a tvořili k nim ilustrace. Uspořádali čtenářskou soutěž a na dni otevřených dveří zapojili do čtení úryvků i rodiče. [60]

K projektu se rovněž připojilo Dětské centrum Sluníčko ve spolupráci s nakladatelstvím Šuplík, které pro děti pořádalo čtení z titulů vydaných nakladatelstvím.

I v tomto případě se Městská knihovna Odolena Voda projektu nijak neúčastní. Pro rok 2012 by tedy bylo dobré zvážit účast i na tomto projektu – například **Dnem otevřených dveří Městské knihovny Odolena Voda** či rozběhnutím výše uvedených programů pro nejmenší.

6.2.4 Spolupráce s Denním stacionářem pro seniory a Klubem seniorů

ČTENÁŘSKÉ VEČERY PRO SENIORY – setkání čtenářů seniorů v Denním stacionáři pro seniory v Domě s pečovatelskou službou. Obsahem budou setkání nad aktuálními literárními tématy, tak například besedy a autory apod. Akce by se konala prozatím jednou za 3 měsíce, časem by se podle návštěvnosti mohla konat i častěji. Městská knihovna by pracovníkům Denního stacionáře pro seniory pomáhala s výběrem témat a vedením večerů a dodávala by literaturu k aktuálně zvolenému tématu.

6.3 Multifunkční sál v Rodném domku Vítězslava Hálka

Nad sálem s expozicí věnovanou básníkovi a místností s pobočkou Městské knihovny Odolena Voda se nachází po schodech přístupný půdní prostor. Střecha budovy, stejně jako její půda včetně její podlahy a expozice v přízemí jsou po rekonstrukci, nicméně na své využití půda stále čeká. Vzhledem k tomu, že již dnes funguje sál s expozicí v Rodném domku Vítězslava Hálka jako (ačkoliv ne zcela vyhovující) místo konání různých kulturních akcí (výstavy, Vánoce u Hálků atd.), je zcela logické umístit multifunkční sál právě do půdního prostoru tohoto objektu.

Multifunkční sál v Rodném domku Vítězslava Hálka bude jednou z částí Městské knihovny Odolena Voda, jakožto součást její dolínské pobočky. Vzhledem k tomu, že celý objekt je v majetku města a žádný jiný vhodný prostor k pořádání kulturních akcí přímo v majetku město nevlastní, počítá se s využitím Multifunkčního sálu i pro aktivity dalších organizací, spolků a sdružení působících v Odolene Vodě v oblasti kulturně-vzdělávacích aktivit. Multifunkční sál bude rovněž teoreticky možné použít jako volební místnost pro volební okrsek Dolínky (v současné době řešeno pronájmem restaurace).

Využitelná plocha půdy je 4 krát 7 metrů. Multifunkční sál je navržen variabilně buď jako prostor pro workshopy, semináře a jiné kulturní aktivity, při nichž je potřeba pracovních míst u stolů, s kapacitou 20 účastníků nebo jako přednáškový sál s kapacitou 35 účastníků.

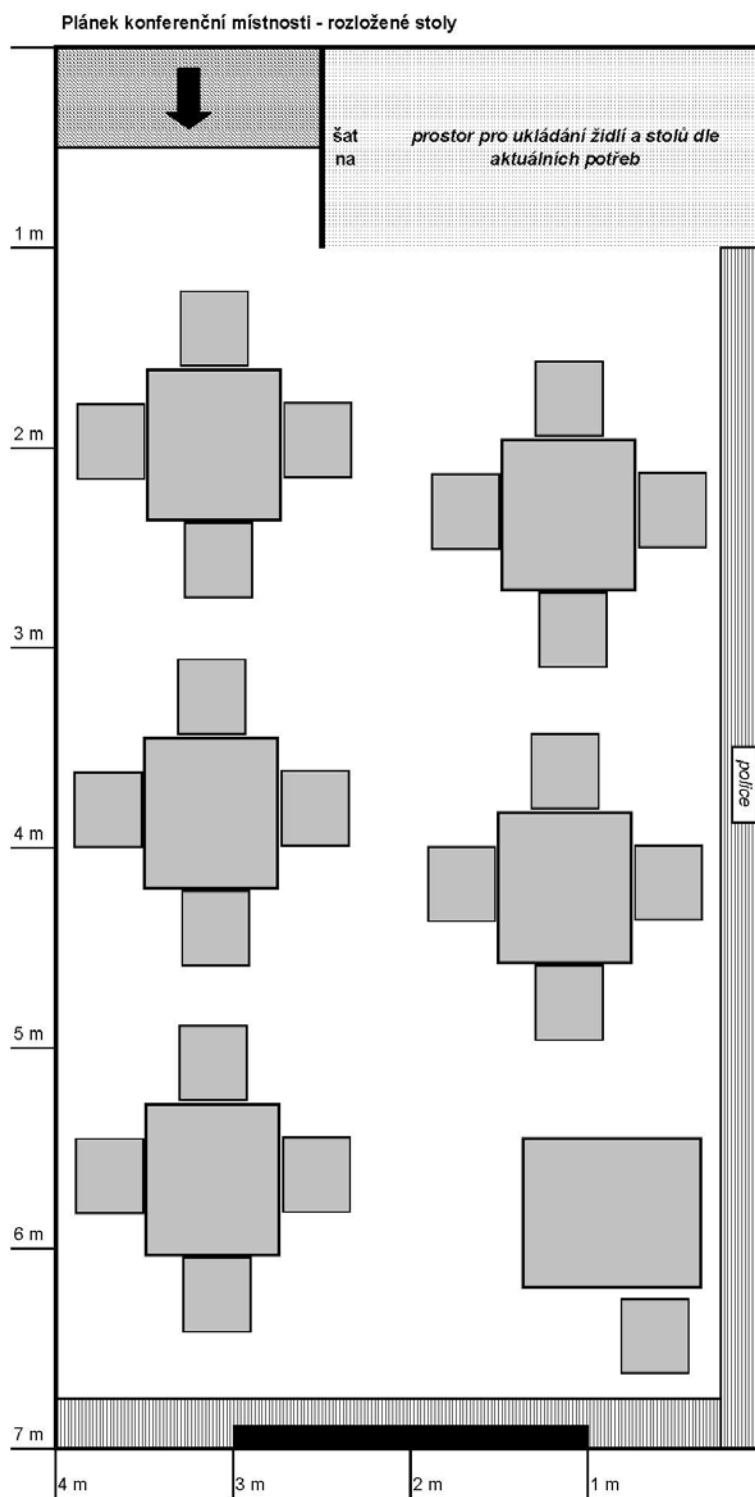
Vybaven bude kromě stolů a židlí pro účastníky akcí dataprojektorem a promítacím plátnem, stolem pro knihovníka / přednášejícího / pořadatele akce, přenosným počítačem a policemi na uložení pomůcek pro akce, propagačních materiálů města Odolena Voda a v neposlední řadě malým příručním knihovním fondem (slovníky, encyklopedie apod.) sloužícím pro potřeby kulturně-vzdělávacích akcí zde konaných.

Půdní prostor nemá zdroj přirozeného světla, v současné době je však již dobře osvětlen stropním osvětlením. Elektrina je zde jako v celém objektu zavedena. Vzhledem k povaze objektu nelze k sálu udělat bezbariérový přístup. Vytápění v objektu je zajištěno elektrickými přímotopy a střecha půdy je dostatečně zateplena. V objektu je zdroj tekoucí studené pitné vody a suché WC. S výraznější rekonstrukcí

objektu (zavedení teplé vody, rekonstrukce sociálního zařízení) město Odolena Voda v dohledné době ani v náznaku nepočítá (soustředí se momentálně na jiné investiční projekty), proto tyto úpravy nejsou ani součástí následujícího návrhu – byly by prostě v blízké době neprosaditelné a také vzhledem k tomu, že návštěvníci objektu jsou s těmito podmínkami obeznámeni, nekonají se zde a ani v navrženém Multifunkčním sále se konat nebudou akce dlouhodobějšího charakteru a navíc v tomto směru funguje spolupráce s přilehlým objektem restaurace.

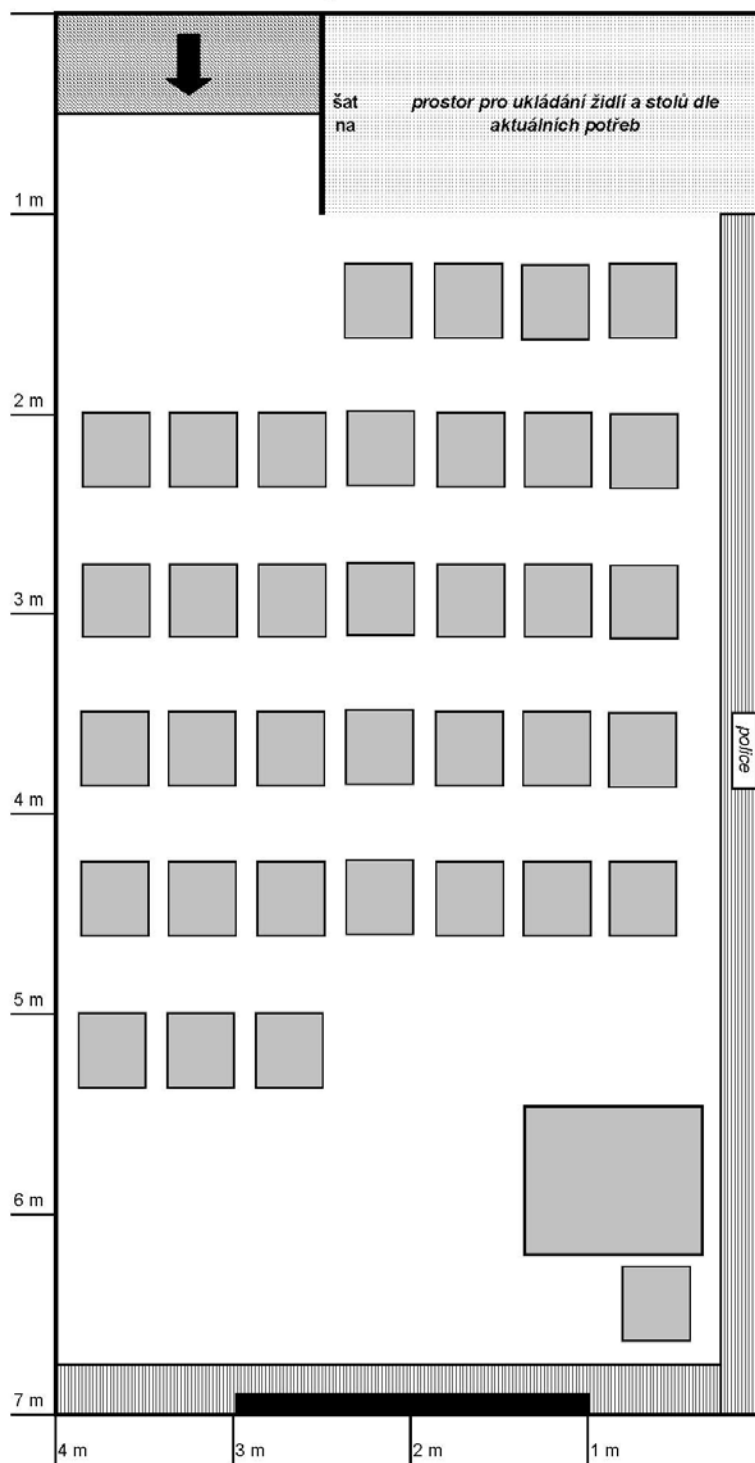
Prostor není velký, nicméně navržená kapacita 20, resp. 35 návštěvníků odpovídá návštěvnosti kulturních akcí konaných v současné době v jiných prostorech v Odolene Vodě. V objektu již není dostatek místa pro vybudování dalšího zázemí, jako je například kuchyňka. Nicméně je zvykem, že pokud to povaha pořádaných akcí vyžaduje, malé občerstvení (například kávu či čaj) organizátoři donášejí s sebou, případně zajišťují ve spolupráci s přilehlou restaurací.

6.3.1 Rozvržení Multifunkčního sálu

Obr. 8 Plánek Multifunkčního sálu 1

Plánek konferenční místnosti - přednáška

Obr. 9 Plánek Multifunkčního sálu 2

6.3.2 Nábytek

Navrhované vybavení Multifunkčního sálu zohledňuje možnost jeho použití jak pro konání přednášek (tedy jednotlivá místa k sezení), tak možnost využití pro akce s aktivní účastí návštěvníků (pracovní stoly). Pro technické zázemí a pořadatele akce je zde navržen stůl s uzamykatelným kontejnerem. Úložné prostory budou řešeny formou policového systému po obvodu dvou stěn místnosti.

Pro zajištění navrhované kapacity Multifunkčního sálu je potřeba jej tedy vybavit následujícím nábytkem:

- **1 stůl pro pořadatele akce**, šířka 100 cm, hloubka 80 cm, včetně uzamykatelného kontejneru
- **5 stolů pro účastníky**, šířka 80 cm, hloubka 80 cm – čtvercový tvar stolů je zvolen z důvodu jejich možné kombinovatelnosti do většího celku, podmínkou je jejich stohovatelnost pro případy přednáškového uspořádání Multifunkčního sálu
- **40 židlí**, u nichž je rovněž podmínkou stohovatelnost (větší počet židlí je dán potřebou mírné rezervy do budoucna)
- **uzavíratelná policová sestava** podél stěn, hloubka 30 cm, výška 50 cm, délka 6 m na boční straně a 4 m na čelní straně místnosti. Systém na boční straně místnosti bude vybaven volnými textilními podsedáky, které umožní případné navýšení návštěvní kapacity cca o 6 –8 osob.

Veškerý nábytek musí být odolný proti zvýšené zátěži a snadno omyvatelný

V rohové části vedle vstupu do sálu bude prostor pro ukládání židlí a stolů tak, aby byla možnost manipulace s vybavením sálu podle aktuálních potřeb. Součástí tohoto prostoru budou i věšáky na odkládání svrchních oděvů (šatna). Tento sklad nábytku kombinovaný se šatnou lze oddělit například textilní závěsem, není to však nutně potřeba.

6.3.3 Technické vybavení

Technické vybavení není v současné době v Rodném domku Vítězslava Háška žádné. Aby mohl nový Multifunkční sál plnit svou úlohu komplexního prostoru pro konání přednášek, besed a dalších kulturně-vzdělávacích akcí, je potřeba jej vybavit základní prezentační technikou:

- **závěsným dataprojektorem**
- **projekčním plátnem** o rozměrech cca 147 cm na 196 cm
- výpočetní technikou (vzhledem k snadné manipulaci a možnostem využití i jinde než přímo v prostoru Multifunkčního sálu) ideálně **přenosným počítačem**.

6.3.4 Příruční knihovna

Vzhledem k tomu, že Multifunkční sál bude místně náležet k pobočce Městské knihovny Odolena Voda v Dolínku a bude budován zejména jako místo pro kulturně-vzdělávací akce, je žádoucí, aby zde byl pro tyto potřeby umístěn malý příruční fond sestávající z:

- publikace o Odoleně Vodě a její propagační materiály
- všeobecné encyklopedie
- odborné a jazykové slovníky

dle konkrétního výběru pracovníků knihovny.

Pokud bude ke konání konkrétních akcí potřeba zajistit další dokumenty, lze je vypůjčit buď přímo z fondu dolínské pobočky Městské knihovny Odolena Voda, případně je dovézt z hlavní knihovny.

Vybavení Multifunkčního sálu příruční knihovnou lze chápat jako vhodnou příležitost k aktualizaci knihovního fondu dolínské pobočky Městské knihovny Odolena Voda.

6.3.5 Další vybavení

Vzhledem k tomu, že se Multifunkční sál bude používat nejen jako sál přednáškový, ale zároveň bude sloužit k akcím, které vyžadují aktivnější přístup návštěvníků, bude potřeba jej vybavit základními potřebami na psaní, popřípadě výtvarné aktivity. V sále by měly být k dispozici zejména:

- papíry
- bloky, skicáky
- tužky, pastelky, fixy, vodové barvy a příslušenství, další výtvarné potřeby
- ubrusy pro zakrytí stolů při výtvarných aktivitách.

6.4. Kulturní aktivity v novém Multifunkčním sále v Rodném domku Vítězslava Háška v Dolínku

Jak již bylo zmíněno výše, prozatím jediná pravidelná aktivita Městské knihovny Odolena Voda na poli kulturního dění ve městě spočívá v počínající spolupráci s nakladatelstvím Šuplík a prozatím byla výsledkem této spolupráce výstava „Galerie na kolíčku“ v prostorách knihovny. Knihovna sama by však mohla být iniciátorem či alespoň spolupořadatelem mnoha dalších kulturních a společenských akcí v Odoleně Vodě. Jako jinde však i zde platí, že není-li nabídka, není poptávka, Městská knihovna Odolena Voda by se proto měla sama nebo ve spolupráci s ostatními kulturně činnými subjekty v Odoleně Vodě aktivně snažit přicházet s novými nabídkami nejen pro své čtenáře, ale i pro ostatní obyvatele. Ostatně především pro knihovnu samotnou to bude představovat propagaci jejích služeb a tak i možný nárůst počtu čtenářů.

6.4.1 Spolupráce s nakladatelstvím Šuplík

Nakladatelství Šuplík je aktivita občanského sdružení působícího v Odoleně Vodě, které vydává knihy především amatérských autorů k nekomerčním účelům. Do budoucna by proto byla možnost nabídnout nakladatelství Šuplík spolupráci s Městskou knihovnou Odolena Voda jakožto vhodným místem k propagaci nakladatelství mezi občany Odoleny Vody.

6.4.2 Spolupráce s Kulturní komisí při Radě města Odolena Voda

Kulturní komise při Radě Města Odolena Voda je v současné době velmi činná a pořádá řadu pravidelných i jednorázových akcí. Aktivně spolupracuje se spolky a sdruženími, které v Odoleně Vodě působí - pravdou je, že Odolena Voda je dostatečně malá na to, aby se tato spolupráce dala udržet v poměrně osobní rovině. Již mnoho let pořádá Kulturní komise Vánoční koncert, historickou bitvu, Přednášky v podvečer, zájezdy do pražských divadel a zapojuje se do Muzejní noci, Dnů evropského dědictví a nově se připojuje i k Noci kostelů. Je nicméně potřeba poznamenat, že ve spolupráci s Městskou knihovnou Odolena Voda Kulturní komise žádné akce nepřipravuje, což je jistě škoda, protože obě instituce by si mohly být v mnohém navzájem užitečné. V případě spolupořádání kulturních akcí spolu s Kulturní komisí lze totiž očekávat nejen finanční podporu ze strany Města Odolena Voda, ale samozřejmě i pomoc personálního a organizačního charakteru.

PŘEDNÁŠKY V PODVEČER – nový Multifunkční sál bude ideální prostorem pro tato pravidelná setkání, kam jsou na povídání o svém životě, zážitcích či zajímavých koníčcích zváni zajímaví hosté nejen z Odoleny Vody a okolí. Vzhledem k tomuto nově vybudovanému přednáškovému zázemí se bude moci periodicita přednášek postupně rozrůstat až na jedenkrát do měsíce.

VEČERY POD LAMPOU - pravidelná setkání čtenářů knihovny i dalších milovníků literatury. Akce může tematicky navazovat a spolupracovat s Přednáškami v podvečer a Čtenářskými večery pro seniory. Obsahem budou jak setkání nad aktuálními literárními tématy, tak například besedy a autory apod. Akce by se konala prozatím jednou za 3 měsíce, časem by se podle návštěvnosti mohla konat i častěji. Pokud by byly Večery pod lampou pořádány v součinnosti s Kulturní komisí, pro Městskou knihovnu samotnou by to nemělo představovat žádné náklady.

DĚTSKÁ TEMATICKÁ ODPOLEDNE "TAJEMSTVÍ KNIHY"- pravidelná setkání dětských čtenářů. Děti by se vždy sešly nad jedním tématem (například Mayovky, ilustrace Heleny Zmatlíkové, pravěk v literatuře pro děti apod.). Dětská tematická odpoledne by mohla být kromě spolupráce s Kulturní komisí pořádána i spolu se Základní školou, popřípadě její družinou i jako pravidelné dětské odpolední kroužky pro děti.

Obsah – představení fondu Městské knihovny Odolena Voda, který se vztahuje k aktuálně zvolenému tématu, beseda s dětmi na dané téma (co si o tématu myslí, co na dané téma již četli za knihy, kvízy a soutěže, výtvarná činnost. Délka 2 - 3 hodiny.

Termín a místo konání – jedno odpoledne pravidelně jedenkrát za 3 měsíce, podle zájmu možné rozšíření.

6.5 Knihovna jako turistické Infocentrum

Jak již bylo řečeno výše, Městská knihovna Odolena Voda funguje zároveň jako centrum informací o městě, akcích konaných na jeho území a činnosti jeho samosprávy. Zároveň funguje jako jedno z prodejních míst propagačních materiálů vydávaných městem (pohlednice, průvodce, publikace). Rodný domek Vítězslava Háalky má navíc svou vlastní turistickou známku. Ačkoliv je tato skutečnost

všeobecně známá občanům Odoleny Vody, pro její návštěvníky nemusí být vždy snadné se dopátrat této možnosti nákupu suvenýrů z výletu.

Jak všichni víme z vlastní turistické zkušenosti, v České republice se ujal koncept turistických informačních center označených zeleným písmenem „i“ a tyto body jsou turisty vyhledávány. V řadě menších měst a obcí jsou tato turistická informační centra s místními knihovnami spojena.

Ačkoliv Odolena Voda není klasickým turistickým cílem, má i tak turistům co nabídnout a minimálně označení Městské knihovny Odolena Voda jakožto turistického informačního centra by bylo užitečné, nijak zásadně finančně náročné. Při aktualizaci propagačních materiálů města Odolena Voda by pak toto označení bylo v těchto materiálech aktualizováno. Přínos by byl nejen pro návštěvníky Odoleny Vody, ale i v posílení prestiže Městské knihovny Odolena Voda a jejího postavení.

6.6 Finanční rozvaha

Kalkulace nákladů je orientační a vychází z cen v době vypracování diplomové práce obvyklých na trhu. V případě plné realizace projektu by musela být upravena na základě aktuální situace. Ceny jsou uvedeny včetně DPH.

Jednorázové pořizovací náklady Multifunkčního sálu

A Investiční náklady celkem		95 500 Kč
A.I Samostatné movité věci a soubory movitých věcí		95 500 Kč
vybavení Multifunkčního sálu nábytkem		95 500 Kč
stůl velký 1 ks		5 000 Kč
stoly malé 5 ks		10 500 Kč
židle 40 ks		40 000 Kč
úložný policový systém		40 000 Kč
B Neinvestiční náklady celkem		90 000 Kč
B.I Drobný hmotný majetek		90 000 Kč
vybavení Multifunkčního sálu		43 000 Kč
přenosný počítač		20 000 Kč
dataprojektor		20 000 Kč
promítací plátno		2 000 Kč
ostatní drobné vybavení (podsedáky apod.)		1 000 Kč
příruční knihovna		30 000 Kč
vybavení pro výtvarné dílny, ostatní potřeby		10 000 Kč
označení turistického informačního centra "i"		7 000 Kč

Tab. 3 Pořizovací náklady Multifunkčního sálu

Pravidelné roční náklady

Rozpis nákladů na jednotlivé kulturní akce a přídavné služby MK OV

Název akce / služby	Periodicita	Počet účastníků	Náklady	Specifikace nákladů
Donášková služba	průběžně	---	0 Kč	
Kolektivní legitimace - Dům s pečovatelskou službou	průběžně	---	0 Kč	
Kolektivní legitimace - Denní stacionář pro seniory	průběžně	----	0 Kč	
Kurzy informační gramotnosti pro seniory	1x ročně	10	0 Kč	
Cesta k informacím pro veřejnost	1x ročně	10	500 Kč	pracovní materiály, dárkové a propagační materiály
Návštěva knihovny pro nejmenší	1x ročně	10	500 Kč	pracovní materiály, dárkové a propagační materiály
Den otevřených dveří Městské knihovny Odolena Voda	1x ročně	20	1 000 Kč	dárkové a propagační materiály
Noc s Andersenem	1x ročně	20	2 000 Kč	pracovní materiály, dárkové a propagační materiály
Tajemství knihy	4x ročně	20	4 000 Kč	pracovní materiály
Čtenářské večery pro seniory	4x ročně	20	4 000 Kč	občerstvení, příprava
Večery pod lampou	4x ročně	35	8 000 Kč	odměny účinkujícím, příprava
CELKEM			20 000 Kč	

Tab. 4 Pravidelné roční náklady

6.7 Zdroje financování

6.7.1 Zdroje financování Multifunkčního sálu

Vzhledem k tomu, že Multifunkční sál v Rodném domku Vítězslava Háška v Dolínku bude součástí tamější pobočky Městské knihovny Odolena Voda, jejímž zřizovatelem je Město Odolena Voda, bude právě Město Odolena Voda hlavním investorem. Město může žádat o finanční podporu jak na úrovni krajské, tak na úrovni celostátní.

Krajský úřad Středočeského kraje v rámci Fondu kultury a obnovy památek, jehož součástí je program Podpora obecních knihoven poskytuje dotace na neinvestiční výdaje na zlepšení prostřední obecních knihoven (na nákup mobiliáře, pořízení PC a SW apod.). Maximální výše podpory je 50 000 Kč a je nutná minimálně pětiprocentní účast žadatele. Žadatelem bude Město Odolena Voda jakožto zřizovatel Městské knihovny Odolena Voda.

6.7.2 Zdroje financování kulturních akcí

Vzhledem k tomu, že kulturní akce budou pořádány ve spolupráci s Kulturní komisí při Radě města Odolena Voda, finanční krytí těchto akcí bude spadat výlučně do jeho rozpočtu vyčleněného na kulturu.

Vstup na všechny kulturní akce pořádané jak ve stávajících prostorech Městské knihovny, tak v Multifunkčním centru bude zdarma – proto nejsou součástí zdrojů financování příjmy ze vstupného. Důvodem je jak charakter pořádaných akcí, které nejsou samy o sobě zásadně finančně náročné, tak samozřejmě tradice, která je v tomto směru v Odolně Vodě dlouho zavedená – besedy, přednášky a akce malého rozsahu jsou zde vždy volně přístupné na rozdíl od například divadelních představení, koncertů, či historické bitvy, kde se vstupné vybírá, i když ve vysoké většině případů je spíše symbolické a nepokrývá náklady dané akce. Tento stav jistě není ideální, nicméně reflektuje dlouhodobé zkušenosti s pořádáním kulturních akcí v Odolně Vodě.

6.7.3 Shrnutí zdrojů financování

Shrnutí zdrojů financování jednotlivých částí projektu

Položka	Částka celkem	Rozpočet zřizovatele	Dotace SČ kraj
JEDNORÁZOVÉ POŘÍZENÍ	185 500 Kč	146 500 Kč	39 000 Kč
A Investiční náklady			
A.I vybavení Multifunkčního sálu nábytkem	95 500 Kč	95 500 Kč	
B Neinvestiční náklady			
B.I vybavení Multifunkčního sálu prezentační technikou	42 000 Kč	3 000 Kč	39 000 Kč
ostatní vybavení Multifunkčního sálu	1 000 Kč	1 000 Kč	
příruční knihovní fond	30 000 Kč	30 000 Kč	
vybavení pro výtvarné dílny, ostatní potřeby	10 000 Kč	10 000 Kč	
označení turistického informačního centra "i"	7 000 Kč	7 000 Kč	
PRAVIDELNÉ ROČNÍ NÁKLADY na akce a služby	20 000 Kč	20 000 Kč	

Tab. 5 Zdroje financování

Jak již bylo naznačeno výše, realizace projektu v celé jeho šíři se v současné ekonomické situaci zdá být spíše vroucným přáním, než aktuálním plánem. Pro začátek lze však s nezazením osobní aktivity zúčastněných realizovat alespoň ty části projektu, které nejsou pro rozpočet Města Odolena Voda nijak zásadně finančně náročné, avšak pro jeho obyvatele přínosné a navíc pro Městskou knihovnu Odolena Voda posilující její pozici významného hráče na kulturně-vzdělávacím poli v Odolně Vodě.

6.8 Harmonogram realizace

Jednotlivé čísti projektu lze rozdělit do několika skupin s odlišnými možnostmi termínu realizace:

1. **Ihned** lze realizovat rozšíření služeb Městské knihovny Odolena Voda a aktivity, které by se odehrávaly přímo v jejím stávajícím sídle:
 - donášková služba knih čtenářům se sníženými možnostmi pohybu
 - kolektivní legitimace pro klienty Domu s pečovatelskou službou
 - kurzy informační gramotnosti a exkurze po knihovně pro seniory
 - lekce „Cesta k informacím“ pro veřejnost
 - návštěvy knihovny pro nejmenší
 - příprava Noci s Andersenem 2012
 - příprava účasti na akci Celé Česko čte dětem 2012 (Den otevřených dveří)
 - označení knihovny jakožto turistického infocentra.
2. **Po spuštění činnosti Denního stacionáře pro seniory** v Domě s pečovatelskou službou lze realizovat aktivity Městské knihovny Odolena Voda spočívající ve spolupráci se stacionářem:
 - kolektivní legitimace pro klienty Denního stacionáře pro seniory
 - Čtenářské večery pro seniory.
3. **Na aktuálních finančních možnostech** Města Odolena Voda závisí, nejdříve však v roce 2012:
 - samotná realizace vybavení Multifunkčního sálu v Rodném domku Vítězslava Hálka v Dolínku.
4. **Po zřízení Multifunkčního sálu** bude možné začít organizovat akce, které jsou přímo určeny do jeho prostoru:
 - přesunutí Přednášek v podvečer
 - Večery pod lampou
 - Tajemství knihy
 - akce pořádané ve spolupráci s nakladatelstvím Šuplík
 - ostatní akce jiných organizací, spolků a sdružení.

ZÁVĚR

Městská knihovna Odolena Voda a její pobočka v Dolínku v současné době uspokojují základní potřeby svých čtenářů a uživatelů a i díky nově zrekonstruovaným prostorům knihovny v ulici Československé armády jsou příjemným místem pro půjčování knih a trávení volného času s nimi. Zároveň díky spolupráci s mateřskou a základní školou budují vztah dětí ke knihám a knihovnám jakožto zdrojům zábavy i poučení. Na druhou stranu je ovšem pravda, že do kulturního života města Odolena Voda se městská knihovna zapojuje poměrně velmi málo.

Ze zkušeností z jiných knihoven lze vysledovat, že v mnoha koutech České republiky se leccos daří a z veřejných obecních a městských knihoven se skutečně postupně stávají moderní informační a kulturní centra svých obcí a měst a přestávají být jen půjčovnami knih či v poslední době místy, kde lze zdarma surfovat po internetu. Že se stávají místy, kde to opravdu žije, kde se kulturní život obcí a měst vytváří a dostává nové impulsy a kam občané rádi chodí trávit svůj volný čas. Záleží však vždy na aktuální „konstelaci hvězd“ v daném místě – personálu knihovny, ochotě vedení obcí a měst svou knihovnu podporovat, naladění občanů i na celkovém politickém a ekonomickém klimatu ve společnosti. Někde se daří více, někde se daří méně.

Bylo by samozřejmě možné malovat vzdušné zámky a plánovat nerealizovatelné, ačkoliv v mnoha ohledech ideální projekty. Touto cestou jsem však ve své práci jít nechtěla a soustředila jsem se na takový návrh knihovně i vedení města, který by byl zčásti realizovatelný ihned a s vynaložením minimálních nákladů, a zčásti byl nabídkou do blízké budoucnosti a zároveň využíval již současné plány a nápady co dál.

Výsledkem této diplomové práce jsou proto jak návrhy služeb a aktivit, které je možné realizovat v podstatě ihned – dodatečné služby pro seniory, rozšíření lekcí informační gramotnosti pro veřejnost a účast na celostátních akcích pro děti Noc s Andersenem a Celé Česko čte dětem, tak návrh vybavení půdního prostoru v Rodném domku Vítězslava Háška v Dolínku, čímž by vznikl Multifunkční sál při dolínské pobočce Městské knihovny Odolena Voda využívaný nejen pro kulturní a vzdělávací akce pořádané přímo knihovnou, ale i pro ostatní kulturně činné odolenovodské organizace, a návrhy akcí, které by zde v budoucnu pořádala

či spolupořádala sama Městská knihovna Odolena Voda. Uvedení návrhů v život je tedy již jen otázkou finančních možností a ochoty je realizovat.

Přeji tedy Městské knihovně Odolena Voda, jejíž jsem byla dlouholetou aktivní čtenářkou a návštěvnicí, aby se jí v prosazování se na kulturním poli v Odoleně Vodě dařilo, aby ji město i nadále podporovalo v jejích stávajících i nových aktivitách a aby se jí rozšiřoval počet spokojených čtenářů, uživatelů a později i návštěvníků Multifunkčního sálu.

POUŽITÉ ZDROJE

- [1] *Odolena Voda : Oficiální internetové stránky města* [online]. Odolena Voda : Město Odolena Voda, 2011 [cit. 2011-08-07]. Základní informace. Dostupné z WWW: <<http://www.odolenavoda.cz/>>.
- [2] *Odolena Voda : Oficiální internetové stránky města* [online]. Odolena Voda : Město Odolena Voda, 2011 [cit. 2011-08-07]. Z historie Odoleny Vody. Dostupné z WWW: <<http://www.odolenavoda.cz/>>.
- [3] *Odolena Voda : Oficiální internetové stránky města* [online]. Odolena Voda : Město Odolena Voda, 2011 [cit. 2011-08-07]. Z historie Dolínku. Dostupné z WWW: <<http://www.odolenavoda.cz/>>.
- [4] *Odolena Voda : Oficiální internetové stránky města* [online]. Odolena Voda : Město Odolena Voda, 2011 [cit. 2011-08-07]. Z historie Čenkova. Dostupné z WWW: <<http://www.odolenavoda.cz/>>.
- [5] MĚCHUROVÁ, Miroslava. Statistika za rok 2010. *Odolen*, 2011, roč. 22, č. 1, 14. Dostupné také z WWW: <<http://www.odolenavoda.cz/cs/o-odolene-vode/odolen/>>.
- [6] *DC Sluníčko* [online]. Odolena Voda : DC Sluníčko, 2010 [cit. 2011-08-07]. O nás. Dostupné z WWW: <<http://dc-slunicko.webnode.cz/>>.
- [7] STŘELBOVÁ, Naděžda. Knihovna v novém. *Odolen*, 2008, roč.19, č. 6, 12. Dostupné také z WWW: <<http://www.odolenavoda.cz/cs/o-odolene-vode/odolen/>>.
- [8] *Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky*. [online]. Praha : Ministerstvo kultury ČR, 31. 3. 2005. 6 s. [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=02_Normy-standardy-doporuceni.htm>.
- [9] *Závazné ukazatele 2011 schválené ZM 8-12-2010*. [online] Odolena Voda : Město Odolena Voda, 2010 [cit. 2011-08-07]. Dostupný z WWW: <www.odolenavoda.cz/cs/mestsky-urad/rozpocet>.
- [10] *Odolena Voda : Stránky Městské knihovny Odolena Voda* [online]. Odolena Voda : Městská knihovna Odolena Voda, naposledy aktualizováno 2011-07-28 [cit. 2011-08-07]. O knihovně. Dostupné z WWW: <<http://knihovnaodolenavoda.wz.cz/>>.
- [11] *Knihovní systémy Clavius a LANius* [online]. Tábor : LANius, 2011 [cit. 2011-08-07]. Základní informace. Dostupné z WWW: <<http://www.clavius.cz/>>.
- [12] STŘELBOVÁ, Naděžda. Nový výpůjční systém. *Odolen*, 2011, roč.22, č. 1, 19. Dostupné také z WWW: <<http://www.odolenavoda.cz/cs/o-odolene-vode/odolen/>>.
- [13] *Odolena Voda : Stránky Městské knihovny Odolena Voda* [online]. Odolena Voda : Městská knihovna Odolena Voda, naposledy aktualizováno 2011-07-28 [cit. 2011-08-07]. Služby. Dostupné z WWW: <<http://knihovnaodolenavoda.wz.cz/>>.
- [14] *Vydavatelství „Šuplík“* [online]. Odolena Voda : Mormi, c2010 [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.vydavatelstvisuplik.cz/index.html>>.

- [15] Česko. Zákon č. 257/2001 Sb. o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 98, s. 5683 – 5688. Dostupný také z [www](http://www.mvcr.cz/sbirka/2001/sb098-01.pdf): <<http://www.mvcr.cz/sbirka/2001/sb098-01.pdf>>.
- [16] *Manifest UNESCO o veřejných knihovnách 1994* [online]. [Překlad Jiří Pilař] Praha : Knihovnický institut Národní knihovny ČR, [cit. 2011-08-07]. Mezinárodní doporučení. Dostupný z WWW: <<http://knihovnam.nkp.cz/>>.
- [17] *10 doporučení k postupu při realizaci činnosti veřejné knihovny / Aktualizujte vaše knihovny* [online]. Praha : Knihovnický institut Národní knihovny ČR, [cit. 2011-08-07]. Mezinárodní doporučení. Dostupný z WWW: <<http://knihovnam.nkp.cz/>>.
- [18] *Kodaňská deklarace* [online]. Praha : Knihovnický institut Národní knihovny ČR, [cit. 2011-08-07]. Mezinárodní doporučení. Dostupný z WWW: <<http://knihovnam.nkp.cz/>>.
- [19] *Služby veřejných knihoven - Směrnice IFLA/UNESCO pro rozvoj* [online]. Praha : Knihovnický institut Národní knihovny ČR, [cit. 2011-08-07]. Mezinárodní doporučení. Dostupný z WWW: <<http://knihovnam.nkp.cz/>>.
- [20] *Manifest UNESCO/IFLA o multikulturní knihovně : Multikulturní knihovna – brána ke kulturně rozmanité společnosti vedoucí dialog* [online]. Praha : Knihovnický institut Národní knihovny ČR, [cit. 2011-08-07]. Mezinárodní doporučení. Dostupný z WWW: <<http://knihovnam.nkp.cz/>>.
- [21] *K3 Bohumín* [online]. Bohumín : K3 Bohumín, c2007-2011 [cit. 2011-08-07]. Vše o K3. Dostupné z WWW: <<http://www.k3bohumin.cz/>>
- [22] *K3 Bohumín* [online]. Bohumín : K3 Bohumín, c2007-2011 [cit. 2011-08-07]. Knihovna. Dostupné z WWW: <<http://www.k3bohumin.cz/>>
- [23] *K3 Bohumín* [online]. Bohumín : K3 Bohumín, c2007-2011 [cit. 2011-08-07]. Kurzy v knihovně. Dostupné z WWW: <<http://www.k3bohumin.cz/>>
- [24] *K3 Bohumín* [online]. Bohumín : K3 Bohumín, c2007-2011 [cit. 2011-08-07]. Pro děti. Dostupné z WWW: <<http://www.k3bohumin.cz/>>
- [25] *Oficiální stránky města Dačice* [online]. Dačice : Město Dačice, c2011 [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.dacice.cz/>>
- [26] *Městská knihovna Dačice* [online]. Dačice : Městská knihovna Dačice, 2009 [cit. 2011-08-07]. O knihovně. Dostupné z WWW: <<http://www.mkdac.cz/>>
- [27] *Městská knihovna Dačice : oddělení pro děti* [online]. Dačice : Městská knihovna Dačice, 2009 [cit. 2011-08-07]. Zábava. Dostupné z WWW: <<http://www.mkdac.cz/detske/>>.
- [28] *Dobříš : oficiální webové stránky* [online]. Dobříš : Město Dobříš, 2011 [cit. 2011-08-07]. Informace o městě. Dostupné z WWW: <<http://www.mestodobris.cz/>>.
- [29] *Městská knihovna Dobříš: oficiální web* [online]. Dobříš : Městská knihovna Dobříš, 2011 [cit. 2011-08-07]. O knihovně. Dostupné z WWW: <<http://www.knihovnadobris.cz/>>.
- [30] *Město Hustopeče : oficiální webové stránky* [online]. Hustopeče : Město Hustopeče, 2011 [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.hustopece-city.cz/>>.

- [31] *Centrum celoživotního vzdělávání Hustopeče* [online]. Hustopeče : Centrum celoživotního vzdělávání Hustopeče, 2011 [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://ccv.volny-cas.cz/>>.
- [32] *Chrudim: oficiální stránky města* [online]. Chrudim : Město Chrudim, 2011 [cit. 2011-08-07]. Základní informace. Dostupné z WWW: <<http://www.chrudim.eu/>>.
- [33] *Městská knihovna Chrudim* [online]. Chrudim : Městská knihovna Chrudim, poslední aktualizace 1.9.2008 [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.knihovna-cr.cz/>>.
- [34] *Město Kojetín: oficiální internetové stránky* [online]. Kojetín : Městský úřad Kojetín, c2007-2011 [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.kojetin.cz/cz/>>.
- [35] *Městská knihovna Kojetín* [online]. Kojetín : MěKS Kojetín, c2007 [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.kojetin.cz/meks/knihovna.php>>.
- [36] *Městské kulturní středisko Kojetín* [online]. Kojetín : MěKS Kojetín, c2007 [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.kojetin.cz/meks/meks.php>>.
- [37] *Knihovna města Police nad Metují* [online]. Police nad Metují : Městská knihovna Police nad Metují, 2011 [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.knihovna-police.cz/>>.
- [38] *Město Vítkov : Oficiální stránky města* [online]. Vítkov : Město Vítkov, c2009 [cit. 2011-08-07]. O městě. Dostupné z WWW: <<http://www.vitkov.info/>>.
- [39] *Městská knihovna ve Vítkově* [online]. Vítkov : Město Vítkov, c2009 [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.vitkov.info/Knihovna/index.html>>.
- [40] *Ždírec nad Doubravou* [online]. Ždírec nad Doubravou : Město Ždírec nad Doubravou, c2001-2009 [cit. 2011-08-07]. Místní části. Dostupné z WWW: <<http://www.zdirec.cz/cz/>>.
- [41] *Kulturní zařízení města Ždírec nad Doubravou* [online]. Ždírec nad Doubravou : Kulturní zařízení města Ždírec n.D., c2011 [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.kzm-zdirec.cz/>>.
- [42] *Odolena Voda: oficiální internetové stránky města* [online]. Odolena Voda : Městský úřad Odolena Voda, c2008 [cit. 2011-08-07]. Grantový program. Dostupný z WWW: <<http://www.odolenavoda.cz>>.
- [43] *Středočeský kraj* [online]. Praha : Krajský úřad Středočeského kraje, c2008 [cit. 2011-08-07]. Knihovny ve Středočeském kraji. Dostupný z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/kultura-a-kulturni-dedictvi/kultura/knihovny/>>.
- [44] *Středočeský kraj* [online]. Praha : Krajský úřad Středočeského kraje, c2008 [cit. 2011-08-07]. Podpora obecních knihoven. Dostupný z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/grantova-a-dotacni-rizeni/stredocesky-fond-kultury-a-obnovy-pamatek/podpora-obecnich-knihoven.htm>>.
- [45] Česko. Krajský úřad Středočeského kraje. *Tematické zadání Středočeského fondu kultury a obnovy památek pro rok 2011*. Dostupný také z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/grantova-a-dotacni-rizeni/stredocesky-fond-kultury-a-obnovy-pamatek/podpora-obecnich-knihoven.htm>>.
- [46] *Středočeský kraj* [online]. Praha : Krajský úřad Středočeského kraje, c2008 [cit. 2011-08-07]. Otázky a odpovědi ke Středočeskému Fondu kultury a obnovy památek

pro rok 2011. Dostupný z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/krajsky-urad/odbory/odbor-kultury-a-pamatkove-pece/informace-z-odboru/otazky-a-odpovedi-ke-stredoceskemu-fondu-kultury-a-obnovy-pamatek-pro-rok-2011.htm?pg=13>>.

[47] Česko. Krajský úřad Středočeského kraje. *Seznam přidělených dotací pro oblast Podpory obecních knihoven pro rok 2011*. Dostupný také z WWW: <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/grantova-a-dotacni-rizeni/stredocesky-fond-kultury-a-obnovy-pamatek/podpora-obecnich-knihoven.htm>>.

[48] *Informace pro knihovny* [online]. Praha : Knihovnický institut Národní knihovny ČR, [cit. 2011-08-07]. Knihovna 21. století. Dostupný z WWW: <<http://knihovnam.nkp.cz/>>.

[49] Česko. Ministerstvo kultury ČR. *Knihovna 21. století - vyhlášení výsledků na rok 2011*. Dostupný také z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/literatura-a-knihovny/granty-a-programy/oblast_knih/knihovna-21--stoleti---vyhlaseni-vysledku-na-rok-2011-86038/>.

[50] *Moravská zemská knihovna* [online]. Brno : Moravská zemská knihovna, poslední aktualizace 2011-04-12 [cit. 2011-08-07]. Česká knihovna. Dostupný z WWW: <<http://www.mzk.cz/pro-knihovny/ceska-knihovna>>.

[51] *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, [cit. 2011-08-07]. Podpora obnovy a rozvoje venkova. Dostupný z WWW: <<http://www.mmr.cz/Regionalni-politika/Programy-Dotace/Podpora-rozvoje-regionu-v-roce--2011/Podpora-obnovy-a-rozvoje-venkova>>.

[52] Česko. Ministerstvo pro místní rozvoj. *Zásady podprogramu 117D815 - Podpora obnovy a rozvoje venkova*. Dostupný také z WWW: <<http://www.mmr.cz/Regionalni-politika/Programy-Dotace/Podpora-rozvoje-regionu-v-roce--2011/Podpora-obnovy-a-rozvoje-venkova>>.

[53] *VISK : Veřejné informační služby knihoven : program ministerstva kultury* [online]. Praha : Knihovnický institut Národní knihovny ČR, [cit. 2011-08-07]. Dostupný z WWW: <<http://visk.nkp.cz/>>.

[54] *VISK : Veřejné informační služby knihoven : program ministerstva kultury* [online]. Praha : Knihovnický institut Národní knihovny ČR, [cit. 2011-08-07]. VISK 2. Dostupný z WWW: <<http://visk.nkp.cz/visk2.htm>>.

[55] *VISK : Veřejné informační služby knihoven : program ministerstva kultury* [online]. Praha : Knihovnický institut Národní knihovny ČR, [cit. 2011-08-07]. VISK 3. Dostupný z WWW: <<http://visk.nkp.cz/visk3.htm>>.

[56] *Informace pro knihovny* [online]. Praha : Knihovnický institut Národní knihovny ČR, [cit. 2011-08-07]. Strukturální fondy EU. Dostupný z WWW: <<http://knihovnam.nkp.cz/>>.

[57] *Fondy Evropské unie* [online]. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2011 [cit. 2011-08-07]. Integrovaný operační program. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/>>.

[58] *Noc s Andersenem* [online]. Praha : Svaz knihovníků a informačních pracovníků; Uherské Hradiště : Knihovna Bedřicha Beneše Buchlovana, c2011 [cit. 2011-08-07]. O projektu. Dostupný z WWW: <<http://www.nocsandersenem.cz/>>.

- [59] *Celé Česko čte dětem* [online]. Ostrava: Celé Česko čte dětem, c2011 [cit. 2011-08-07]. O projektu. Dostupný z WWW: <<http://www.celeceskoctedetem.cz/>>.
- [60] *Základní škola Odolena Voda* [online]. Odolena Voda : Základní škola Odolena Voda, c2007-2011 [cit. 2011-08-07]. Dostupný z WWW: <<http://zs.odolenavoda.indos.cz/>>.
- [61] STÖCKLOVÁ, Anna. Dekompozice knihovnického systému. In: *Informační studia a knihovnictví v elektronických textech I*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví, 2001.
- [62] VLASÁK, Rudolf. Základy projektování informačních systémů. Praha : Karolinum, 2003. 144 s. ISBN 80-246-0727-1.
- [63] *Doporučení pro veřejné knihovny : zpracováno pro Sekci veřejných knihoven IFLA*. Praha : Národní knihovna České republiky, 1995. 97 s. ISBN 80-7050-225-8.
- [64] Česko. Ministerstvo kultury. Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2004-2010. Praha : Ministerstvo kultury České republiky, 2004. 50 s. ISBN 80-86310-48-5. Dostupný také z WWW: <<http://knihovnam.nkp.cz/docs/Koncepce04-10.doc>>.
- [65] *Informace pro knihovny* [online]. Praha : Knihovnický institut Národní knihovny ČR, [ccit. 2011-08-07]. Příprava koncepce rozvoje knihoven ČR v letech 2011 - 2014. Dostupný z WWW: <<http://knihovnam.nkp.cz/>>.
- [66] *Odolena Voda : Oficiální internetové stránky města* [online]. Odolena Voda : Město Odolena Voda, 2011 [cit. 2011-08-07]. Městská knihovna. Dostupný z WWW: <<http://www.odolenavoda.cz/>>.
- [67] *Odolena Voda : Stránky Městské knihovny Odolena Voda* [online]. Odolena Voda : Městská knihovna Odolena Voda, naposledy aktualizováno 2011-07-28 [cit. 2011-08-07]. Galerie. Dostupné z WWW: <<http://knihovnaodolenavoda.wz.cz/>>.

SEZNAM VYOBRAZENÍ A TABULEK

Vyobrazení

Obr. 1 Znak a vlajka města.....	12
Obr. 2 Vchod do knihovny.....	17
Obr. 3 Výpůjční pult.....	18
Obr. 4 Dětské oddělení.....	18
Obr. 5 Oddělení pro dospělé.....	19
Obr. 6 Počítačové centrum.....	19
Obr. 7 Studijní koutek.....	19
Obr. 8 Plánek Multifunkčního sálu 1.....	71
Obr. 9 Plánek Multifunkčního sálu 2.....	72

Tabulky

Tab. 1 Výpůjční doba knihovny.....	27
Tab. 2 Financování VISK 2008-2010.....	57
Tab. 3 Pořizovací náklady Multifunkčního sálu.....	77
Tab. 4 Pravidelné roční náklady.....	78
Tab. 5 Zdroje financování.....	79

PŘÍLOHY

Příloha číslo 1 - Plné znění Knihovního řádu MK Odolena Voda

Knihovní řád Městské knihovny Odolena Voda [66]

I. Základní ustanovení

Čl. 1

Knihovní řád je vydán v souladu se zřizovací listinou Městské knihovny Odolena Voda, okres Praha-východ, se sídlem Čs. armády 362, 250 70 Odolena Voda (dále jen knihovna), schválenou Zastupitelstvem města Odolena Voda usnesením č. 5/2001 ze dne 26. 6. 2001 a podle § 4, odst. 6 zákona č. 257/2001 Sb. (knihovní zákon).

Čl. 2 Poslání a činnost knihovny

1. Knihovna je knihovnou základní ve smyslu § 3 a 12 zákona č. 257/2001 Sb. (knihovní zákon) a je zřízena za účelem poskytovat rovným způsobem všem občanům bez rozdílu veřejné knihovnické a informační služby (dále jen služby) vymezené v § 2, 4 a 14 knihovního zákona (dále jen KZ) a zabezpečovat občanům rovný přístup k informacím a kulturním hodnotám, které jsou obsaženy ve fondech a informačních databázích knihovny.
2. Knihovna je organizační složkou města Odolena Voda bez právní subjektivity.
3. Knihovní řád (dále jen KŘ) vymezuje vztahy mezi knihovnou, jejími zaměstnanci a uživateli knihovny. Je pro všechny strany závazný.

Čl. 3 Veřejné knihovnické a informační služby

1. Knihovna poskytuje uživatelům veřejné knihovnické a informační služby tak, jak jsou vymezeny v příslušných ustanoveních knihovního zákona. Jsou to zejména:
 - a) výpůjční služby – půjčování informačních pramenů (knihy, periodika)
 - b) meziknihovní služby, tzn. zajištění informačních pramenů, které knihovna nemá ve svém knihovním fondu
 - c) přístup na internet
 - d) informační služby:
 - ▲ informace o katalozích, fondech a využívání knihovny
 - ▲ ústní informace bibliografického a faktografického charakteru
2. Služby uvedené v bodě 1 čl. 3 tohoto Knihovního řádu poskytuje knihovna bezplatně.
3. Knihovna poskytuje tyto placené služby:
 - a) použití tiskárny a kopírky
 - b) prodej upomínkových předmětů týkajících se města Odolena Voda
 - c) prodej jízdních řádů
4. Veškeré finanční částky (manipulační poplatky, sankční poplatky apod.) jsou knihovnou účtovány ve výši stanovené Ceníkem, který je přílohou č. 1 tohoto KŘ.

II. Uživatelé knihovnických a informačních služeb

Čl. 4 Registrace uživatele

- ▲ Uživatelem knihovny se může stát:

každý občan způsobilý k právním úkonům, u osob mladších 15 let jen na základě souhlasu rodičů nebo zákonného zástupce.

příslušník jiného státu, který má povolení k trvalému pobytu v ČR
- ▲ Uživatelem knihovny se občan stává vydáním čtenářského průkazu, který se vydává na základě vyplněné přihlášky ověřené pracovníkem knihovny dle osobních dokladů a zaplacením zápisného. Podpisem se uživatel zavazuje plnit povinnosti stanovené

Výpůjčním řádem. U dětí do 15 let přejímají záruku plnění rodiče nebo zákonní zástupci.

- ▲ Čtenářský průkaz je nepřenositelný a uživatel ručí za jeho nezneužití. Každý čtenář může mít pouze jeden čtenářský průkaz. Čtenářský průkaz se vystavuje na dobu 1 roku ode dne registrace, jeho platnost je třeba každoročně obnovovat za registrační poplatek uvedený v ceníku. Uživatel je povinen ohlásit knihovně změnu jména, bydliště a dalších údajů uvedených v přihlášce a ztrátu nebo zneužití průkazu. Při vstupu do knihovny je uživatel povinen ihned u výpůjčního pultu odevzdat čtenářský průkaz. (Bez čtenářského průkazu se knihy zásadně nepůjčují).

2. Ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, je knihovna správcem osobních údajů. Osobním údajem podle § 4 tohoto zákona je jakýkoli údaj, který se týká konkrétní osoby, jejíž identitu lze z osobních údajů přímo či nepřímo zjistit. V podmínkách knihovny jsou to zejména adresní a identifikační údaje uživatelů nebo údaje o jejich výpůjčkách či jiných transakcích.

3. Knihovna postupuje při zpracování osobních údajů podle zákona, resp. vnitřní směrnice (příloha č.2 tohoto KŘ) a dalších obecně závazných právních předpisů. Zaměstnanci knihovny pracují pouze s pravdivými a přesnými osobními údaji, které za tímto účelem ověřují. Knihovna je oprávněna zpracovávat osobní údaje na základě registrace na Úřadu pro ochranu osobních údajů, se sídlem pplk. Sochora 27, 170 00 Praha 7.

4. Účelem, pro který knihovna sbírá a zpracovává osobní údaje, jsou ochrana knihovních fondů, kvalita poskytovaných služeb, příp. naplnění povinností uložených knihovně obecně závaznými právními předpisy, zejména zákony:

a) č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon)

b) č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

c) č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

5. Knihovna k registraci vyžaduje následující údaje:

a) základní identifikační údaje uživatele: jméno, příjmení, bydliště a rok narození.

Uživatel je povinen tyto údaje uvést a povolit jejich zpracování knihovnou, pokud chce využívat služeb knihovny v plném rozsahu, tento souhlas dává podpisem přihlášky. Uživatel, který nedá souhlas se zpracováním základních identifikačních údajů, může užívat pouze těch služeb knihovny, které jsou poskytovány anonymně, např. využívat veřejného Internetu.

Služby, k jejichž provedení vyžaduje knihovna ze strany uživatele platný čtenářský průkaz, lze poskytnout pouze uživatelům, kteří souhlasí se zpracováním svých osobních údajů v rozsahu stanoveném KŘ. Základní identifikační údaje ověřuje knihovna podle osobního dokladu úředně vydaného k prokázání totožnosti, zpravidla podle občanského průkazu občana ČR (popř. cestovního pasu, povolení k pobytu v ČR). Děti do 15 let se stanou uživatelem na základě písemného souhlasu zákonného zástupce.

b) další kontaktní údaje uživatele (pokud je uživatel uvede): akademické tituly, kontaktní adresa uživatele, pracoviště/škola, další možná spojení na uživatele, která uvedl (telefon, fax, e-mail apod.).

6. Knihovna s osobními údaji uživatelů nakládá podle Směrnice o nakládání s osobními údaji uživatelů knihovny, která je nedílnou přílohou č. 2 tohoto KŘ.

Čl. 5 Základní povinnosti a práva uživatelů knihovny

1. Uživatelé knihovny jsou povinni dodržovat ustanovení tohoto KŘ, zejména chránit a nepoškozovat majetek knihovny, zachovávat v prostorách knihovny klid a pořádek a řídit se pokyny jejích pracovníků.

2. Jestliže uživatel nedodržuje tato opatření, může být dočasně nebo trvale zbaven práva používat služeb knihovny. Tím není zbaven odpovědnosti za způsobenou škodu a povinnosti nahradit ji podle platných předpisů.

3. Veškeré stížnosti, oznámení a podněty týkající se služeb knihovny může čtenář podat písemně nebo ústně knihovníkům nebo vedoucímu knihovny.

4. Do knihovny není dovoleno přinášet občerstvení.

Čl. 6 Pokyny pro využívání výpočetní techniky

1. Služby jsou poskytovány uživatelům, kteří ovládají základní práci s počítačem (s operačním systémem, principy práce se sítí internet).
2. Základní doba přístupu je 30 minut, není-li další zájemce, je možné tuto dobu prodloužit. Přístup na internet je vhodné si rezervovat předem, osobně nebo telefonicky. Tato služba je zdarma.
3. U jedné počítačové stanice může pracovat pouze jedna osoba, maximálně s jedním doprovodem. Pro doprovod platí stejná pravidla jako pro uživatele. Samostatně mohou internetové pracoviště využívat osoby starší 15 let, u mladších je nezbytný doprovod starší 18 let.
4. Uživatel je povinen používat v knihovně pouze programové vybavení, které mu knihovna poskytuje.
5. Uživatel nese plnou odpovědnost za své případné zásahy do konfigurace počítače, které by jakýmkoliv způsobem mohly mít vliv na provoz počítače, dále je uživatel plně odpovědný za škody vzniklé jeho neodbornou manipulací s prostředky výpočetní techniky včetně škod způsobených jím zanesenými počítačovými viry.
6. Není dovoleno kopírovat a distribuovat části operačního systému knihovny a nainstalovaných aplikací a programů v knihovně, vypínat počítač a restartovat jej, vyhledávat a nahrávat stránky obsahující pornografii, propagující fašismus, nábožensky a národnostně urážející nebo podněcující k násilí a užívání omamných látek.
7. Uživatel může kopírovat informace získané zází dat zpřístupněných v Internetu. Soubory stažené z Internetu lze ukládat pro osobní potřebu.
8. Získané informace a data (v jakékoliv formě) slouží výhradně k osobní potřebě uživatele a k jeho studijním účelům. Není povoleno je jakýmkoliv způsobem dále rozšiřovat, rozmnožovat, kopírovat, půjčovat, sdílet, distribuovat (ani v počítačové síti), prodávat nebo jinak využívat zejména ke komerčním účelům.
9. Uživatel je povinen respektovat autorskoprávní ochranu dat (viz zákon č. 121/2000 Sb. autorský zákon). Případné zneužití dat a informací může být trestné (viz zákon č. 256/1992 Sb. o ochraně osobních údajů v informačních systémech).
10. Každý uživatel je povinen dbát pokynů knihovníků. Při jejich nedodržení, dle závažnosti přestupku, je knihovník oprávněn vyzvat uživatele k neprodlenému opuštění pracoviště. Veškeré náklady, které vzniknou knihovně vlivem nekorektního přístupu uživatele ke zdrojům Internetu, je uživatel povinen uhradit.
11. Provozovatel nenese odpovědnost za obsah internetových stránek.

III. Výpůjční řád

Čl. 7 Zpřístupňované knihovní dokumenty

1. Knihovna půjčuje knihovní dokumenty (dále jen dokumenty) z vlastního knihovního fondu nebo z knihovního fondu jiné knihovny prostřednictvím meziknihovních služeb po předložení čtenářského průkazu a po vyhledání nebo objednání požadovaného dokumentu uživatelem.
2. Meziknihovní službu zprostředkuje knihovna na požádání uživatele podle § 14 KZ, prováděcí vyhlášky Ministerstva kultury č. 88/2002 Sb. a metodických pokynů Národní knihovny ČR.

Čl. 8 Rozhodnutí o půjčování

1. Výpůjčky dokumentů se uskutečňují v souladu s posláním knihovny. O půjčení dokumentu a jeho způsobu rozhoduje knihovna v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., autorský zákon.
2. Mimo prostory knihovny se zásadně nepůjčují dokumenty:
 - a) jestliže by jim hrozilo nebezpečí nenahraditelné ztráty nebo poškození
 - b) jestliže jsou zapotřebí k běžnému provozu knihovny
 - c) jestliže by běžné půjčování bylo v rozporu s obecnými právními předpisy (porušení autorských práv, šíření fašistické, rasistické, pornografické literatury apod.)
 - d) jestliže byly vypůjčeny z jiných knihoven prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby, s podmínkou výpůjčky pouze v prostorách knihovny.

Čl. 9 Postupy při půjčování

1. Před převzetím výpůjčky si má uživatel dokument prohlédnout, ihned ohlásit všechny závady knihovníkovi.
2. Maximální počet vypůjčených knih nebo časopisů na jednu výpůjčku jsou 4 knihy a 5 časopisů.
3. Uživatel může požádat o rezervaci dokumentu v případě, že tento je již zapůjčen.
Žádá-li stejný dokument najednou více uživatelů, stanoví se pořadí podle data a času podání objednávky. Doba rezervace čekajícího titulu je 7 dní.

Čl. 10 Výpůjční lhůty

Výpůjční lhůta pro půjčování mimo knihovnu je 1 měsíc.

Výpůjční lhůta může být prodloužena až třikrát o jeden měsíc, požádá-li o to uživatel před jejím uplynutím a nežádá-li dokument další uživatel. V odůvodněných případech je možné povolit novou výpůjčku téhož dokumentu, ale jen po jeho předložení. Prodloužení výpůjční lhůty lze provést osobně, telefonicky, emailem nebo přímo přes internet z čtenářského konta. Knihovna je oprávněna bez udání důvodů stanovit kratší výpůjční lhůtu, případně žádat vrácení půjčeného dokumentu před uplynutím výpůjční lhůty.

Čl. 11 Vracení vypůjčeného dokumentu

1. Uživatel je povinen vrátit vypůjčený dokument v takovém stavu, v jakém si jej vypůjčil. Jinak nese odpovědnost za všechny zjištěné závady a je povinen uhradit knihovně náklady na opravu dokumentu, popřípadě uhradit škodu jako při ztrátě dokumentu.
2. Je zakázáno text vypůjčeného dokumentu graficky podtrháváním, zvýrazňováním, psaním poznámek na okraj nebo jiným způsobem do vypůjčeného dokumentu zasahovat.

Čl. 12 Práva a povinnosti uživatelů pro půjčování mimo knihovnu

1. Pro půjčování knihovních fondů platí ustanovení občanského zákoníku o půjčování věcí.
2. Množství půjčených dokumentů mimo knihovnu určí knihovník.
3. Při vypůjčení si knihovní jednotku prohlédnout a je-li poškozená ohlásit to ihned knihovníkovi. Jinak nese uživatel odpovědnost za každé poškození, které bude zjištěno při vrácení a je povinen toto uhradit.
4. Chránit vypůjčené knihovní jednotky před poškozením, neznehodnocovat je podtrháváním a vpisováním poznámek, vyřezáváním stránek apod., chránit je před ztrátou a krádeží, nepůjčovat je dalším osobám a vrátit je do knihovny ve stanovené lhůtě.
5. Uživatel ručí za vypůjčený dokument do té doby, dokud má knihovna o výpůjčce záznam.
6. Jestliže uživatel ani po upomenutí půjčený dokument nevrátí, bude se vrácení vymáhat právní cestou. Při vymáhání půjčeného dokumentu právní cestou účtuje knihovna manipulační poplatek jako náhradu za náklady spojené s přípravou tohoto vymáhání i náklady právního zastoupení.
7. Do vypořádání pohledávek má knihovna právo pozastavit uživateli poskytování všech služeb.

8. Při odchodu z knihovny předložit ke kontrole všechny vynášené knihovní jednotky. Vynesení kterékoliv knihovní jednotky bez příslušného záznamu v evidenci je pokládáno za zcizení a vůči čtenáři bude postupováno podle platných právních předpisů.

IV. Postihy za nedodržení ustanovení Knihovního řádu

Čl. 13 Ztráty a náhrady

1. Uživatel je povinen bezodkladně hlásit ztrátu nebo poškození dokumentu a ve lhůtě stanovené knihovnou nahradit škodu.
2. O způsobu náhrady dokumentu rozhoduje knihovna. Může požadovat náhradu škody (uvedením do předešlého stavu), obstaráním náhradního výtisku téhož dokumentu ve stejném vydání a vazbě nebo vázané kopie ztraceného dokumentu. Jestliže takový způsob náhrady není možný nebo účelný, může knihovna požadovat jako náhradu totéž dílo v jiném vydání, jiné dílo anebo finanční náhradu. Finanční náhradu stanovuje vedoucí knihovny.
3. Uživatel je povinen hradit i všechny náklady, které knihovně v souvislosti se ztrátou vznikly.
4. Do vyřešení způsobu nahrazení ztráty a uhrazení všech pohledávek má knihovna právo pozastavit uživateli poskytování všech služeb.

Čl. 14 Poplatky za přestupky proti Knihovnímu řádu

1. Poplatek z prodlení - povinnost platit poplatek z prodlení nastává dnem, který následuje po skončení stanovené výpůjční lhůty. Připadá-li poslední den stanovené lhůty na den, kdy je knihovna zavřena, posunuje se na nejbližší další výpůjční den.
2. Vymáhání nevrácených výpůjček – nezávisle na vymáhání poplatků z prodlení vymáhá knihovna upomínkami vrácení dokumentů. Po čtyřech bezvýsledných upomínkách (z nichž poslední je doporučený dopis městského úřadu), následuje vymáhání právní cestou.
3. Ztráta čtenářského průkazu – za manipulaci a vystavení duplikátu čtenářského průkazu ztraceného v období jeho platnosti se účtuje manipulační poplatek.

Čl. 15 Náhrada všeobecných škod

1. Uživatel je povinen nahradit škodu zaviněnou přímo nebo zanedbáním povinností (podle občanského zákoníku, § 442, odst. 2, kde se stanoví: „Škoda se hradí v penězích, požádá-li však o to poškozený a je-li to možné a účelné, hradí se škoda uvedením do předešlého stavu.“).
2. Za škody způsobené na ostatním majetku knihovny odpovídá uživatel podle obecně platných předpisů.

V. Závěrečná ustanovení

1. Výjimky z KŘ povoluje vedoucí knihovny.
2. Pokud není v tomto KŘ stanoveno jinak, platí pro úpravu právních vztahů mezi knihovnou a občany, využívajícími jejich služeb příslušná ustanovení občanského zákoníku, pro právní vztahy mezi knihovnou a právními osobami pak příslušná ustanovení obchodního zákoníku.
3. Nedílnou součástí KŘ jsou tyto přílohy:
Příloha č. 1 – Ceník služeb a poplatků knihovny.
Příloha č. 2 – Směrnice o nakládání s osobními údaji uživatelů knihovny.
4. Tento KŘ Městské knihovny Odolena Voda nabývá účinnosti dnem 1.6.2011
5. Výpůjční řád Městské knihovny Odolena Voda schválený Radou města Odolena Voda dne 1. března 2006 pozbývá platnosti dnem 31.5.2011

Příloha č. 1 - Ceník služeb a poplatků

platný od 1.6.2011

Roční registrace (12 měsíců):	dospělí	80 Kč
	děti a důchodci	40 Kč
Vydání nového průkazu:	dospělí	20 Kč
	děti	10 Kč
Nedodržení výpůjční lhůty:	10 Kč + poštovné (za 1 knihu nebo časopis za nedodržení výpůjční lhůty za každý započatý měsíc a titul)	
Ztráta:	náhrada stejným titulem bez poplatku náhrada dílem jiným (po dohodě s knihovnicí) úhrada plné ceny + 25 % ceny knihy	
Poškození:	knihy	50 Kč
	časopisu	20 Kč
	čárového kódu	10 Kč
	obalu	10 Kč
Odborné služby		
Bezplatně:	Rezervace knih na požádání Meziknihovní výpůjční služba Bibliografická informační služba Internet	
Výstup z tiskárny formát A4	2 Kč za jednu stranu 3 Kč oboustranně za jeden list	
Kopírování	2 Kč 1 kopie formát A4 – jednostranná	
	3 Kč 1 kopie formát A4 – oboustranná	
	3 Kč 1 kopie formát A3 – jednostranná	
	4 Kč 1 kopie formát A3 – oboustranná	

Příloha č. 2 - Směrnice o nakládání s osobními údaji uživatelů knihovny

1. Město jako provozovatel knihovny je zaregistrováno na Úřadu pro ochranu osobních údajů. Má proto oprávnění shromažďovat osobní údaje čtenářů. Osobní údaje, které jsou uvedeny na přihlášce a čtenářském sáčku se využívají pouze pro potřeby evidence čtenářů a výpůjček, v upomínacím řízení a při vymáhání nároků knihovny, které vyplývají z porušení povinností čtenářů.
2. Základními identifikačními údaji čtenáře jsou: jméno a příjmení, adresa bydliště čtenáře a rok narození. Svůj souhlas se shromažďováním těchto údajů potvrdí čtenář svým podpisem na přihlášce, u dítěte přihlášku podepíše jeho zákonný zástupce.
3. Ochrana osobních údajů před zneužitím a poškozením je zajištěna odpovědným pracovníkem. Osobní údaje o čtenáři budou uchovány pouze po dobu trvání jeho registrace, nebo dokud neuplyne lhůta dvou let od vypršení platnosti jeho legitimace a zároveň lhůta alespoň jednoho roku od vypořádání posledního závazku čtenáře vůči knihovně.
4. Pokud uplyne výše uvedená lhůta, knihovna provede fyzickou likvidaci originálních písemností v souladu s ust. § 4 písm. i) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a podle Spisového a skartačního řádu zřizovatele knihovny.

EVIDENCE VÝPŮJČEK

Prohlášení:

Dávám svolení k půjčování této diplomové práce. Uživatel potvrzuje svým podpisem, že bude tuto práci citovat v seznamu použité literatury.

V Praze 19. 08. 2011

Veronika Doležalová.....

[illegible]